

+ Iesus. Maria.

+ die Conceptus
Virgīs. 1482. fulg.

^{fuga}
DE ~~conceptione~~ demonum: -

Veniam admodū desyderat ceruus ad fontes
aquare / ita desyderat aīa mea ad te dē.
Ad suas palmites paruulas nouiter ī sua
sancta ecclesia plantatas Balsaminā. franciscam. et
Antoniam filias huius maximi peccatoris / cū sa-
lute ī xpō yhu nro dulcissimo redemptore. Me cū
coniūctio caritatis qua uos desydere saluas esse et
in xpō ppetue iocūdari ī sua dei et hominis bñfica
uisione / in quā beati prospicere semp uolūt et mor-
tificate carnis ligamen / quo cōiuncti sum ad iūctē
hortatur / cōmonet / et inuitat / ut aliquod munuscu-
lum salutiferū uobis mittam. Super quo licet nō lit-
teris imbuti / ualeatis aliquod solamen accipere.
Ille cū qui me cōmouit ad istud deus / qui trin-
uiuit et regnat ī patria / scit q nō mentior / quia
ipē cor meū scrutatur et uidet / et pro toto desyde-
rio et uiribz qbus ipē concedit / ante eū preces
porrigo / ut uos taliter sua confirmet ī gratia / ut
siue p uitam monasticā / ut put duxerit faciendū
uos taliter gubernet et regat / ut sitis de beatorū
nro electorū. qd et de me et alijs cupio peccatoribz
secuturū. Considerans etm Carissime ī xpō filie
et huius miserime carnis adhuc paruę ppagines
uos uitam et uestigia illius gloriose uirgis Clare
sequi uolle / et uos ī scimoniali habitu ducere uitā
uestrā / ut securius dō seruire possitis / que p xpī
amore claustrali carcere cupitis mancipari / ut
bonęque claustrū tribuit appetatis / Bernardū cui
cū dī auxilio cupio in hoc opusculo labore ducātū

Dev.

uolo pro subsidio tuocare: ut mihi et uobis dicat
quid de clauetro sentiat in apertis. nō de muris
intelligo. sed de religiosa uita que cōtine i clau-
etris debite obseruatur. Dicit tū. Bonū est nos
hic esse. sicut i clauetro idest i religionis statu.
quā quia homo uiuit purior cadit rarius. re-
surgit uelocius. incedit cautius. gescit securius.
irascit frequenter. purgatur citius. moritur con-
fidentius. pmiatur copiosius. bēc Bernardus.
Neq; qui iam dī grā mundū neglexi et spreui. ut
xp̄m lucratia. per te dulcissimo dño uocatū ad
uoz pauperū thesaurū tam nobile gstruere.
religioni me subicere uolui. et statui cū tuo ad-
iutorio dulcissime yhu care i paupertate uiuere.
et eā puiuib; amplexari. Et si ostiatim querere
panis fragmenta deberē. et bona omnia que modi-
ca superesse uident. ad dī honorē et paupū susten-
tationē disponere. loco legitime uobis debite
de caducia. preciosā querendi margaritā p hanc
uiam meditationū huiusmodi. quas describā dño
concedente. hoc parū opusculū decreui p ūra
portionē trāscribere. Nec dubito q sicut letant
homies i messe. et uictores capta preda qdo di-
uidūt spolia. sic letabit et delectabit cor uestrū
in dño. et ei seruire totis uirib; sitietis. Nam et
ip̄a ueritas que falli nō potest dixit simili fore
celorū regnū homini qrenti bonas margaritas. q
inuenta homo pro gaudio uadit et uendit omnia
que habet et emit eam. Sed dicite qd. que ē pre-

2
ciosior margarita dulcissio yhu xpo. que facilliter
poteritis inuenire legendo. meditando. orando &
et contemplando. Nec filie dubitatis. dabit enim tibi
a dno intellectus. licet lras ignoretis. quales q plib
sanctis et seruis di legimus esse datu. Quid em
legimus de patre nro francisco qui ignarus
fuerat lraz. Quid de virgine clara eius filia
spuali. et de alijs multis. Potens enim est ds omes
gratia abundare facere i uobis p yhm xpm. ut ait ap.
Tanta em et infinita sut merita xpi. i qb omia acq-
runtur. Surgite filie. vexillu crucis apprehendite. ad
xpi pedes uos sternite. plagas et cicatrices pro nobis
receptas inspicite. illusiones et derisiones audite. La-
tas apertu uidete. in quo oms thesauros sapientie
ipo dante poteritis tueri. Pedes et manus cofi-
xos cruci respicite. et ipm promptu aptis brachijs
peccatores continue amplexari. no capite supbo. sed
humili spinaru diademate coronato. fel et acetum
considerate frequenter. Et si hoc i mente uersabitis.
et exteriorib oculis ac interiorib uolueritis talia
ruminare. queq uestru cu salomone dicere pote-
rit canticoz flammifera cantilena. Nun uidistis
que diligit anima mea. Et sic qrendo tuerietis.
et queq uestru incipiet modulari. inueni que di-
ligit anima mea. tenebitis cu taliter faciendo.
donec ipe deducet uos i domu tabernaculi admi-
rabilis glorie magni di. que ei equalo credimus.
licet respectu humanitatis xpi fidelib minor pro-
sit. unu tamen i essentia cu pre et spu sco credit

et tenetur. Ego enim omne ius quod in uos habebam pa-
triae potestatis sibi ueracissimo domino resignavi et tri-
bui illa deuotionem qua potui, et sepius deprecando, ut
uos et me habeat recommissos: meque qui tanta erga uos
sensualitate stringebam, tali amore abstergeret sen-
suali: ut possem securus et iocundus sine uestro impedi-
mento cum hoc nauigio in hoc procelloso mari conti-
nue nauigare. Ipse enim scit quod non mentior quod taliter
me a uestri laqueo liberauit, quod mihi impossibile
uissum esset, nisi confiderem in sua maxima bonitate,
eius potentiam meditando. Licet enim amor reman-
serit rationalis: non tamen mihi impedimento est, quod
omnia possim que placita sunt, dulci deo. Ipse enim est
deus noster: nos autem populus eius et oues pascue eius. Ipse
fecit nos et non ipsi nos. Cum enim creator, redem-
ptione nutrimento ac eruditione sit pater noster:
que esse potest ratio, que nos ualeat ab eius charita-
te diuidere. Tribulatio, an angustia, an persecutio,
an fames, an nuditas, an periculum, an gladius: Cer-
te ipso auxiliante et regente nauiculam, omnia le-
uissime pro sui amore portabimus. Ipsam ergo ame-
mus, non serui, sed potius timore, filiali. Licet enim
nos disciplinet uariis suis modis: nam quos arde
corripo et castigo: ipsam amare debemus, etiam si nos
damnare penitus decreuisset. Ipse enim bonus est:
et in bonitate sua docet nos iustificatos suas. Esto-
te sollicite filie, uigiles, et deuote. Accipite corde
et corpore quod transmitto munusculum. Gustate et ui-
dete, et mellifluam inuenietis dulcedinem ex uisceribus

2
yhu xpi gemitus in suos famulos et famulas emanantem. Nec dure vobis angustie, gemitus, suspiria, dolores, et lachryme in hoc seculo videantur: ut illam rosam pulcherrimam colligatis de rosario suo. Ipse enim est flos campi et lilium qualliū. Donec enim in hac vita sumus spinas et penas gustemus, ut gaudia postea habeamus eterna. Hoc igitur phemio recitato cum adiutorio sanctissime trinitatis, uenio ad propositum quod peropto: Ad libri titulum quem de compunctione et fuga demonum censui nominari: ad laudem eius qui in maiestate trinus et unus deus uiuit et regnat in secula seculorum Amen:—

DE Lachrimis prohemium incipit:—

EAT qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Ex ore audium ueritatis et nostri dulcissimi redemptoris domini yhu xpi inter alias animas que sunt beatitudinis gloriam adepturi recipiuntur et illis que ueras lachrymas mentales ac et corporales intus sentiunt et degustant: foras quoque pro sepe emittunt ab oculis exterioris hominis abundanter. Non enim est in nostra potestate hoc facere: sed a gratia nobis ab illa infinita dei bonitate processa aliquando tale donum singulis indulgetur. Et ut de ipsis lachrimis que multiplices sunt: Aliquando meritorie, aliquando inutiles et inefficaces, possimus habere clarissimam ueritatem: aliquando breui narratione prestringam materiam prelibatam. Te qui illuminas omnes homines uenientem in hunc mundum, supplici deuotione deosco: ut hoc cor opacum, et caligine tenebrosum illumines illa luce quam nos hortando

in tuo sacro eloquio monuisti sequenda. et totis uiribus amplectenda. Credite in lucem ut filij lucis sitis. Tu enim lux mundi es. et qui te sequitur non ambulat in tenebris. sed habebit lumen uite. lumen de lumine. deum uerum. de deo uero. Et carenda meritis. dubito presumptioni imputari potius quam petitioni discrete. Tamen confidens in te qui dixisti. petite et accipietis. et in tua beatissima matre aduocata huius maximi peccatoris. que sua pietate a te hanc gratiam benigne et misericorditer impetrabit. Iam diu mentali itinere fatigatus. de humidi lacrimis ad demones fugandos et uitia balbutienti lingua. sicca ut ita dixerim in uerba prorupit. non inuenies uiam. sed cum cecus essem. et a ceco ducatum accipem. in foueam cecidissem. nisi tu dulcissime Iesu. uidens me taliter fatigari. auxilio tue gratie mirabiliter subuenisses. Et tu qui cuncta uides. ueritatem an dicam. et an pro tua gloria. an pro laude fallaci. ipse idem notitiam habes a quo talia processerunt. Cum enim die quadam perquirerem. quid sancti patres antiqui de lacrimis tetigissent. legissemque Gregorium. Effrem simeonem ac Isaac. et illum apostolorum Paulum uas electum ad nomen tuum coram regibus deferendum. In camera solus existens. ut meum desiderium salubrius impleceret. Quidam post terga mea uocem saluatoris emisit. Pax uobis sua formaliter uerba fuisse. Cepitque me strictissime admonere. de cura pauperum exercenda. et de ratione quam me deo altissimo reddere oporteret. Vides enim ait thesaurum a domino in tuis manibus consignatum. Custodi et salua eum.

et tali uenustate sermōis et igneis uerbis sua lingua
sonabat q̄ me totū ardentē in cordis uiscerib; sentie-
bam. Et nō ualens pre gaudio silentiū retinere ad
eum monachali nigro habitu sic uestitū in cōtate ui-
ri dāxi illa deuotōe qua ualui. Pater unde estis uos.
Et iocundo uisu et risu aliquali de ciuitate sū Jerh.
Non tibi dñe opus est talia enārare que corde me
sentire fecisti. Responsū q̄ sibi ut habui replicam. De
illa supna Jerlm̄ que est mater nr̄a? Gaudēs ī uisu
et letus facie se ostendit ita ut potius ex beatorū
spirituū foret qui humanā specie induisset q̄ uere
persona que uiueret ī humanis. Me aut̄ uidens li-
bros ante habere de quib; meū ppositū p̄ficere īqui-
rebam, benignissima uoce q̄sui. Quid q̄ritis inue-
nire? Ego uero cupiens p̄ficere qd̄ optabā. Sū cīm
quid faciā dubius nec ualeo declarari. Sēpissime
circa lachrimas meditando an salutare sint pro
anima abluenda. Credidi ex scripturis q̄ reperi
ita fore. Quedā aut̄ tentatio a quadā p̄sona p̄cessit
que in p̄miū anime clari pro illo gaudio sempiter-
no qd̄ speratur beatifice uisionis assererat. Et ut
eā ad aliquā claritatē deducere ualeā, ne taliter
pedes firmet q̄tra omīū scribentiū mentē r̄ uēba
p̄plexus sū an scribere et qd̄ possim ut eius ērōrē
deus a sua mente depelleret. Vir itaq; dñ. nō dubi-
tes lachrimas homīs fore gratissimās deo. et de duph-
ci specie tibi figurā ostendā ī ueteri testamento.
Quidā cīm patriarcha filiam habens suā eā ad ui-
rum misit sup asinā eq̄tantē. duo irrigua sibi pro

dote constituit irriguū superius, et irriguū inferius.
hec enim figura significat animā rationālē quē p̄do-
minari uult carni, et sensualitatē extē et subiu-
gare. uadit ad uirū, cuius gnationem quis poterit
enarrare. uirū quē mulier circūdedit, ut Isaac p̄
nouo asserit p̄dicandū, uirū dolorū, omēs habentē
infirmitatē. Duo eīz irrigua pro dote ex qua ua-
leat sustentari dedit. unū inferius aliud superius.
timorē pariter et amorē. homo eīz debet specialiter
pro posse suo quotidie lachrimari pro offensionibz et
peccatis quibz iniurias uarias contulit creatori, pro
quibz gehēnam ignis sibi uidet esse paratā nisi cle-
mentissimus d̄s pro sua misericordia, cū suscipiat
ad misericordiā et gratiā salutarē, qđ satis potest
cōprehendere qđo sibi libet talibz lachrimis et gēmi-
tibz abundare. Irriguū uō superius tūc subseq̄r, quia
cū uidet et intelligit p̄ plurima signa, sua peccata
dimissa, sup̄nā patriā meditando, pro eius p̄lōgato
incolatu nō cessat lachrimas effundere gaudiosas.
Et subiunxit. Illa eīz p̄sona quē dicit esse p̄m̄um
qđ quis p̄cipere se sperat ī patriā, tūc uerū diceret,
si ob inanem gloriā id facere diceret. Nam & ueri-
tas dicit. Amen dico uobis receperūt mercedē suā.
Quid enim utilius pro aīa q̄ gemitibz et lachrimis
abundare, ex qbz peccata tollunt, et aīa suo iungit
creatori. Et sermone p̄acto fingens uelle recedere,
me p̄e q̄plures passus colloq̄ndo ḡluxit. Et figens
gressum uersū me dulciter allocutus dixit. Ego an-
te mei recessū uolo tibi ostendere duo pulchra. Et

5.
Et quendam libellum aperiens ostendit mihi nescio, si di-
cam, imaginē crucifixi. O dñe bone yhu. tu scis qua-
lis illa fuit imago, nō mortui sed uiuentis. nō ut mos
pictorū est, sed aptis oculis fustib; cesum et punctionib;
laceratū. Visum eīm tūc fuit mihi dulcissimē yhu xpe
te uiuū uidere et crucifixū ac sanguine madesa-
ctū, ac si tūc sanguis calidus ex punctionib; emanaret.
Et quātū ualem imaginē cordi meo dñe impressisti
testes nō quero, quia tu es iudex et testis, qui secre-
tum cordis scrutaris et uides. O utinā dulcissimē yhu
xpe semp̄ ī mea dureret memoria talis uisio nunc ī
enigmate patefacta, usq; quo ad eam sicuti est, me ui-
dendū adduxeris requiē tributur? Secundū uō qđ
ostendere pcurauit fuit mortis imaginē et figurā
in quodam aureo prato cū falce depictā. hec duo in-
quit tibi uolui demonstrare, ut ea memorie habe-
as. Et dū in limine recessus existeret, si darem sibi
unū modicū aque, ualede sibi carū fore exp̄ssit. Cee-
debam eī, usq; tūc eū nō hominē, sed potius beatū
spiritū tali humanitate formatū, et cū sibi ut se re-
ficeret pparassem, phariseo murmurati gtra dñm
me similē feci, dicens intra me. Si iste esset spiritus
angelicus, nō hec faceret, que hominis potius usui depu-
rantur. Tu dñe scis qđ ip̄e tali obiectōi respōdit. Non
miremini si me uidetis cibū assumere pro corpore
sustinendo. Quod audiēs interrogauī eū ubi fuit
mansio uestra ī ista nocte p̄terita? Respondit se ī
monasterio sancte Justine nocte p̄terita p̄noctasse.
Dū ultra pcederē an ī alio monasterio cōmorasset,

dixit. In monasterio fui qđ prateala nōiatur. hū qđ
uale dicens hylariter recessit. et quo inuenit non
ualui habere notitiā. Et uolens scire ueritatem
me contuli ad p̄dictę sanctę Justine monasteriū
monachorū obseruantū regulā b̄ndictę. A q̄b; quātū
habueri et quātū tērenā meā possessionē plenā
spinis et tribulis. diuersis et uarijs legonib; et cul-
tris acutissimis foderūt. extirpando radices inti-
les uirgulta et gramina. que tēram tenebāt tātr
occupatā. ut semen qđ proiceret in ea. suffocare-
tur a spinis. aridaretur ī petra. a falsis qđ auius
cederet. et parū in bonā tēram. que nō erat. red-
dere poterat fructū sexagesimū ut ueraciter debuis-
set tu dñe nosti. Et qđ dñe tu nosti omnia. et tuos
ministros patres illos assumpseras. quib; curā cō-
miseras p̄libatā. ut erga me illud apti uiderentū
implere. cū increpatōib; me propt̄ uitia arguen-
tes. obsecratōib; et p̄cipuis blandimentis taliter li-
nientes. ut euulsio leniter fieret de ijs. que ip̄as
tēram reddebāt inutilem. et suo igne charitatis de-
censō. que tam dulciter tam secunde et ḡtinue īmi-
serūt. ut tui ministri. q̄ te benignū et gratissimū
erga me peccatōrē uehementissime induxerūt. tēram
taliter exarbatā. et a spinis et tribulis emūdatā
fecerūt ad fertilem cultū duci. ut loco īfructifera-
rum arborū. plantarent uirgulas fructuosas. et
eusebiū de transitu sancti patris hieronymi no-
luerūt ī parte uberrima mee tēre p̄mit̄ semīari.
Et dñe yhu xpo tu p̄anum scis me ab eis taliter

educatū tua gratia hec agente, ut nouus essem i
uita et moribz reformatus. Et sicut Maurū Bene- Maurū Bn
dictus elegit i filiū, sic me Maurus cū karitate dictus elegit in
suscepit, indignū tam ipm habere i patrē. Qui et filiū
per se ac p alios quotidie exercebat, ut mihi mū-
dus crucifigeretur: et multiplicibz documentis
me docuit aduersa despiciere, et de gaudijs non
curare, usq; quo dñe te ductore me in uirū al-
terū reformauit. Quis sū dulcissī dñe tua po-
terit secreta metiri, et psecutiones et penas quibz
cōprehendere poteris, et fructū quē paras ex eis.
Ego eiz dñe i culmīe gstitutus me esse putabā, ho-
nores et cōmoda, licet multa illicita me habēr
uidebā, qui longē a te me fecerāt, et de te quasi
penitus incapax, timor tam tuus licet irregu-
latus esset, semper i me fuit, et circa tuos paupōs
tua optima bonitate me tali pietate ditasti, q; me-
diantibz i tercessoribz multis aduersa decerui mi-
hi fore cōmunda. Et tu pater Maurū qui adhuc in
humanis aspiras, scis quot orōnibz et uigilijs tuos
filios fecisti iocūdissī, et sepius delectarier me
ille sanctissim⁹ Iesus xpi, qui cunctos sua uisionē pre-
miat seruitores, mundaret a uitijs, uirtutibz illu-
straret ac fortificaret i eis. ipsi ergo aluissī qui ex-
traxit me de lacu miserie, et tuto fecisti gratias
referre, ac pibz pibatis tuus curā, charitate et sol-
licitudine piosa a dño habui, iposq; cū charitate de-
posco ut ocent ad dñz, ut me de numero una scū
suoꝝ faciat electoꝝ. Et eis hoc speciatr cōmito op̄culū

78
in ignis
ut

uidenda et corrigenda et successive a ven^{to} prin
cipibus nostris a quibus hec prius plantata aug
mentu et irrigatione et habuerunt. Quibus omib
et me alijs submitte. Et licet & fidelem me sentia
et ueraciter christianu nec mente haberi sancte
matris ecclesie nec sanctoru sententis aliquatroltra
dicere: tamen si lapsus lingue ut aliqd ignoranter
dixero qd eis sit in aliqua parte gratum illud re
casco. casto. et nullius firmitatis haberi uolo: et
ignorat hic ascribi regno heretice prauitatis de
qua secta esse nolo. uerbo nec opt. nec et reputari.
Ad propositu rediens hac digressionem pmissa. Ac
cipi q in dicto monasterio monachus alijs no
fuerat nisi soliti habitare. Abinde ergo citra
dixi mi yhu quantu habui desideriu dictum de
lacrimis atq pasci ac gemitib abundare tu qui
fraudari no potes. uides. et sine te ne du id sed nec
aliud bonu facere possumus ut ex nobis. Da ergo
qd iubet. et iube qd uis. ut i hac lacrimarum ual
le lacrimis et gemitib abundem. Et huius debile
intellectu tuo muni presidio. ut et pro me et uo
bis quib hoc munusculu deferat. et qui in talibus
delectantur talia dicere que lectorem ad copun
ctione inducat cu lacrimis i mensura apud
meu sapientia. stabilita. et auditores i his faciat
iocundari fugando demones ab eis dem. et tua gra
nos tuere qui uis omes homines saluos fieri.

DE Diuini auxilij inuocatoe. et lacrimarum diuisione.

VIA de lacrimis aliqd pposui ptractare post

7.
 alios qui sparsim talia tetigerunt. Te dulcissimū yhm
 xpm cū patre et spū scō unū deū in essentia et ma-
 restate in trinitate regnantē inuoco, deprecor et exo-
 ro ut tuū auxiliū mihi p̄stes et cōmodēs, ite-
 dente tua p̄ssima matre, dulcissima maria virgi-
 ne gloriosa. Te piū doctore ac fidelissimū seruitore
 p̄libato sanctissimē dī genitricis, ducē Bernardū capio
 ex modernis. Tantū eīm gratiā ab ipā dñā habuisti,
 ut dulciora et quasi melliflui sermōis uerba in
 tuis paginibz iocundiora ceteris referāueris de-
 scribendo. Vere eīz teneo qđ audiui, lacq̄ nō uideriz
 in scripturis, ut de illo dulcissimo lacte gustaueris
 qđ nrā dulcissimā mater sua benignitate tue deuoti
 uoluit largiri. Teq̄ suppliciter deprecor, ut sine illā
 aliquā impetrare uelis gratiā redemptoris, que me
 dirigat taliter in gerendis, ut dicenda solū hono-
 rem suū respiciant, proximi utilitatē concernāt,
 cū emendatōe morū, et remissione peccatorū nrōz.

Lachrymas igr̄ ex diuersis causis procedere nō arbi-
 trantur. Lachrymę qđ diuersis
 bigūt physici qui ex theoricā intelligūt cerebrūz caus̄ procedunt: p̄re-
 compriunt ex q̄ pluribz motibz qui in corpore ge-
 nerantur. Dicunt eīm Italibz exudiri lachrymas
 ad exterioris hominis oculos deuenire ex nimio
 et imoderato risu, maximāqz tristitia et gaudio
 aliqđo procedere. Et ex q̄ pluribz alijs defectibz uel
 effectibz, de quibz hic dicere nō est nrī propositi.
 Relinquēdū eīz hoc eis censui, qui curā cerebri
 et alioz membroz habet, ut homines in sanitate
 ualeant seruare. Duo igr̄ genera repio la-

Lachrye ex tristitia.

Abraam uxore suam
deploravit.

ut Girardi

chromaz, de quibz intendo dicere, licet quodlibet ge-
nus subdistinctione habeat ut patebit. Aut eiz ex
tristitia ueniat, aut ex gaudio qd mentem occu-
pat. Ex tristitia luctu ac gemitu ab extra fieri
manifestum experientia docet, licet nulla posset aucto-
ritate probari. Quis eiz dubitat quilibet desidera-
re sua specie gseruari, ne du filios et giunctos gra-
dualique parentele, sed et de alijs bonu cupit q
solu amicitia sut ei ut familiaritate giuncti. Sic eiz
filiu infirmu uideo ut nepote, fratre simile ut
amicu, coniunctio naturalis me ad tristitia puo-
cat et dolore, a qb lachrye facilliter inducuntur.
Et si moderate cu prudentia talis querulus se
gubernat, no obiurgari debet ut sensuali liga-
mine alligatus. Nam cu natura nos puocet ad
humilitate et exēpla sanctoru uiroz, si in id incide-
mus, no sensuales sed rōnales debem? potius no-
minari. Repim? eiz illu sanctissimu patriarcha
Abraam uxore sua Sara deplorasse, ut gen 23.
inuenim. Rachel consobrina a Jacob cu magnis
gemitibz lamentata. Et laceratis uestibz Jacob ei
filiu Joseph cu floru et lachrymis plorauit et fleuit.
ut gen 39. latius apitur. Teq a testem modernu
ac pui ductore meū Bernardu adduco, qui optia
prudentia te gubernas, obsequas ^{us} foris tui
Ricardi sine gemitu et lachrymis magna deuo-
tione coplesti, et tali gstantia tui animu iduisti,
ut si audientes te talia exerceat, giunctione hui-
modi ignorasset, nullaten? cophendisset. Sed dic

exegit

queso potuisti ne postea lacrimas continere. Tu ipse ediffere
 In sermone cantici canticorum ubi scribendo incept-
 vas procedere in materia inchoata non potuisti in silen-
 tio dolore et gemitu astrictus ne dum lacrimas sed
 rivulos producere lacrimarum vigesimo sexto ser-
 mone incepto sic in verba rupisti. Quid mihi et
 cantico huic qui in amaritudine sum. Vis doloris ab-
 ducit intentionem et indignatio ebibit spiritum meum.
 Subtracto siquidem illo per quem mea in domino studia ut-
 eumque libera esse solebant simul et cor meum dereliquit
 me. Sed feci vim animo dissimulaui usque adhuc
 ne affectus fidem vincere videretur. Denique ploran-
 tib; alijs ego ut advertere potuistis siccis oculis
 locutus sum inuisum funus. siccis oculis steti ad fu-
 nerium quousque cuncta pacta sunt obsequijs sollemnia.
 indutus sacerdotalibus uestibus solitas in eum orationes
 proprio ore compleui. terram meis manibus ex *Comonia Viri: q absp*
 more ieci super dilecti corpus mox terram futurum. *lacrimis coram iocis*
 Qui me intuebant; flebant. et mirabantur quod non super dilecti corpus
 fleverim ipse. Cum non illum quidem sed me potius qui
 illum amissem omnes miserarentur. Cuius etiam vel
 ferreum pectus super me ibi non moueretur quod vi-
 deret Ricardo superstitem. Comune damnum sed pro
 meo non reputabatur infortunio. At ego quibus pote-
 ram viribus fidei reluctabar affectui nitens ut
 inuitus non moueri adiectione nature uniuersi-
 tatis debito conditionis usu potentis iussu iudicio
 iusti flagello terribilis domini voluntate. Pro humiori
 semper ex tunc et deinceps exegi a me met ipso non in-

dulgere multo fletui. multū tam turbatus et mestus,
non potuit impere ^{isti} nec potui impare tristitie. qui potui lachryme. Sed
tūc: q̄ potuit lachrymā ut scriptū est. Turbatus sū. et nō sū locut⁹. At

Augustinus lachrymas
copiose emisit ī morte
mris sup monachos.

Demeritoria

David filiū genuit

suppressus dolor altius in transversū radicanit. eont
sentio acerbior factus. quo nō est exire pmissus.
fator uictus sū. exeat necesse est foras qđ intus
patior. Exeat sane ad oculos filiorū. qui scientes
incomodū. planctū huiusmōi iustus extiment.
dulcius gsolentur. Scitis o filiū q̄ iustus est dolor
meus. qđ dolenda plaga mea. Cernitis nempe qđ
fidus comes deseruit me in uia hac qua ambu-
labam. Et quia prolixior nimis forem si talem
sermonē hic curare inferere. in eo ulterius nō
procedo. De te aut̄ Aurelio doctore ecclesie Augu-
stino qđ copiose lachrymas emiseras ī morte ma-
tris tue monice. tuus liber aptius manifestat quā
confessionū uoluisti nom̄ assumere. Et multorū
possem deducere exempla sanctorū. qui tali tristi-
tia aggrauati lachrymas lugubres uberrime emi-
serūt. Tristitia naturalis est ergo que animū
mouet ad lachrymas emittendas. et cerebrū tenē
taliter suppressatū. sicut si sponsia foret aqua ali-
quatr madefacta. si manu fortiter stringeretur.
eam emittere in parua ut maxia q̄titate. put
stricture uis in stringendo itidem oparet⁹. Et
hanc si dixerim meritoria ad salutē. nō uideo
quatr p̄bare ualeā p̄ scripturās. Demeritoria eīz
esse potest. si modus excessus fuerit. et ḡtra ordi-
nem rationis. Nam David filiū languentē genuit.

et suos oculos lacrimis irrigauit. Mortuo autē eo
gaudio cepit hylarem faciē demonstrare. Et non
solū ex morte ut infirmitate talis pcedit tristi-
tia sed et absentia amicoꝝ et talium qui sunt in
gradu aliquo parentele ut Tobie ī libro legit ma-
trem tobie cū lacrimis querelantē baculū senectutis
nostre. Et licet ex rerū amissione lacrimę pcedere
uise sūt et fletus et gemitus abundare. ut gen. 27.
reperitur ubi esau se uidens bñdictōe priuatū ulu-
latu ac fletu cepit uersus isaaeh patrē comune uer-
ba lamentatōis emittere. Vere supplantator ē enī
supplantauit me alia uice primogeniturā meam
sūꝛipiendo. Et ista tristitia nō est laudabilis si fue-
rit excessiua motę. s. ratōis. Sed alia ē q̄ in fini-
bus mere sensualitatis existit et caret et rōne.
ut nūi xi. et xiiij. exēplū poteris repere. ubi ille
ppls murmurator fastiditus illo māna qđ sapores
ōm̄s scđz desyderiū comedentis habebat dixit qđ
dabit nobis carnes ad uescendū. et utinā essemus
mortui sup ollas carniū cū comedebam⁹ in satu-
ritate. et qđ talis lacrima est penit⁹ reprobata q̄
transire magis libet q̄ in tali materia cōmorari.
epicuri ēim sollicitudo et cura a me et uobis est
om̄imode aliena. finis eius mors est et gloria ī
ofusione. et ita eis fuit qui dū carnib⁹ impleren-
tur et esce adhuc essent in ore eorū ira dei descē-
dit sup eos. ipsi ēim perierūt qđ uentrē pro suo
deo ut ait ap̄ls habuerūt. fugite filie hoc gule-
uitiū et de om̄ib⁹ que uobis parantur comedite.

nihil penitus respuentes ne aliquid singularitatis re-
periatur in uobis. in omnibus enim talis conditio spiritus
debet. sed in serua dei cui pudicitia est corona
uenenum maximum quod facillime etiam ferit. quia sem-
per meliora desiderat in futurum. et siue bonus
siue malus quod ante apponit gratanter suscipite
et iocunde. si modicum ut multum sit semper rationis
habenas retinere uelitis dicentes illud apostoli. Scio
abundare et penuriam pati. Et quia boui triturati
os claudi non debet mementote cibum discrete su-
scipite ut possitis officiis uigiliis et alijs uacare
laboribus. Crapulam fugite ebrietatem depellite et a-
quam potius donec estis in flore iuventutis habea-
tis in usu quam uinum quod sancti predicant maxime
a mulieribus fugiendum. Et si purum uino utimini
propter stomachum modicum sit ut cum apostolo concordare
esse possitis. nec bibere sit uobis in principio ut
multi faciunt qui primum bolum ut secundum sine potu
deglutire nequeunt incipiat a ferculis pane pri-
mitus madefacto et sic successive siti pellatis
et fame et erit uestra sanitas seruata. hec ad
propositum obuenerunt licet non sit proprie de presenti
materia lachrymarum sed quia in futurum eas essent di-
uersimode productioe hec uolui enarrare. Nam
dicit Bernardus in sermone quem super euangelio Jo-
hannis de cena domini fecit licet sua uerba ad mo-
nachos dirigat benedicti utinam sic alie religiose
uiuere congregatoes forent ut uerba sua eis nul-
latenus querebant merito de singularitate laudandi

10.
mares et femine qui degerent ī eis. Sed q̄a dubito
multos pice huiusmōi inq̄uari. cuius uerba refero
ut inueni. Quanti monachi ī monasterio sancti
b̄ndicti sūt qui alijs lugentibz xident: alijs dolen-
tibz gaudent. claustrales mente uagi et nūq̄ sta-
biles. pigri ad lectiōē. Tardi ad orōē. In ecclia
dormientes. in refectorio uigilantes. De uigilijs
longis dolentes. sed de longo quuiuo gaudentes.
claustrū execrantes. auditoriū diligentes. Extra
chorū pro infirmitate frequētius remanentes. in-
firmatoriū nō pro infirmitate carnis. sed pro de-
syderio carnis toruis luminibz aspicientes semp
murmurosi et detractores. Quos alibi uehementē
arguit et reprehendit. o homo et monache B̄ndi-
cti. uelox es ad mensam. tardus ad ecclia. potēs
ad potandū. sed eger ad cantandū. pigri ad fa-
bulas. somnolentus ad uigilias. Procax ad loqn-
dū. sed mutus ad psallendū. Promptus ad iram &
detractiōē. piger ad oratiōē. Inuidie amator.
xpi p̄secutor. festuca respiciens. Trabe nō gsyde-
rans. Ceteros reprehendis. te ip̄m nō cōripis. Mali-
cie inuentor. discipline am̄ator. Amicus uitioꝝ.
hostis uirtutū. hec sūt que homīez excecāt et
a deo separant. hec sūt que cōuersū faciūt per-
uersum. et monachū demoniacū. Et licet solū
ad monachos b̄ndicti faciat uerba sua. cū fiducia
fecit. quia quos amo. cōrigo et castigo. et citius
pater uerba cōreptōis ad filiū dirigit. et si uer-
bera misceantur. q̄ ad extraneos. cū q̄b non est

Bar.

Exprimi.

A. dminator

talis unio charitatis. Sed ego qui uos diligo in mi-
seriis yhu xpi. hec uerba dirigo ad uos et alias
moniales que claustra religionis p uro domici-
lio elegistis. estote pfecte et curate ne i uitijs
carnalibz incuratis. ut sic ad illu puenire possitis dul-
cissimu yhm nostru. qui cu patre et spu sco uiuit
deus in secula seculor. Amen.

DE secundo gnt lachrimaz q p tristitia generantur.

Ecundu principale motiuu tristitiæ pducti-
uus. est recordatio peccator et offensionu
illataru dulcissio deo nro. Considerem? o socij
in delictis qui mecu nefaria ppetuastis. ut simi-
lia comittentes illud apticu dictu qd ad roma-
nos scripsisse repim? Nescis q misericordia di ad
penitentia te expectat. et que fructu habebimus
de ijs in quibz nuc erubescim? puluis em sumus
et ut lutu platearu nrz facinoribz iam delendi. Re-
uertamur obsecro ad interioru homine et nostru
esse aliquatr meditemur. repiem? gloria et honor
homine decoratu in honore positu per peccatum
bestijs similatu. Et quilibet nostru dicat. Pater pec-
caui in celu et cora te. iam no su dign? tuus fili?
nominari. fac mihi sicut uni ex mercenarijs tuis.
nec me facias fame et ariditate tue gratie depire.
et iam siliquas quibz olim satiari toto desyderio
requireba. quibz porci uiuere uisi sut. sed potius
mori eos credo fastidio habeo et nausea mihi
sunt sicut ad morte pparata uenena. nolo em
cuiuslibet babylonis aliquatr adherere. sed tue patrie

dulcissime yhu care reconciliari cupio et tractari
sicut unus ex mercenarijs tuis quos ibi facis pa-
ne angelico abundare. O si in me esset uera hu-
militas, et te Augustini sumere in ductore in hoc
saltem passu, qui de pomorablato tam cordialiter do-
les totaliter collegisse, detegero mea facinora.
Sed uel mihi nisi tua misericordia subsidium prestat.
Tot enim sunt non dico leuia sed atrocissima que commisi,
ut pena mortis et corporalis proprimis mereretur.
Et tanta est omnium facinorum turpitudine ut non solum
bestia me fecerit sine usu aliquo rationis, sed plusquam
bestia hoc assero uerum esse. Et si mea etate procre-
ro in puerili furta et mendacia prima iam commisi.
et nisi tua gratia subuenisset et uerbera copiosa
dubito talia ad usum stimuli deduxissem. postquam ado-
lescenti et quidam mala malis addendo, ad que im-
primis natura debilis non ualebat. fortificata ex
humani sanguinis caliditate habenas ad collum effrenis
equi protinus relaxauit. Et factus sum sicut equus
et mulus, quibus non est intellectus, sed pro certo plus me-
is uidebam deficere intellectu. O dulcissime deus meus
quot tibi iniurias fornicando et lasciuie meis sensi-
bus abutendo commiseri, tibi manifestum est quod omnia
scis et uides. tacere in talibus melius mihi est, ne
aures auditorum faciam indignari. Quid Magdale-
nam mihi allegare licebit, in qua fuisse dicitur
multitudo omnium uitiorum, ut ex septem demonijs
comprehendit ipse Gregorius. Ego solum de me loquor,
et quod uolo sermonem quod uolo quod omnium peccatorum erant ru-

bigine deturpatus ut sicut carbones et coccinum
meus animus factus esset. O gratia pietatis im-
mense que ab ipis orationibus me dotasti ut cir-
ca pauperes misericordiam exercerem et sine de iustis
suis illicitis que habere ipsos participes esse nolui.
hec te coegit pietas qui ante dixeras per prophetas.
Non uidebam de relictum nec semen eius quod pa-
nem. Scissis laqueis que me faciebant mergere
in profundum. dixisti mihi surge qui dormis et Christus
illuminabit te. Ego autem confidens te uerum dominum
et ultorem nolens amplius esse rebellis tue sanctis-
sime maiestati propter ac paratus tibi in omnibus
obedire. Respondi trepide et tremendo illud Da-
uidicum decantando. Domine ne in furore tuo arguas
me neque in ira tua corripas me. Peti quod ut lacrimis
per singulas noctes lectulum meum et lacrimis meis fa-
ceres stratum meum rigari ut lacrimae essent mihi
panes die ac nocte ut poculum miscerem cum fletu.
Exaudisti orationem domine serui tui. Et lacrimas dedi-
sti mihi domine in mensura. Unde cum propheta cantabam.
Exitus aquarum deduxerunt oculi mei quia non cu-
stodierunt legem tuam. Ego enim non solum obmittendo
me fateor deliquisse sed fortius enormia comit-
tendo. Miserebere mihi deus secundum magnam misericordiam tuam.
et secundum multitudinem miserationum tuarum de iniquitatibus meis ipsam sepius ex-
primens cum multis lacrimis cantilenam. Et licet
dulcissime domine dolor uoluntari de peccatis per
me assumptus foret cum proposito confitendi et tua
gratia id egisset fuissetque coram sacerdote cum

ueretur dia genuflexus et lachrimis et quotidie pe-
 nitentia procurare facere de commissis taliter
 lassatus et uita et fatigatus dum ante altare beate
 iustine tuius monasterio hora nonne preces effunde-
 rem ante imaginem dulcissimi ihu xpi talis subito
 mihi somnus inuasit ut super scabellum altaris me po-
 nerem ut coactus et sic dormire aut et dormita-
 rem de celo magna uox i t aures meas intonuit
 dicens. Non sunt uie mee ut uie uestre. Sicut exal-
 tati sunt celi a terra ita uie mee a uis uestris.
 Expectatus dixi hoc est de quo doleo dulcis deus.
 Vie eius mee sunt tenebre licet per te lumine tue
 gratie aliquatenus clarescente. Per te eius qui es uia
 intendo modo ire uitia fugere te solum amare
 qui me tuo sanguine tam abundantissime redemisti.
 Doleo de commissis cum gemitu et lachrimis ut dedisti.
 Spero et certus sum quod peccata mea ueraciter di-
 misisti. Per ezechielam promiseras Quotiens inge-
 muerit peccator omnium iniquitatum suarum non recu-
 labor et per ezechielam. Proiecisti post tergum tuum omnia
 peccata mea. O lachrime preciose que animas clarifi-
 cant mundant a uitiis et cum dulcissimo deo faciunt
 orantem habere sermonem. Si eius exempla quibus habes
 in ueteri testamento ubi dum angelus hebreo populo dei
 beneficia nominaret et eorum delicta narraret fle-
 tu maximo sua peccata fleuerunt et si Judith vi.
 legeris reperies factus est ululatus magnus in ecclesia
 per multas horas et una uoce clamauerunt. Pecca-
 uimus cum patribus nostris. Quid aliud Job .17. cap. uoluit

enarrare. Versa est in luctu cithara mea. et organum meum in uocem flentium. O infelix ego gratia me-
cuius dictum non dubito allegare. Quid sequitur audi-
te filie. et gustu percipite qui per lachrymas domini uobis
placabile facere procuratis. facies mea intumuit
a fletu. et palpebre mee caligauerunt. Quod etiam David
in cecitate deduxerat delinquendi per uisum cum alijs
subsecutis. peccatum postea per lachrymas extitit can-
cellatum. Per singulas enim noctes uoluit lectum suum
lachrymis abluere. et stratum suum lachrymis irrigare.
O sanctissime lachryme. que omnes gratiam merentur
habere. et habent. Animo uero o ihesu cui panes sunt
lachryme die ac nocte. quot gratias dignaris credere.
Si tua sacra dicta perciperet propheta. cibum cum lachrymis
assumerbas. poculum comiscens cum fletu. uita tua
domino nunciando. in suo conspectu lachrymas effudisti. O fe-
lices lachryme Magdalene. que a septem possessa demo-
nibus. ad pedes domini suis lachrymis irrigatos merue-
runt eam audire. vade in pace. ut penas reatus et
culpe ab ipsius anima tollerent. nec tamen tali gratia
acquieuit. sed in deserto commorans planxit sepi-
sime cum riuiulis lachrymarum. Quot enim fuerunt
qui dum in hac uita sua peccata defleuerunt. libera-
tionis ab eis gratiam meruerunt. O princeps apostolorum
tui patrati sceleris. dominum cum pueris denegando.
unde processit ablutio. nisi a fonte amarissimo la-
chrymarum. ut lucas ipse testatur. Conuersus dominus
respexit petrum. et recordatus est petrus eius quod
dixerat ei ihesus. Et exiuit foras et fleuit amare.

Effrem sanctissim^{us} monasticā vitam gerens: que
 ex propria sui etymologia tristitie debet & indu-
 menta deferre. i. suo tractatu ait de cōpunctiōe
 quē fecit. Effundam^{us} hic lachrymas: dū tempus ē eas
 suscipere: ne euntes i. seculū illud sine aliqua uti-
 litate plangam^{us}. Ibi cū lachryme pro nihilo reputa-
 buntur. et post alia exorditus subiungit. Plange
 hic homo modicū: ne illie plangas i. secula seculorū.
 Hec est peccatū tā graue: qđ nō abluat^{ur} a lachrymis.
 Nā ut idem ait i. eodē capto ppe pncipiū. Projice
 a te onera peccatorū. offer munera obsecrationū.
 et suppone lachrymas i. putredine peccatorū uulnery.
 In tantū ēz celestis medicus bonus est: ut lachrymis
 et gemitib^{us} donet uulnerib^{us} sanitatē. Accede pecca-
 tor: et prociens huic benignissim^o medico lachrymas
 offer que ad huiusmodi medicamentū pficiūt. O miser
 qui tot scelera cōmittere ausus fui: et te deum
 redemptorē meū tot iurijs et offensionib^{us} sper-
 nere sū conatus: nō solū a diuersis puentus suz
 tentatōib^{us}. sed sepius eas ego ipse pueniū uerifi-
 ca i. me dñe illud jeremie: ut des capiti meo
 aquā. et oculis meis fontē lachrymarū: ut saltem
 semel i. die mea peccata defleā. O singtaris grā
 dulcissime yhu esset ista. in testem adduco mona-
 chū plibatū qui in eodē opusculo et r. cap. tales
 sermonē nō ambigit enārare. Beatus qui fuerit
 effectus tanq̃ nubes ad pferendā pluuiā lachrymarū
 per quas possit extinguere flāmas aduersus ien-
 dia peccatorū. Subiungens insup. Beat^{us} cui fuerit

enarrare. Versa est in luctu cithara mea. et organum meum in uocem fletum. O infelix ego gratia me-
cuius dictum non dubito allegare. quid sequitur audi-
te filie. et gustu percipite qui per lachrimas deum uobis
placabile facere procuratis. facies mea intumuit
a fletu. et palpebre mee caligauerunt. Quod etiam David
in cecitate deduxerat delinquendi per uisu cum alijs
subsecutis. peccatum postea per lachrimas extitit can-
cellatum. Per singulas enim noctes uoluit lectum suum
lachrimis abluere. et stratum suum lachrimis irrigare.
O sanctissime lachyme. que omnes gratiam merentur
habere et habent. Animo uero o ihesu cui panes sunt
lachyme die ac nocte quot gratias dignaris credere.
si tua sacra dicta procurare opprobria cibum cum lachrimis
assumebas. poculum commiscens cum fletu. uita tua
domino nunciando. in suo conspectu lachrimas effudisti. O fe-
lices lachyme Magdalene. que a septem possessa demo-
nibus. ad pedes domini suis lachrimis irrigatos merue-
runt eam audire. vade in pace. ut penas reatus et
culpe ab ipius anima tollerent. nec tamen tali gratia
acquieuit. sed in deserto commorans plangit sepi-
sime cum riuulis lachrymarum. Quot enim fuerunt
qui dum in hac uita sua peccata deflexerunt. libera-
tionis ab eis gratiam meruerunt. O princeps apostolorum
tui patrati sceleris. dominum cum perjurio denegando.
unde processit ablutio. nisi a fonte amarissimo la-
chrymarum. ut lucas ipse testatur. conuersus dominus
respexit petrum. et recordatus est petrus eius quod
dixerat ei ihesus. Et exiuit foras et flevit amare.

Effrem sanctissim^{us} monasticā uitam gerens: que
 ex propria sui etymologia tristitie debet & indu-
 menta deferre. i suo tractatu ait de cōpunctiōe
 quē fecit. Effundam^{us} hic lachrymas. dū tempus ē eas
 suscipere: ne euntes i seculū illud sine aliqua uti-
 litate plangam^{us}. Ibi cū lachryme pro nihilo reputa-
 buntur. et post alia exorditus subiungit. Plange
 hic homo modicū: ne illic plangas i secula seculorū.
 Nec est peccatū tā graue: qd nō abluat^{ur} a lachrymis.
 Nā ut idem ait i eodē capto ppe pncipiū. Projice
 a te onera peccatorū. offer munera obsecrationū.
 et suppone lachrymas i putredine peccatorū uulnery.
 In tantū ēz celestis medicus bonus est: ut lachrymis
 et gemitibz donet uulneribz sanitatē. Accede pecca-
 tor. et prociens huic benignissim^o medico lachrymas
 offer que ad huiusmōi medicamentū pficiūt. O miser
 qui tot scelera cōmittere ausus fui: et te deum
 redemptorē meū tot iurijs et offensionibz sper-
 nere sū conatus: nō solū a diuersis puentus suz
 tentatiōibz. sed sepiissū eas ego ipse pueniū uerifi-
 ca i me dñe illud jeremie: ut des capiti meo
 aquā. et oculis meis fontē lachrymarū: ut saltem
 semel i die mea peccata defleā. O singtaris grā
 dulcissime yhu esset ista. in testem adduco mona-
 chū plibatū qui in eodē opusculo et r. cap. tales
 sermonē nō ambigit enārare. Beatus qui fuerit
 effectus tanq̃ nubes ad pferendā pluuiā lachrymarū
 per quas possit extinguere flāmas aduersus ien-
 dia peccatorū. Subiungens insup. Beat^{us} cui fuerit

anima tanq̃ lignū qđ plantatū est secus decursus
aquarū habens sine intermissione aquarū lachrymarū
hymbrē a quo crebrius irrigat̃. Nec obmittā qđ
in uitis patrū memini me legisse Abbate yperi-
nū dicere nocte et die debere i orōibz uigilari
et qui pungens cor suū pducit lachrymas celitus p-
uocat mīam. Omīscōdia sumi dī qui ut mortē
nostrā que p peccatū primi hominis suā posteritatē
irretierat passibili nrā carne cū mortalitate assū-
pta nō solū p gemitū et lachrymas sed p propriam
mortem suo filio nō pepcit. Nā cū tu dulcissime
yhu dixeris nō esse discipulū sup magistrū et tu
ipe flere tot uicibz uoluisti pro nostris peccatis no-
bis parasti exēplū ut id facere deberem. Gregori
eīz sanctus doctor ecclie sup lucā aptissime nos
hortatur. Deberem̃ pensare malū qđ fecim̃ pensantes
gemenes gementes uitare ea que cōmīsim̃ peccata
indefinenter aspicere aspicientes flere flentes abster-
gere. Nulla nos p̃speritas transitorie laudis tristi-
tieqz dissoluat nec mentis nrē oculos ea que sūt
transitoria obstruat ne cecos ad ignem ducant.
Nec sit aliquis p̃sumptor repletus similis phariseo
se ipm̃ iustificās et talibz gemitibz se asserat nō
egere quia se ipm̃ decipit. Cū eīz p̃pha dicat.
Ego eīz i iniquitatibz conceptus sū et in peccatis cō-
cepit me mater mea. Constat sine culpa illum
esse nō posse qui cū culpa i mūdo dicē aduenis-
se. Ille eīz fomes peccati taliter nos infecit ut
dicere nō liceat nos carere peccatis. Nā et sāton

149
ait. Non est iustus i tēra qui faciat bonū et nō pec-
cāt. Si eīz septies i die peccat iustus, et i aspectu
dī nō iustificabit omīs uiuens. quis potest ueraci-
ter hoc asserere se nō habere peccatū. restante iohē.
Si dixerim⁹ qd peccatū nō habem⁹, nos met ipōs se-
ducim⁹, et ueritas i nobis nō est. Nam ut dicit ja-
cob. In multis eīz offendim⁹ omīs. Nec nostrū aliquis
in se uerificare ualebit qd de se dñs iesus dixit. Ve-
nit eīz princeps mundi huius, et i me nō habet
quicq. Cū eīz ut ait apt⁹, aliā legē habeamus in-
mēbris nrīs que deducit i legem peccati. quomō
psumere possum⁹ dicere, nos sane peccō manere?
Constat eīz qd omīs qui de carnis sūt concupiscentia
geniti, in eoz pcul dubio gñētia princeps hui⁹ mun-
di aliqd de suo cepit, cogitatōe, locutōe, ut ope-
nel saltē labem illam dū promptitudinē ad peccādū.
Licet eīz sine mortali esse possim⁹ i uia. et alitē de
iustoz numero nullus esset. Tamen nō ualemus
esse sine ueniali peccō, ut fomite ad peccandū.
qd est de maledictione principis tenebrosi. Sed
idcirco illos ut post rapere, ut prius retinere nō
potuit. qd eos ille a debit⁹ suis eripuit, qd pro no-
bis sine debito mortis debitū soluit. hec ipē Gre-
gorius ad hr̄az sup lucā. ubi yhs uidens ciuitatē
flewit sup eā. Et si ad accusatōez nrōz criminū
ueniamus, ponderādo ac et ruminādo grandia
bñficia nobis collata ab altissio creatore, et offen-
siones et mala cōmissa gtra illū qui offendi nō
potest, ut ipē ad Saulū dixit. Durū ē tibi gtra

stimulū calcitrare. Et sicut qui spū in altū pūit,
faciē suā ab eo reperit deturpari: sic qui peccm
cōmittit, animā suā illa queat. Dei aut̄ omnipotēis
et gloriōsi nō minuit gloriā nec honorē. Ipse pius &
misericors pater ī signū ueri dominij sentiēs glo-
riam sibi dari, et animā secū uelle, esse g. cordem,
a longe cognoscit, et subito dignat̄ agnoscere. Ut
eīz asserit Augustin⁹ de phariseo sermonē faciens
sup lucā, et de publicano qui pectus suā pcutiebat
dicens propitius esto mihi peccatori. Ecce g. rogat,
quid miraris si ueniā obtineat peccator? ut ex ore
ipius saluatoris intelligo. descendit hic iustificat⁹
magisq. phariseus qui se ceteris pponēbat. Da ergo
dñe abundantia lachrymarū, cū dolore nostrorū et
peccatorū, et te dñm uerū, cū hūilitate quotidie de-
precari, et om̄ez labem supbie, psumptōis qz tolle, ia-
ciantia, remoue uitia et paleas a frum̄to, ut purū
in tuo hōrto reponat̄. O miser ego quotiēs socius ex-
titi pharisei, imo ^{fui} extiti detestabilior phariseo.
Ipse eīz grās reddebat de uirtutibz quas opabat̄
in uia. Ego aut̄ p sepe uanas laudes nō expuli sed
quesiui. Et sepe mentē meā quā cogitatoribz san-
ctitatis extuli, peccatū qđ in me est grauiter vul-
nerauit. Tolle dñe qđ meū est malū, et qđ tuū
est bonū augere uelis, et de pnti, ut tibi et deuote
ualeā famulari. Si eīz taliter te offendi, spes tamē
quā ī cordis mei intimo radicastrī tua passioe
fundata me subleuat, et hortat̄ ad lachrymas et
ad gemitū cōmissorū p dies, ut tue p̄ssime bonitati

15
mibi uidetur uelle concedere. Tu enim dulcissime domine
scis quod licet multe et quodammodo infinite iniurie
tibi illate fuerint propter me miserum pectorem, tamen de
eis sepius dolui, ea forma que tibi apta est, a te
et precedente. Nec uolo de sequela esse amplius
pharisei: quod de tua benignitate mihi digneris im-
pendere. uolo enim hic in hoc exilio citius continere
in lacrimis et doloribus commorari pro tui amoris et
meorum remissione peccatorum, quam unius huiusmodi spatii
in penis et cruciatibus purgatorii, que ab infernali-
bus non differunt nisi in perpetuitate ut infernales
sunt: et in iam dictis que sunt tantummodo tempo-
rales: ut sic mihi dicat pro te dulcissime ihesu christe
ut de lazaro abraha diuiti dicit respondisse. Tu
diues epulone et cupido, recepisti bona in uita
tua, hic similiter mala, non mala dico: quia quicunque
passus sum postquam me statum mutare fecisti, ad letitiam
sumpsi iocunditatem et gaudium. Et ut tu domine testis
es, hec letitia mea hoc gaudium meum meditando
in tua amarissima passione, dolores sentire et la-
cymis abundare. Quis enim credere hoc possit, nisi
in talibus sit expertus: certe nullus: sed qui scit, in
se teneat ueritatem, quod tanto maior dolor procedit
et abundantia lacrymarum. Qui enim bona et delecta-
tiones sensuales in uia recipiunt, non poterunt ea in
patria adipisci. Et ualde timere debent ne sibi
dicatur quod dicit psalmus. Longe a peccatoribus salus,
quia iustificatioes tuas non exquirit. Et sicut diuiti
respondeat, ut in sua pena remaneat omni auxilio

destituti. Fac mecum dñe signū ī bonū. Illumina fa-
ciem tuā sup seruū tuū. Confige timore tuo car-
nes meas a iudicijs eūz tuis timui. Fac cū seruo
tuo scāz mīaz tuā: et iustificatōes tuas doce me.
Nec te uelis peccator aliquatū excusare: ut mul-
ti faciūt. flere nō possū: nec dolere ualeo de cō-
missis. Pone iuxta te tēribilē sniam saluatoris
pro omīssis opibz mīis erga pximū: ubi tā dure
tā acerbē tam uiibrante iudicio sue sanctissime
maiestatis tonabit. tre maledicti ī ignē et nū!
qui paratus est diabolo et angīs eius. Esuriri et
nō dedistis mihi manducare: et omīa mīe opa
numerabit: delictaqz tua gsydera: et et atrocio-
ra que feceris. Et ad dexterā statue beatissimaz
uisionē quā suis electis tribuet dulcis dñs qz suis
parati fuerūt obedire mandatis. Si hoc feceris: cre-
do et certus sū qd tibi dolere: necesse erit et gemē
de cōmissis. Et nō mihi credas si sine testibz hec
uoluerō affirmare. Audi illū sēpture sacre in-
terpētē hieronymū. qui ī heremo ī illa uasta
solitudie gstitutus dicit se ob gehēne metū tātū
reclusisse: ut socius esset scorpionū atqz ferarū.
Et nō solū peccata sed tentationē libidinis dicit
se tantū fleuissē diem unguendo cū nocte: ut post
uictoriā ad dulcissios pedes yhu īmpetratā lād-
mis: se repiebat cū agminibz angeloz cantare cū
uubilo. In odore unguentoz tuoz cūrim. Et Ber-
nardū ductorē assumptū exprobrantē eātū ing-
entē. Ego nō possū flere. ad quē ipē respōdit. Ideo

16
nō ploreas q̄a xpm pfecte nō amas. lachryme ergo
testes amoris. Si nō ploreas pro amore patrie plā-
getam pro timore gehēne. Sed dicis. Nec hoc possu-
cui ego. Si hoc nō potes, nec times mortē, nec a-
mas uitā. Et si times, aut parū, aut ex toto nihil.
Et ip̄e hiero. Siue comedā siue bibā, semp uidet̄
insonare ī aurib; meis illa uox. Surgite mortui,
uenite ad iudiciū. Quis vīz tam stultus rep̄iri
ualebit de collegio xp̄iano, qui dicat se nolle gau-
dere cū angelis et agminib; beatorū, certe nullus.
Imo om̄s dicent. hec reges mea gaudere cū angelis.
Si sic respondere delectat, plange peccata tua cum
dolore de commissis, cū pposito emendandi. Et statī
gaudiū erit ī celo de tua quērsiōe. ut ip̄a ueritas
dicat. Gaudiū est ī celis sup uno peccatore penitē-
tiam agente, q̄ sup nonaginta nouē iustis qui nō
indigent p̄nitentia. O miserū si cōsiderare liberet
quāta nos diligit charitate, ab effectu possem̄ sen-
tentiā pmulgare. Voluit em̄ nonaginta nouē oues
in deserto relinq̄re, ut illā que centenariū idest
pfectū numerū faciebat, afferret ad celos, quā sup
suos humeros deportauit. Et si aliud exemplū per
ip̄m dulcissimū yhm datū, de dragma dep̄dita iue-
ris p̄scrutando, inuenies maximū gaudiū de ei⁹
inuentōe factū, cū uocatione uiciorū et et am-
corū. O sapia magna dī, que carnē humanam
sumere uoluisti cū trinitate pfecta, et tuū uni-
genitū ī nr̄e carnis substantia ī mūdū mittere di-
gnatus es, ut dragmā dep̄ditū rep̄ires. ~~Amanta~~

Reuertamur ergo ad deū qui taliter est offensus.
ut anulo sancte fidei desponsati, stola iocūditatis
et innocentie ueste, calciatis nr̄is affectibz, sibi ua-
leamus cū cordis puritate seruire. qđ alacriter
faciemus, si transitū nostrū memorie comen-
demus. nō eīm hic manentē ciuitatē habemus.
sed futurā ingrimus. Vnde memorare nouissā
tua, et ī eternū nō peccabis. Et si te puluerem
cogitas, et ī eā te uideris rediturū. quomā gtra
factore tuū poteris esse rebellis i qui potestatem
habet mittere ī gehēnā. Pensate filie mee et p-
dicta ī mente reuoluite. si uera assero, credite.
et deo seruire estote parate. Et insup cogitemus
illū terribilē principem tenebrarū cū sua pessima
comitiua, q̄ sollicitē q̄ attente omīa nr̄a facinora
et delicta metitur, addendo potius qualitates
et circūstantias quas nos ī peccando minime co-
gitamus. curabit nos accusare corā dī iustissio
tribunali. Tanta ergo sit copia lachrymarū ī nobis
cū dolore et cōpunctōe deuota, ut omīa mala
a nobis cōmissa sint penitus cancellata, et ī lib-
suarū iniquitatū minime nos ualeat repire. Idez
pro giunctis et proximis, cordis desyderio popantes,
tota mente deposcero debem⁹, et ut redeant ad ue-
ritatē p omibz exorare. Sūt eīz q dicūt. Non ē ita
terribilis, princeps mūdi ut describit⁹. ve ve eis et
iterū ve q talia ex corde uerba pferūt. qui uere
deū nō timent, nec homīes uerent⁹. Sed ipi inter-
roget, audiat ut itelligāt q locunt⁹. Antonium Abbate

sanctissimū et alios multos patres qui et uisione &
 uerberib; eius notitiā habuerūt. Eusebiū ī libro de
 hieronymi transitu uideāt et rērores quos asserit
 animab; ipm uelle īmittere legant. Et si nullos
 alios audire uoluerit ut uidere audiāt matrem
 dulcissimā Iesu xpi de gestia ab angelo suū transitū
 nūciantē petere ut sibi a suo filio gcedat ut demo-
 nes nō uideant tenebrosos. Dic eis sancte hylarion
 an tērita fuerit tua anima cū uellet migrare
 de corpore. Talem eīz timorē ei ītulisse fatet ut
 staret ī limine exeundi et exire uiritr pmit? nō
 audeat enī se fortificās qd times aīa mea octua-
 ginta quatuor ānis deo seruisti secure egredere
 et uade ad eū qui creauit te. Et si nō credis tu ipē
 gustabis cū nō poteris puidere. Non differas quēti
 ad dñm ne subito ueniat ira eius et ī tēp? uindictē
 dispdat te. Cū eīz eris uitijs īuolutus milia mi-
 liūz circūclabūt te ut tēreant animā tuā. ipaz un-
 dique angustabūt ad tēram psteruēt eā et in illa
 die pibūt omēs cogitatōes tuas et nō relinqunt lapi-
 dem sup lapidē. filic; cogitatōes quas habebas de
 misericordia dñi ut se aliter iustificando. Et pūdera-
 tione q̄fieris ait ipē saluator. qā nō cognouisti tps
 uisitatois tue. Nam prauā animā ait Gregorius
 ī omelia p̄dicta legim? a dñō uisitātā aliq̄do p p̄e-
 ceptū aliq̄do uisitat p flagellū aliq̄do miraculo
 ut uera que nesciebat audiat ut ut dolore cōpun-
 cta ad cōreptionē redeat aut bñficijs deuicta ma-
 lū qd facit erubescat sed qā tps sue uisitatois non

: exactori

cognouit dñs sibi cōpatiēns fleuit sup illā inidēsū
tam impleturū esse qđ dicit. Cū undis cū aduer-
sario tuo ad principē i uia da opam liberari ab
illo. ne forte aduersari te tradat ad iudicē et ju-
dex te tradat exactori et exactor te mittat in car-
cerem. Aduersarius nŕ ut refert Gregori⁹ in uia iē
sermo dī p quē nō seruante animā gte assignat
ut cōpulsam animā ipse de corpore exigat. que ei
ad culpā sponte glensit. O dulcissimē dñe ihu xpi
quis poterit gtrariū cogitare. Cū eim tps et spa-
riū penitendi lugendi et flendi tā plixū dedēs.
et puerba et exempla p temet ipm i diuersis tui
sacri eloquiū partib⁹ monstraues peccata gemi-
rib⁹ et lachrimis abluenda. qua fronte qua audacia
i sui fauorē aīa allegabit. īma ipa sū dignā i fer-
nalib⁹ penis dicet. et eius dictū tanq̄ iustā pñaz
gfirmabis. Audio eiz te i muti et surdi liberationē
ingemuisse. celū respiciēs uerbū effeta ptulisse
quod adaperire significat. Et ut dicit ven. Beda sup
euanglio scđ marcū. Idē dñs saluator egū suspe-
xit in celū et īgemuit ut nobis speranda salus
et qua doloris ut lachymar sit cōpunctōe quenda
ac petenda significet. quia nos quos ad celestia
possidenda creauit. longe i tērestia deiectos esse
doluit. Ingemuit itaqz ut nobis q a celestib⁹ gaudijs
p tērena oblectamēta discessim⁹. adhuc p gemit⁹ et
suspiria insinuaret esse redeundū. Et i lazari
suscitator dñe lachrimas emisisti. qui peccatōrē in
peccato iā fetidū quateiduanū sub lapide idura-

tionis absconsū significari expresse, ut sacri nostri
doctores ī suis paginibz uoluerūt. Hec mirū dul-
cissime dñe, quicqd ei3 fecisti, uoluisti pp hominē
facere, hominē nō ppter te. Et tali et tanto cum
pretio redemisti ut uitā tuā ponerēs propt̄ euz.
Maiorē charitatē sibi nō potuisti ostendere ut uiuas
ponderēs ī cruce tā turpiter finiēdo, et glorifica-
te tempm sibi daret ī pmiū et possessionē iocundam.
Quot ei3 īfiniti ut ita dixerī textus allegari pos-
sent. Vnū pp eius deuotionē quā gero hieronymi nō
obmittā. Dū ei3 esset ī extremis ut animā suo red-
deret creatori uersus suos monachos lamentātes
cū lachrimis ait. Cur istas tot īfructuosas funditiō
lachrimas. peccatorū uobis recordatio semp lachrimas
inducat. tanto prompti esbore ad lachrimas, q̄to fui-
stis ad culpā. Si quis in peccato moritur, flet. Nam
si malus a morte resurgit, angeli gaudent ī celis.
O durities peccōris qui se nō parauit ad lachrimas.
noluit tp̄ales, timeat nē habeat eternales. ibi ē
fletus et stridor dentiū. Si autē lugere his nobis
placet, gaudebim⁹ cū beatis, de qbz dñs dixit. Beati
qui lugent. Da ergo dulcissime Iesu bone, ut nostri
oculi lauentur a lachrimis pro nrōz peccatorū
ablutiōe. Ad inuicē o filie nos inueni. Orate pro
me cū illa qua poteritis puritate. et ego p uobis
nō desinā dñm deprecari. Et si peccata nostra
fuerūt nigra ut coccinū, dealbabūtur ut nix.
et ī patria apparebit quantā nobis mīaz hūit
nostreis parcendo peccatis. ubi recipiē⁹ gaudiū

qđ nobis repromisit dñi aptis loq̃ret. plorabitis &
 flebitis uos. sed tristitia uestra uertet in gaudiū.
 et post seq̃tur. et gaudiū uestrū nemo tollet a uobis.
 Quoties eĩz dñe me uoluisti fortitudine p̃munire.
 ut nō solū me feceris de p̃teritis iam dolētem. sed
 sepissime tua misericordia ut me ī cōmittendis for-
 tissimē defensares. Scio eĩz me quadā die ex neces-
 sitate ubi plures fuerāt mulieres meā p̃sentia
 p̃stitisse. et qđam īualuit carnalis tentatio quo p̃
 portā intrauerat oculorū. ex uisu partis ex qua
 infantes lac pro eorū nutrimento recipiūt. que tan-
 tū meā sensualitatē īuasit et terribilē tormen-
 tabat. ut nūq̃ ualueri īuenire remediū. nisi cū
 ad pedes tuos me p̃ieci cū lach̃mis. quas ī copia
 ut uoluisti effudi. cūq̃ te hūiliter deprecatus essem
 ut me forte faceres. et eius incendia sopirentur.
 subito aduenit tranquillitas menti mee. et a te dñe
 protectus fui sub umbra alarū tuarū dulcissimē
 yhū xp̃e. Tibi eĩz sit honor et gloria. qui cū patre
 et spū scō uiuis et regnas d̃s ī secula seculorū Am.

DE Lach̃mis compassiuis :—

ST aliud genus lach̃marū que ex cōpassione
 procedūt. qđ distinctionē habere poterit tri-
 partita. Vna est eĩz cōpassio sensualis. Alia natu-
 ralis. ex casuū uarietate multiplici. qđo sine
 ratione sine aliqua passione descendūt. solum qđ
 aliquē genere uideā licet causā nesciā eius rei.
 ut si scirem. nō esset pro ea taliter lach̃mandū.
 Alia eĩz species ex cōpassione nature. Vides em̃

1. p̃ma ē

: ē

119
proximū ut amicū calamitatib; abundanti. et ad
eum mouens uiscera pietatis plorare nō desinis.
Scio eīz hominē ad tua seruitia deputatū. qui au-
dito quodā peccatore a morbi acerbitate grauib;
ulcerib; fatigato. suis uerbis animā suā diabolo cō-
mendare. et q; ipm uolebat ī adiutoriū et solamen.
et iterū et sepius talia qfirmante blando sermone
sepissīe rogato a multis. peior fiebat q̄ prius. et pro-
derelicto habitus a plurib; qui ibidē assistebāt. unus
post aliū recedentes. Cū q; sacerdos unus ēt recessisset
ad quē cura eius anime pncipatr īminebat. et solū
ille assistens qui tua pietate ad illud principatr pro-
mouisti. considerās intra se tuo sacratissio sanguīe
talem animā redemptā. et fallaciā diabolicā quāta
erat. et negligentia prelatoꝝ. in tot lachymis et sin-
gultib; abundauit ut uix crederet. nisi fuisset audi-
tus. et grām a te suppliciter cū dictis lachymis po-
stulauit. ut potentiā diabolicā taliter minueres q;
ī p̄libatā animā omīe ius suū amitteret. O dulcis-
sime bone yhu. utinā illi quotidie pro suis peccis
abluendis tot gcederes lachymas. sicut tūc illi pie-
tate tua dñe gdonasti. dū tibi tales p̄ces effunderet
pro p̄dicto. Modicoq; postea facto interuallo cū illo
peccatore dū de tua mīa loq̄ret. gratiā impetrauit.
Tanta eīz ḡritia illi tūc supuenit īfremo cū fle-
tu et lachymis. ut duob; fere dieb; fleuerit peccatū
qđ ante cōmiserat. et dī recepris et ceteris sacram-
tis. ut fidelis xpī amator. dei grā emigravit. Scis
eīz qā nō mentior. tu fecisti motū sepius lachymar.

ob diuersas infirmitates et uarias passiones quas
uiderunt oculi sui. O quot uicibus tuorum pauperum
necessitatibus subuenisti, post multas angustias ua-
riasque preces emissas ab ipso qui eos tua dispositio-
ne regebant. O Job dic an tibi hec placuit exercere
ut. 30. cap. reperitur. Flebam quidam super eum qui afflictus
erat: et compatiebatur anima mea pauperi. Isaias etiam sic
dicitur ex compassione fleuisse: ut. 22. cap. enarratur.
uidens destructionem populi sui dicebat Recedite a me.
amare flebo. nolite incubere ut consolimini me. Sed
et tu Paule exubuiisti ne tales effundere lachrymas.
non. Sed sepius in his delectatores plurimas habuisti.
Ait etiam in actibus apostolorum. Scitis etiam quater uobiscum
per omne tempus fuero seruus deo cum multa humilitate
et multis lachrymis. Et subiungit. Per triennium
non cessavi nocte et die cum multis lachrymis monere
uos. Et ad Corinthios scribens eandem sententiam ponit &
dicit. Scripsi uobis per multas lachrymas, non ut gremi-
stemini, sed ut sciatis quantum charitatem habeam
abundantem in uobis. Et si cuncta perquirerem, multa
possem describere, que lectoris et audientium aures
percuterent potius quam lenirent.

DE lachrymis que a virtuali compassionem procedunt:

ST etiam particula tertia de lachrymis que ex
virtuali compassione procedunt. ad te fontem
uitae qui promisti tuis fidelibus flumina aque uiue
salientis in uitam eternam concedere humiliter recur-
rendum. Tu ergo dulcissime ihesu pie, cor meum tibi per
me tuum famulum constitutum, reple hac virtuali com-

20
passione de memoria tue dulcissime passionis ama-
rissime quo ad penam ut mei oculi potius priuent
luminem corporali q̄ ymbre careant lachrymarum.
Sicq; o filie pro uobis quelibet ad deum pro se pla-
ceat deprecari. ista et̄ om̄ez compassionē expel-
lit. et ne dū deuotos trahat ad lachrymas, imo tan-
tū eos habilitat ut sic cōpatiēdo ex diuina grā
donū mirabile p̄secuti lachrymas nō ualēt ullate-
nus retinere nec flētū. In tue q̄ nomie dulcis-
sime yhu et adiutorio initiū capiā. mediū prose-
quar. cū fine tibi et̄ gratiose. Quis et̄ erit la-
pideo corde tā durū qui frangi nō possit ad lach-
rymas nec aliquat̄ demoliri ut adamas: q̄ lapis
dicit̄ preciosus, tollat de sanguine agni: et ponat
sup utruq; postem. et subito molliem impetrab̄.
et si uult citius experiri, et exempla regnat po-
nat cor suū i hyrcino sanguine tā in cruce despe-
cto: qui sicut in figura adamantinū lapidem sua
uirtute frangit et facit ad molliē deuenire.
sic et sanguis xpi cor q̄tūlibet durū qd̄ in eo fue-
rit madefactū humiliat et tractabile facit.
om̄i lapidis dimissa duritia. Cogitate filie. q̄
nō pro sua magnificanda potentia et letitia sem-
piterna uoluit induere carnē nostrā passibi-
lem et mortale. q̄ scriptū est Multiplicasti
gentē et nō magnificasti letitiā. sed pro nostro
implendo gaudio sempiterno ad qd̄ nos elegit
ante mundi cōstitutōez qui parati sum̄ mente
et ope sua mandata seruare. nam a nobis id ip̄e

regit. Vos amici mei estis. si feceritis que ego pre-
cipio uobis. et subiungit. Qui nō diligit me ser-
mones meos nō seruat. Diligam⁹ q̄ ut seruemus.
et q̄siderem⁹ q̄ licet quilibet actus dulcissimi yhu
xpi fuerit sufficiens ad salutē. et uerbo suo solo
nos saluare possit. q̄a dixit et facta sūt. ip̄e man-
dauit et creata sunt. tam uoluit q̄ generationi
nra redemptōez faceret. que et ruine con-
formis. ip̄az remoueret a nobis. Per fructū eīm
ligni phibiti serpens homīez ī peccatū deduxit
mortiferū nō solū sibi sed et suis posteris in fu-
turū. Conueniēs eīz fuit. ut p̄ fructū ligni uit-
uita reduceret in homīe. ut ait Greg⁹. ut q̄ in
ligno uincobat. in ligno quoq̄ uinceret p̄ mortē
dulcissime yhu xpi. Cū ergo temp⁹ iam esset a pa-
tre stabilitū et fixū. ut rediret ad eū ip̄e fili⁹
dī. qui nūq̄ discessit ab eo diuinitatis respectu. mo-
lens uanā hui⁹ mundi gloriā demonstrare. ut p̄-
phetiā Zacharie incertā ad executionē deduceret.
sup̄ asinā sedens. cū suis discipulis uisitauit ier⁹.
ut uerbū dī doceret ī templo. Noli timere filia
ier⁹. ecce rex tuus uenit tibi mansuet⁹ sedēs
sup̄ asinā. et ip̄e paup̄. Tu eīz dñe paup̄tatē et
gloriā induisti. si tui sūt celi et tua est terra.
et omnia que eorū ambitu continent. quomō paup̄
diceris a p̄pha. certe nullā aliā uideo rationē.
nisi q̄a ī paup̄tate inest hūilitas uolūtaria q̄
tibi placet. uel et uiolenta. licet statū p̄fectōis
nō habeat. q̄t in tuo elogo declarasti dñi beatos

24
paupes spū dixisti: ut tui euāgeliste referūt se
ad inuicē concordantes: et eos diligis ab eterno. pro-
pter miseriam inopū et gemitū paupū dixisti te
uelle exurgere dē mō: et sub tanto uelamine pau-
pertatis te nobis ostendere uoluisti: ut nō dū alia:
sed nec ubi caput tuū declinares ī cruce habere
uoluisti dñe, ut princeps ille supbie sub illi? esca
et uelamine caperet: et ut tibi placuit, tuis etiā
discipulis pcepisti: ut secure p̄dicantes p̄ seculū
in te ueraciter q̄fidentes, nō portarēt sacculū neq;
perā: neq; de crastino cogitarēt. Vidisti etiā p̄mi-
tiosas esse diuitias, quas spinas granū et suffoca-
res tu dñe appellasti. Cūq; dñe tuā regiā maie-
statem huīllimā demonstrares ī tuorū comitina di-
scipulorū asinā egundo obuiā habuisti pueros he-
breorū clamantes et dicentes. Osāna filio dauid.
Benedict⁹ qui uenit ī nōīe dñi. Alij q̄dem ramos
oliuarū: Alij uestes sternerāt ī uia: et usq; ad tē-
plū talis fuit sonit⁹ cantilene. Sed respondeat po-
pulus reprobatus. nūq̄d p̄ hoc dicēs ipm tuū esse mes-
sian et om̄iū redemptorē q̄ nō te suo dictorū imo
peruersior factus es. et dū de templo expelleret uen-
dentes et ementes, et cathedras nūmulariorū subue-
teret, dixisti ei. In qua potestate hoc facis. nō q̄sde-
rās signa q̄ fecerat ī tēp̄ retroacto. Si etiā eius poten-
tiā q̄sderasses in Lazaro. In ceco nato. et uerba cū
doctrina quā quotidie nūciabat: deū et hominē
cū cognouisses, et ī cecitate in quā deuenisti nul-
latenus puenisses. Licet etiā talis Interrogatio p̄cessisset

nullā contradictionē facere potuisti. q̄a nō dū perue-
nerat hora mortis / quā sic amare intendebat as-
sumere. Stetit eīz dulcissim⁹ n̄r yhs tota die pre-
dicatōis officiū exercendo sine ulla refectōe cibo-
rū Bethaniā rediens cū martha et magdalena ce-
nauit. lazaro uno ex discubentibz existente. O di-
scipula gratiosa. ego te amo quia spern mihi ma-
ximā de uenia p exempla uaria gcessisti. Tu pec-
catrix habēs multitudinē peccatorū. Ego multa ma-
iora et grauiora cōmisi. Tē oīm dñs uocauit. ut
tua peccata defleres. Me eīz uocauit sūm̄tē. ut de
meis facerē penitentiā. Tu licē ab ip̄o fuis libe-
rata. lachrymas semp habuisti amicas. ut peccōres
reaheres ad exemplū. Tu penitentiā in deserto
fecisti maximā. et ultra q̄ tali sexui ueneret.
Ego uō licē doluerim de peccatis. et tua dñm̄a
mibi p̄stet subsidium et lauam. nō tam facio illā
penitentiā quā deberē. Et si aliq̄do dñe me aliqua
facere puides q̄ aliquat̄ corpori sūt acerbā. illa
mea inimica sensualitas sibi ip̄i blandit̄. et anīz
meā q̄rit sibi esse placabile. Infirmatē propōit.
stomachi q̄z dolorē. et que ori suauia sūt appōit.
herbas legumina et alia aspera docet īsup deui-
tari. meq̄ iuitat ut uigilias fugiā. Sed o dñe
cū cōsidero te sitim. famē. uigilias esse passum.
uerbera flagellationes et mortē. anim⁹ mar-
descit et uellet talia exp̄iri. pro tuo nōie sustinē.
Adimple q̄d cupio. ut pro tuo amore taliter ar-
deam. ut durissim⁹ pēg et mors mihi sint iō-

cundissimę et amene. et fac me tuis semp obedire
 mandatis. que et de uobis o filie passeto: licet ali-
 quando lingua et manus ad mei pficiu curant.
 nulla facta de uobis ad inuicem mentione. O dul-
 cissime yhu qui non uenisti soluere legem sed adim-
 plere: et noluisti iota unum pteriri donec omnia
 fierent. Voluisti agnum typicum in cena cum apostolis man-
 ducare: cum azymis et lactucis agrestibus: et effi-
 gurato manducante de typico figuratum fueris exi-
 sti a cena: et depositis uestimentis tuis misisti a-
 quam in peluim: et cepisti lauare pedes discipulorum
 tuorum. Quis ergo dulcissime yhu. ne dum te uidendo.
 sed meditando tantum talem pedum ablutionem. et
 tuam humanitatem diuinitati unitam. per te et alios
 genuflexam lauante. poterit lachrymas et gemitum con-
 tinere: si tibi fidelis existat neminem intelligat
 corde lapideo qui si non potest emittere lachrymas.
 saltem compassionis dolores patiat in corde: te deus
 dominum uniuersorum. omnium creatorem ac redemptorem
 ita humilem esse factum. ut sue creature que suam
 imaginem deturpanit. debeat pedes lauare et ter-
 gere deus homo. Gustate filie et uidete humilitatem
 dei yhu christi: qui non rapinam arbitrat esse se cõfles
 deo. taliter exinanitus est. ut forma serui acce-
 pta. ad hec que auditis et legitis ac duriora sunt
 subicit. ut nos sui regni faciat esse participes.
 Petrus autem qui tuum secretum nullatenus cognoscebat.
 et de corporali ablutione tantum non sentiebat dixit. Non
 lauabis mihi pedes in eternum. Sed tu domine quia peccatis

mundare uolebas nō solū eos sed alios quī ipis
et suis successorib; subicerent nō intendens alitē
aliquē gloriā ingredi sempiternā dixisti. Si nō la-
uero te nō habebis partem meū. Tuū eīz uicariū
eū dimittebas ī terris. qui si nō fuisset lotus nō ha-
bitasset ī celis. qđ petrus intelligens nō solū pedes
affectus filic; meos uolo ut munda; sed manus
et caput. operatōes filic; et cogitatōes quas uide-
ris ablucendas. Et post cenā cū gratias et hymnū
dixisset ut a iohē audiui; recitari iuit trās tor-
rentē cedron ubi erat ortus cū trib; discipulis
ab alijs separat; p iactū lapidis orōni se posuit ge-
nuflexus ut si fieri posset transiret ab eo hora et
calix sue durissē passionis. Audite filie ceteriq;
denoti qui deo seruire cupitis et esse participes
passionū ut consolationū esse possim;. Gustate obpba
offensiones et uerbera, p;ussiones et vulnera que
nostro dulcissio redemptori date et facte sūt. Vi-
dete dñz ī orōne manērem et ī agonia posituz
ob tantē durissē passionis attentionē et sudore;
sanguis emittentē tertio dicere. Pater si nō potest
hic calix transire nisi ut bibā illū fiat uoluntas
tua. Apparuit eīz angelus confortās eū ut sibi pla-
ceret hac penā pati durissē passionis ut pater
eternus et superior itelligentia rōnis requirebat.
Licet eīz animā tuā tristem dixeris pp dolores
maxios quos tua caro sustinebit ī cruce. tamē
fructus redemptōis a te tanto p̄tio extirpatus
regit ut illū rebellē aduersariū quē sua supbia

• tam

de celo dñe eiecisti sua diminuas potestate ne a-
 modo posset hominē necessitare ad malū et eum
 priuare possit beatifica uisione sicut olim poterat
 p peccatū qđ oportet p passionē tolli et cancellari:
 ut tua doctrina fecisti dñe manifestū: qđ nemo
 ascendit ī celū nisi qui descendit de celo filius ho-
 minis qui est ī celo. O dulcissīe Iesu a me respōsio-
 nē nō ualeo cogitare quā angelo tribuisti. Tu ergo
 pijsimē cor meū aliqua deuotōe demulce et irri-
 ga gratia tua ut aliqua sentiā alijs referenda
 nō que cupio sed que uult mihi tua mīa īdulgere.
 Talis ēz mihi responsio facie a lachrimis madefacta
 ut dñe uoluisti interuallo nō paruo iam facto cor-
 di meo extitit p̄sentata. Angele mi qui de cōsilio
 sanctissīe trinitatis ad uirginē matrē meā oracu-
 lo uiue uocis de carnis assumptōe p me intrepī-
 de nūciasti et qđ ip̄a mater dī electa de spū scō
 gēperet saluatorem ī mūdū ueni ut hominē redi-
 merē a peccatis turpissīa morte crucis ut iā meis
 discipulis sepius nunciaui. Amore ēz anime redi-
 mende de uirgine nasci uolui et sponte omneq;
 penā sū subire parat⁹ ut decepti homīs fraude dia-
 bolica uires ualeā restaurare. Licē ēz ip̄a caro
 mea scēz inferiorē partē penas p̄limas sentiat
 et me dicere iā cōmouerit. tristis est aīa mea us-
 q; ad mortē: tam illa pars supior rōnis amore ar-
 dens studens patri ī omīb; cōplacere me promptū
 facit et reddit mille uicib; mori pro saluādo ho-
 minē si una nō foret sufficiens. Vnde si nō potest

pater hic calix transire, quia uolo ut tibi patri
uera obedientia tribuatur, fiat uoluntas tua. Et
credo angelū illū cōpassionis signa et doloris ostē-
dere. Nā & angeli pacis ī sua morte amare fleui-
se dicuntur: signaq; meroris ostendere: ut ī eis do-
mini uolūtate cadere potuerēt. Surrexit igr̃ dñs
ab orōne ultio, et iterū suos discipulos increpauit.
Dormite iā et reuescite. ecce appropinquat q̃ me
tradet. Et uolens suā spontaneā ostēdere uolun-
tatē, iuit obuiā illis qui eū capere intendebar, di-
cens. Quē q̃ritis? at illi yhm nazarenū. Et cū di-
xisset. Ego sū, ceciderūt retrorsū. O magna dei po-
tentia. Si sonus tue uocis tantā uirtutē opat̃ est,
ut omēs ab eis q̃tra te adinere & potestate, cui du-
biū esse posset, q̃ nō fuisset spontanea pena tua. et
cū trib; uicib; taliter respondisset, ultime respo-
sioni adiunxit. Si ergo me q̃ritis, sinite hos abire.
Et tūc accedentes ad eū cū armis et fustib; rē.
et iudas qui signū dederat iudeis. quēcūque
osculatus fuero, ip̃e est tenete eū, appropinq-
uit yhm et osculatus est eū, rabbi eū uocando
quē uolebat ī mortō tradere. ut pecuniā haberet.
O dulcissā anima, q̃sidera. et uos o filie ī mētes
uestras discutite, quāta patientia et humilitas
saluatoris. Tradi se uidet a iuda pro triginta ar-
genteis: nec doloris sibi signū denūciat, sed euz
amicū nominat, et qd uenerit se facturū inter-
rogat. Attendite o deuotissimę aīę, quib; placet
in passione pasci et delectari, quātr ip̃i iudi suā

24

pessimā uolūtātē impleri signis et actib; cupietes
 irruerūt in eū. et capistrū tēcerūt ad collū. huc
 atq; illuc uī trahentes. et impetu alapis. et pugis
 eū cedere tēpererūt. et si liceret cū gladio percuti
 licet petre q̄siuisses a dño. cū eo seruū pontificis
 malcū abscindendo sibi auriculā p̄cussisti. Quid ille
 mansuetus qui uocē nō dabat tanq̄ agnus coram
 tondente se. et ut facere q̄sueuerat te increpans
 obiurgauit. petre Calicē quē dedit mihi pater.
 nō uis ut bibā illū. nescis quia possū rogare pa-
 trē meū. et exhibebit mihi modo plusq̄ duodeci
 legiones angolorū. et sanauit illū. Te eīz hebreū
 populū illa incisio figurauit. qui separat; es a ca-
 pite om̄iū qui est xps. cui iungeris ī fine. cum
 fiet unū ouile et unus pastor. Medio eīz tēporē
 ut illis qui finē suū facient ī iudaica prauitate.
 Tūc eīz relicto yhu om̄s discipuli ceperūt fugere.
 ut p̄phetia impleret; q̄ dixerat. Percutiā pastore.
 et dispergentur oues gregis. Contemplor agnū
 in medio lupoū existere. O ingrati iudei ī memo-
 res sup̄ne gratie uobis date. Percutiūt alapis suā
 pulcherrimā faciē q̄spuentes. O liuor celax. taliter
 exardescere tēpūt. ut eū puerse tractantes arbi-
 trarent; sumū sacrificiū dō fore. Licet ipm quē uo-
 lebant occidere p̄ multa signa dī esse filiū co-
 gnouissent. ut ueritas ip̄a p̄dixerat. Si nō uenis-
 sem. peccatū nō haberent. nūc aut excusationez
 nō habebūt de peccato suo. et gclūsiois ratio repit;
 quia odio habuerūt me gratis. Quis eīz corde suo

hoc meditando assidue, dñm taliter pertractari, qui
erat forma et specie sic decorus, tanq̃ latronem
captū, manib; ligatū ad Anam duci, lachrymas cō-
tinebit. O sūma bonitas. Tu qui talia tua bñgni-
tate largiris, concede de gr̃a speciali, ut lectores
ac et auditores taliter cōpassione sincerissīa mo-
ueant ad lachrymas, ut oculi cordis et corporis
semp maneant madefacti. Cūq; Anna socer Ca-
yfe int̃rogaret dñz nrm yhm xp̃z de discipulis
et doctrina eius, hūiliter respondere uoluit ut
fuerat gsuetus. Ego palā locutus sū mūdo, et in
occulto locut⁹ sū nihil. Ego et̃ docui in templo
et ī synagogis ubi om̃s inde queniūt. int̃roga eos
qui me audierūt, ipi et̃ sciūt quē dixerī ego.
Cū et̃ patr̃ respondisset, unus ex seruis manu nō
muda sed fērea chyrotera munita facie tuā dul-
cissīe yhu acriter percussit, in tantū ex parte sin-
istra, ut nigra statim fieret et liuida sub sinistro
oculo. Et quid dñe tūc dixisti, tui euāgeliste testan-
tur. O dulcissīe yhu xp̃e, quatr̃ cū fletu maximo
et lachrymis cū singultib; talia meditati te ipm
p̃bueris mentali uisione nō oculi corporales, dum
uerba tue passionis audiret, tibi gstat apte qui ta-
lia demonstrasti. Seruo aut̃ tuo tūc ī tali lachrymaz
et fletus copia gstituto, ut tu ip̃e gcesseras ex gr̃a
speciali, faciem hominis barba et capillis patr̃ depi-
latā, ut pars piloz radicib; emulsa uideret̃, pars
aut̃ detrūcata posset ab om̃ib; iudicari, et tota tu-
mefacta uerberib;. sed sub sinistro oculo sic et li-

uida trēm digitorū latitudo quasi ad rotunditatē
 sup̄ ossū nari grigū. pars erat que ex liuore mi-
 gredipotius putabat̄ q̄ carneo colore uigore. Quid
 dicā dñe. utinā si tibi gratū foret quonidie essent
 illi gemitus et lachrymē cordiales. ut tua pietate et
 speculāte gressisti. Da dñe seruis tuis id amare quod
 precipis. ut p̄ suspiria dolores et lachrymas pro te et
 tui amorē effusas. q̄t p̄mictis cū desyderio affectū.
 O filiē meditem̄ hūmōi illusiones et uerbera.
 Aperiet ip̄e nobis fontē quē cupim̄ lachrymarum.
 hec mihi uidet̄ gratia gratiosa. melliflua et io-
 cunda. quā si gustare cepitis. pro desyderio quoti-
 dianū cibū hūmōi petetis ab eo. et animas ur̄as
 tenebit tāt̄ emundatas q̄ macula nō poterit eas
 ad interitū ducere. sed a cōmittendis fortissime
 defensabit. Ad Caytā et Pilatū ductū te domine
 postea uideo. cū clamore ut euāglistē dixerūt.
 licet unus plus altero dixerit. ut ex uisu. ut ex
 relātōe p̄cepit. que hic breuitatis causa gr̄a nolui
 recitare. Et licet quē dicā nō habē ex scriptura.
 a qua possim meū suscipe funclamentū. nisi ad te
 Augustinū. et ductorē Bernardū recurrero. tamē
 si a uobis hec tacta nō foret. materna deuotio
 et pietas me hec dicere cōpulissent. Vos igitur
 dulcissimē filie et nos o deuotissimē mulieres ūq̄b;
 maxie uiget deuotio et pietas. mentib; uestris
 attendite. et licet de natura i pluris sit q̄ ad lach-
 rymas prone sint. nō illud ad uitū imputando. sed
 ad uirtutis gradū. q̄ ex ipsa cōpassione descendit.

tam ad hoc spuale gemitu et lachry-
as desidero. necesse esse. et ut omnia idonee pre-
parentur. ad duces. quicunq; rectam. Et tunc
dulcissimam matrem nram dnm yhu xpi cu plectis de-
uotissime petim. qdo talia erga tuu filiu fiebant.
ubi eras. qdne sentiebas i animo. Et ne psumptioe
mihi uelim ascribere qd alij tribuisti. A Bernar-
do recipio ut ipe asserit. te taliter respicisse. quod
queis copungitum est. magni doloris. Sed qd glo-
rificata su. Hec non possu ipse tam cu lachrymis
scribere. que cu magnis dolorib; ipse pferri. Cui
qd ipe respondit. et mihi peto sua gra aduenire.
flere populo. et nil aliud mihi libet. Sed misere ego
cor lapideu habeo. ideo flere non possu. Regina ce-
li mater crucifixi. da qd iubes. et pbe qd cupio.
Aude seruu tuu. Dic dnm mea. dic o mater mea.
In ierlm ne fuisti qdo tuus filius captus fuit.
qdo uinctus ad Annam tractus et ductus. Cui ipsa
respondit. In ierlm era qdo hec audiui. et gressu
qualicunq; potui. uix potui ad dnm meum flendo
peruenire. et cum illu fuisset ituita pugnis per-
cussu. alapis cesu. sputis et liore eius faciem
deturpatu. ut uix a me mestissima sua mater
cognosceret. aperte. quid fecerit tu ipe desidero.
Credo oim dulcissima mater q tunc mestissima facta
eras. i tua mente repetere amore illu maxi-
mu. qui erat reciprocus inter uos. et domini
in maxima largitate. qui pro humana redemptione
fienda filiu suu et tuu ybm nrm tanta g fusioe

repleuerat ut psalmi quasi dictū impleveret qui
 dixerat. posuisti corpus eius in confusionem. Et filia-
 lis amor te interius sic stringebat ut ad lachrymas
 dolores et gemitus abundantissimè puenires, nō
 tam excedens limites rōnis. Sed mihi indulge-
 dūa gratiosa, si ultra p̄greccior te q̄rendo. Et li-
 cet dignus nō sim tuū ut Bernardus uiderē
 aspectū, et uerba uiue uocis audire. Tam de
 tua grā id exposco, ut cordi tacita respōsione
 respondeas ad q̄sita. Quid mater fecisti cum
 primū filiū sic tractū uidisti a iudeis et appa-
 ritoribz iudeorū? Fili qui ad lachrymas puenire
 desideras. Cū ad palatiū pilati primitus pueni-
 rem, uidi filiū meū, qui ab herode ducebatur pila-
 ti sn̄ia iudicandū. Et licet habitū suū cognosceret,
 faciē depilatā sputis et p̄cussionibz deturpatā
 uix cognoui, nec uerbū formare ualui, sed in
 terrā cadens sine spiritu ut ita dicā seminiua
 remansit cūqz p̄sorores meas fuisset subleuata
 a terrā, yhm in palatiū introclausū uidere nō
 ualui. Tūc lachrymæ gemitus et dolores me tātū
 inuasorūt ut uix possem uoces formare loq̄le. Et
 dū extra palatiū esset maxia multitudo q̄ meū
 petebat filiū crucifigi, et pilatus ad q̄spectum
 omniū pluries duceret yhm meū, ultia uice eū
 fustibz cesū, spinis coronatū, et facie uelatum
 corā omibz p̄sentauit dicens. Ecce rex uester.
 Tota eīz turba quā cōmouebāt p̄fidi sacerdotes
 et scribe, inualecebat clamās, ut moreretur turpis-

12
sima morte crucis. Et licet pilatus cum libere
careret: nolens populo complacere sedet pro tribunali.
12. yhm cum cruce quam ferre non poterat ante se
cum latronibus constitutum condemnauit ad durissimam
mortem crucis. O matres que filios sic amatis
ut mori pro eis magis libeat quam uidere eos talia
mala pati: patres quoque rogo sorores et fratres uidete
dolorem: considerate suspiria mentis mee. Video
yhm meum filium dei unigenitum qui peccatum non fecit: nec
inuentus est dolus in ore eius: taliter uerberatus
ut omnis prophetia perfectissime impleveret. a planta enim
pedis usque ad uerticem non est in eo sanitas. unde
recte a jeremia de ipso sermone faciens dixisti.
vidimus eum quasi leprosum: et non erat aspectus nec
erat ei species neque decor: uirum dolorum in se habere
rem infirmitatem. Dedit enim genas suas uellentibus
et faciem suam non auertit a percutientibus et conspuentibus
in eum. Et cum omnia hec intra uos reduxeritis: me-
ditantes compassionis lacrimas a domino petite ut post-
ea satiemini ab uberibus consolationis sue. Cum enim
turpissime duceretur cum societate latronum et clamo-
re maximo qui preibat et eum sequebantur: me que eum tan-
gere cupiebat taliter impellebat hinc inde: ut in
terram cadere me facerent. filius autem meus qui
ad caluarie locum ducebatur cum illo grauissimo ligno
crucis: terram solummodo cecidit: quia eam ferre non po-
terat nec se aliquatenus sustinere. Tunc fletu maximo
cum meis sororibus et iohanne et alijs que a galilea eum
secute fuerant: plangere cepi ac et exclamare. o

pueri hebreorum ubi sunt qui dicunt osana filio da-
 vid. benedictus qui uenit in nomine domini. Vbi uestes et ra-
 mi que prosternantur in uia. hec ne sunt premia sa-
 nitatum que uobis contulit ihesus meus. hec ne exudi-
 tiones et alia que ab eius doctrina et uita discere
 potuistis. O ingrata ciuitas iherosolima et populus obstina-
 re. Et coegerunt Symonem cyrenensem ut tolleret crucem
 eius que angustiauerunt usque ad locum caluarie que
 ipsum crucifigere statueret. Non erat qui iherosolimam uide-
 re cupent nisi qui eum offendere cupiebant. O gloria
 mundialis quater in mesitiam te uertisti. Seductorem
 maleficum deceptorem eum uocabant que saluatorem erat
 soliti nominare. Iesus autem meus dum fletum maximum sen-
 tiret non solum pro sibi dilectis sed alias. retro faciem
 uoluens dixit uoce flebili et debili sic emissa. filie
 iherosolime nolite flere super me sed super uos ipsas flete. ve-
 nient enim dies quibus dicet Beate steriles que non genuerunt
 et ubera que non lactauerunt. Tunc incipiet dicere mon-
 tib. cadite super nos. et collibus cooprite nos. quia si in ui-
 uidi ligno hoc faciunt in arido quod fiet. Cum ergo ad locum
 peruenisset caluarie agnus ille mansuetus qui uo-
 cem non dabat et tanquam ouis ad uictimam ducebatur.
 Tu gaudere desideras que dixerat ipsa mater in
 mente seruata et ut uerba formalia habbas uide-
 ne a te uerba recedant humiliter si meo filio patri
 ac domino studes placere pro anima. Cum enim apparitores
 perueniret ad locum ubi eum uolebant crucifigere a
 multitudinem gentium tunc fuit circumdatus extitit
 ut a me uideri non posset a quo per magnum spatium

ip̄a distabā. Rumor eīz grandis meis aurib; insona-
bat. ip̄m suis p̄anis omib; exuerūt. quē ego misera
mater tot uicib; ip̄a uestierā. Et ut scriptura imple-
retur diuiserūt sibi uestim̄ta sua. sup uestē autē
ingutile quā meis manib; ip̄a ḡfeterā sorte mise-
rūt ut nullaten⁹ scinderet. Et sicut man⁹ tua dexte-
ra Adam peccō ḡsensit et fructū accepit p̄hibituz
pro quo eterno patri erat debitū a suo unigenito
p̄soluendū. fuit gueniēs ut primit⁹ cruci clauis a-
sp̄rimo eius filij dextera figeret. Cogitate o de-
uotissimi passionis. manus eīz est ossib; et nervis
ḡtēta nō mollitie carnis ī qua minor dolor īmi-
titur: quant⁹ fuit dolor filij mei dulcissimi. q̄do ille
amarissim⁹ clauis deponat⁹ manū illā delicatissi-
mā p̄forauit. nervi eīz ex ip̄a ḡtusione ī unū seta-
liter retraxerūt ut ad signa clauoy posset manus
alia minime puenire. Quis eīz potuisset talem
imaginari duritiē ut ip̄i impy p̄petrārēt. ligata si-
nistra manu cū funiculo trahere uiolenter cepūt.
in tantū q̄ ad foram⁹ locū dū durū puenisset. secū-
do clauo eā cruci et ḡfixerūt. Et si mi dilecte iter-
rogares qui dolores meo uersabant in corde. q̄do
ictus mallei sensi sup clauos p̄cutere. ille tibi hoc
ī mentē deducat qui prius ip̄e p̄sensit. meq; secū
mente ⁊ dolorib; crucifixā fecit et degustare. Dū
me hinc et hinc anxiano sup meas sorores p̄cēre.
uidi eleuari uexillū regis pro uictoria obtinēda
de principe tenebray. video eīz meū dulcissimū
filium dñz yhm. sponsum aīe mee redemptorē meū

cū manibz crucifixū, toto aut corpore dependente
quasi mortuū uersus me et sorores meas figere ui-
sū suū, illa qua sibi decuit pietate, quā erga me ge-
rere semp fuerat gsuetus. Et si hucusqz fuisses mi
deuote corde lapideo et adamantino, accipe nūc de
sanguine agni quo frangit, et unge, nec poteris la-
chrymis abstinere. fuit eīz ligatus funiculo ad pedes
et taliter extiratus, ut pedes loco signato et clauare-
tur. Sed opijssima mater supflūū mihi uidet re-
iterogare an tūc copiam habuiss lachrymarz. Utinā sem-
per pro sui et tui amore, mihi copia talis det, ut
put placuit altissio largitori. Et Bernardo dñā tu
dixisti. Gemitus amarus dabā suspiria et dolores.
heu mi dilecte utinā me uidisses. volebā loq, sed
dolor uerba rumpebat: qā uerbū iā mente gceptū
dū ad reformatōez ptenderet oris, ad se imperfectū
reuocabat dolor. Nam nūcius cordis uox sonabat
foris triste uulnus denūciās mentis. uerba dabat
amor que rancū sensū reddebāt. nā lingua uocis
magistra pdiderat usū loqndi. Videbā eū heu me-
moriente, quē tā late diligit aīa mea, et tota liq-
fiebā pre doloris angustia. hec ipse Bernardus a te
dñā asserit habuisse. Intervallo hic facto in pressu-
ram duro, ad uos qui cupitis gloriā habere per-
petuā se dirigit sermo meus. Quis eīz est qui me-
ditando ī talibz a lachrymis oculos ualeat gtinere.
Duplex eīz pietas ad lachrymas nos tuitat. Prima qā
ille qui peccatū nō fecit nec īuentus est dolus in
ore eius, pro nobis hec passus est tā crudeliter et

acerbe. cū et ipse p̄ prophetaz dicat. Et que nō rapui
tūc exolvebā. Et illa dulcissima genitrix que licet
ferro nullaten⁹ esset percussa. tam dolorib⁹ cordis tū-
tū fuit afflicta ut maior ex sanctis martyrib⁹ in
martyrio indicet⁹. Et si omnia que suo dilecto Ber-
nardo nārauit nō potestis o filie ī memoria re-
tinere. saltē ista septē uerba que pendēs ī cruce
dixit ī memoria teneatis. Dum eīz dulcissime mi
yhu sic passus penderes ī cruce toto corpore san-
guine madefacto. illa piissima uoce tua nobis de
inimicis amandis exemplū latissimū tribuisti di-
cens. Pater ignosce illis. quia nesciūt quid faciūt.
que plimi audientes ad lucē ueritatis gressi sūt.
Concedat mihi et qui tuū amorē desyderāt. remis-
sionē omniū peccatorū. et da has plantulas in tua
uinea iā plantatas manere ī te uite. cuius palmi-
tes tui electi esse desyderāt. qui dixisti. Ego sū uitis
et uos palmites yhu bone. Nō solū ergo sed q̄cūqz
genera peccatorū. ut ualeam⁹ in patria tecū esse q̄
cū patre et spū scō uiuis et regnas d̄s p̄ omnia se. se. am.

Peccatores a peccatore discam⁹. qui taliter euz
loq̄ntē itelligens. deū esse et hominem cōfiteatur.
et cū fiducia dixit. Memento mei dñe dū ueneris
in regnū tuū. O dulcissime dñe qui dixisti. qui petir
accipit. hūiliter respondisti. hodie mecū eris in pa-
radiso. hic eīz tuā dūritiā hebraice p̄pte gdemna-
bit. vos eīz iudei dū p̄dicantē gtemnitis et mira-
cula respuitis facientē. hic ī cruce pendente do-
minū uocat et regnaturū post mortē cōfiteatur.

cui se curat principatū recōmitti. deū esse ueraci-
 ter sentiēdo. Et ad hoc dī et homīis est responsio
 subsequēta. Sicut ergo ei ueraciter tribuisti tuā bea-
 tificā uisionē. et alijs quos ab inferis reuocasti. sic
 me soror tuo sancto collegio electorū tuorū cū plan-
 tulis et giunctis et tuis fidelibz ceteris tue sancte.
 Cū eīz mestissimā tūc mater assisteres uideresqz de-
 risiones p̄timas ppetrari ḡtra eū. ita afflicta eras
 ut recta stare neqres. sed tēra erat tibi solatium
 et inuamen. Ipse eīz oculos ad te. tenebat affixos. et
 tu ad eū flebas dicendo. et dicebas plorando. fili mi
 ue mihi fili mi. quis dabit mihi mestissime matri
 ut pro te moriar fili mi dilecte. Et conuersus do-
 min⁹ ad iohē compatiēs sue dulcissimē genitrici di-
 xit. Ecce mater tua. ip̄iqz lacrimis et gemitibz abun-
 danti dixit. Ecce filius tuus. O insolita et pmutatio
 inequalis. et sine aliqua cōparatōe dicenda. Que. n.
 guenientia potest dici. ut filio dī creatore creatura
 detur. pro dñō seruus. pro magistro discipulus. sicut
 eīm solis ad tenebras nulla potest esse pportio. sic o
 maria dicere potuisti. Et nisi mater dulcissima ad illā
 humanitatē taliter deturpatā. quasi leprosi habitu
 iam uestitā respectū aliquē habuisses. et breue tps
 quo erat ip̄e ī sepulchro postea pmanfur. pro certo
 credo qz tūc mortua cecidisses. vnde eius dicto ma-
 ter cū lachymis quieuisti. et eundē loco tui filij rece-
 pisti. Sed o Bernarde succedat nūc tua lamentatio
 lachymosa. Illi eīm dilecti iohs et maria semp pfundē
 lachymas nō cessabāt. tacebāt isti martyres ambo. et

pre dolore loqui nō poterāt. Audiebāt xpm amorē
suū rauca uoce loquentē. uidebāt illū paulatim
morientē. nec uerbū ullū ei poterāt responderē
dentes illū quasi mortuū. et ipsi mortui uidebantur.
et eorū spūs uoces exaltare neq̄bant. defecerāt em̄
et amiserāt uirtutē loq̄ndi. Audiebāt et tacebāt. tor-
q̄bant angustijs q̄a p̄ angustia loqui nō poterāt. solus
illis dolor luctusq̄ remansit amicus. amabāt flere.
amare flebāt. q̄a gladius xpi utrāq̄ animā p̄transi-
bat. transibat seue. seue p̄imebat utrūq̄. Sed sicut
dulcissia mater Johēm ī filiū accepisti. qui tuo filio
ī nihilo aut ī minimo poterat cōparari. sic mē fili-
um suscipe et deuotū. licq̄ ei aut ī nihilo similis s̄z
sed cupiam licq̄ sic fieri. et has filias tuas suscipe. ut
tuo regimine gubernēt. cōiūctos meos taliter habe-
as cōmendatos ut cū etiā fidelibz et beatis ī patria
socientur. Cogitate filie attenditeq̄ deuote anime
que hic deū desideratis amare opibz q̄ fidei de-
seruire om̄ibz q̄ suis debere mandatis qualiter
noster redemptor dulcissim⁹ yhs noster pendēs sta-
bat ī cruce nudus et paup̄ sicut ex utero. nō suffi-
ciebat v̄re iniquitati illā humanā carnē tātr p̄cul-
sisse. ut sex milia sexcentū sexaginta sex p̄cussiones
habuisset a uobis sanguinē emanātes. q̄ uoluistis eū
tātr denudare. ut sermo p̄phetic⁹ impleveretur.
Dedisti corpus oīus ī ḡfusione. ut uobis miseri ī
quos ḡfusio iā deuenit. ignorabatis q̄ ille status ī-
nocentia p̄mi patris nō ḡfundebat ex hūmōi nu-
ditate. sed peccatū ap̄uit q̄a īnocentia occultabat.

Si primus Adam sic exstitit p̄dotatus / secundus qui
 primū erat ī cruce talē redemptus ut eum ad
 primū innocentie statū reduceret. nūq̄ minus ī
 se habebit q̄ alijs tribuat. cū ī ip̄o sint om̄s thesau-
 ri sapientie et scientie dī. Tamen uos qui inique
 egistis. nō hec formalit̄ credidistis. Cū dō eīz ī mor-
 tem sui filij cōcūxistis. sed odiū uos p̄mouit ad il-
 lam ip̄m aut charitas īfinita. Et sic de iuda psal.
 n̄r uidet̄ asserere. Qui dulces meū capiebas cibos
 in domo patris ambulauim̄ cū ḡsensu. Et ille poe-
 ta florentinus qui materna lingua sua metra
 cōposuit dixit in tertia comedia. cap. 7. Pero de
 uno acto uscireno cose diuere. ch̄ a dio et a li in-
 dei piague una morte. po tremo la t̄ra et el ciel
 saperse. O q̄ta amaritudē plenus eras dulcissime
 yhu meus ī cruce taliter fatigatus sitiens. ut om̄ia
 implerent̄ que sūt ī psalmis et p̄ph̄is de te. et oūe
 dep̄ditā quā sup̄ humer̄s iam habebas ī asperimo
 ligno crucis portares ad patrē a quo recesserat.
 p̄ peccatū. animasq̄ reduceres ad beatitudinem
 quā habebat ex acerbissimā morte tua. Sitio alta uo-
 ce dixit. nō uinū dñe mi petebas q̄ corā discipu-
 lis tu dixisti. nō bibam amodo de genimine uitis
 huius usq̄ dū illud bibā uobiscū in regno p̄ris m̄i.
^{quo} ubi nō ip̄a caro p̄uenerat ante mortē. Vnus aut̄
 accepit spongiā aceto et felle plenā. et dedit illi
 bibere. et cū gustasset noluit bibere. impletus
 est eīz qđ sp̄s sc̄s loqui fecerat p̄ dauid ī p̄sona
 dñi yhu xp̄i. Dederūt in escā meā fel: et in siti

mea potauerūt me aceto. O amaritudo amarissima
de qua senseras Jeremia. Recordare paupertatis
mee transgressionis absinthij et fellis. O dilecte
filie ceteriq; deuoti precipite que secunt. si memo-
rie hec habere tantū placet dño yhu xpo q̄te cari-
esset ei si realiter cū effectū fel cū aceto cōmixtū
myrrha q; cōpositū ī liquore saltē semel ī ebdomada
spongia madefacta ī ore tuo poneret parū p spa-
tiū recordando de xpi acerbissia porione. Tūc aīa
tua tabescet cū ppha dicens. Memoria memov-
ero et tabescet ī me aīa mea. hic est ille fascicu-
lus myrrhe qui debet inter ubera retineri que
cordis sūt exterior armatura. Et sicut om̄s macu-
las felle linitas postea tollit aqua. si ea ablute sūt.
sic et ista potio siue et degustatio tollit maculas
peccatorū si lacrima saltē cōpassionis fuerit substi-
tuta. Tolle igr̄ ut electuariū facias animab; tres
partes fellis quartā de aceto fortissio. ip̄a ad iui-
cem cōmiscendo postea uncia mediā myrrhe
redacte ī puluere ītrome et hec faciet unam
librā et amarū iungat amaro corruptionemq;
fieri nō sinet et si calores essent ītensi. Et cedi-
te filie si tale gustare uolueritis electuariū
amore eius qui primo talia passus est om̄s
amaritudo uestra ī letitiā uertet. Scio em̄
homine qui talia singtis dieb; anis q̄ pluribus
degustauit ita a dño reformari ut alius homo
et uideret. O mirabilis fortitudo gtra tela dia-
boli. Non eīz est ita potens aqua ignē extinguit

. sicut hoc meditatio cū aliquo tali gustu tentatio-
 nes ad petrā facit p̄movere: dulcis xpi. fac ergo nos
 dñe scire que tibi sūt placita cōtinuē opari: grās
 tibi dño de tot bñficijs et gratijs p̄paratis ijs quā tibi
 seruire capiūt: et ī tua passione p̄meditant. Cū
 ergo accepisset accūtū: ad quintū uerbū p̄cessit di-
 cēns. Consumatū est. omnia eīm necessaria ad salu-
 tem iam facta erāt: et ī fieri iā erat mors: q̄ ip̄i
 qui uita erat parcere noluit: uñ ab ip̄o p̄ resurrectio-
 nem postea uinceret. Et sicut omnia uoluisti imple-
 mentū habere que erāt scripta de te: sic fac nos ta-
 liter omnia gsumare: ut cū tuo apto dicere ualeam?
 Bonū certamen certavi: cursū gsumavi: et cupia-
 mus indefatigēz nrām ut tecū esse ualeam? in po-
 sterū ī gaudio sempiterno. O deuotissimi yhu xpi
 animeq; deuote sextū uerbū dulcissimi yhu ī cru-
 ce platū audite. formā modū et qualitātē attendi-
 te: iam erat ī transitu: et martyrijs sanguinisq; ef-
 fusione defecerat uirtus eius quā ut purus homo
 habebat: et uix anhelitū emittebat: sed q̄a humani-
 tati erat giūcta diuinitas: uoce magna dixit. Eloy
 Eloy lama sababani. hoc est. Deus n̄s. d̄s n̄s ut qd
 dereliquisti me. O dulcissimē d̄s n̄s. nūqd uita dimi-
 sisti qd ī morte relinq̄re noluisti: corpus eīz et ani-
 mā assumpsisti. que ergo uox ista resonat: Credo
 dñe q̄ a diuinitate tua humanitas nihil iocūdi-
 tatis habebat: ut om̄s dolores sentiret peccatorū
 nrōz q̄ sumpserat: ut isaias testat. Et ut p̄j docto-
 res asserūt. ab illo psalmo. Deus d̄s n̄s respice ī me

quare me derisisti usque ad psalmum In te domine
speraui non confundar in eternum in iustitia tua
libera me usque ad versum. In manus tuas cum mul-
tis lacrimis flendo compluit preces et supplicationes
in diebus carnis sue ad eum qui posset illum saluum
facere cum clamore ualido et lacrimis offerens ex-
auditus est pro sua reuerentia. Si filium dei sic legi-
mus fleuisse cum copia lacrimarum antequam a patre
exaudiretur ut paulus ad hebreos asserit: quo-
modo nos stulti corde et tardi ad credendum
credamus ad illam patriam deuenire sine lacrimis
et gemitibus? Non credamus hic mente in terrenis
et uoluptatibus cum corpore iocundari et postea beati
in patria esse cum angelicis spiritibus collocari. Si
hec credimus decipimur. Et si hoc uerum esset ueri-
tas mutasset in sua cithara cantilenam. Non enim
dixisset Beati qui lugent sed e contra. Et hoc apostolus
declarauit in eius cena cum dixit. Mundus autem
gaudebit uos uero tristabimini sed tristitia
uestra uertetur in gaudium. Ploremus ergo in uia
ut gaudeamus in patria. Cum uero ad uersiculum
psalmi peruenisset dixit alta uoce. In manus tuas
domine commendo spiritum meum. Et inclinato capite
emisit spiritum. O dura mors que omnia soluit
et omnia aspera facis ad molliorem deuenire. quid
tibi uidetur o homo qui de longa uita confidis. Ecce
hic filius dei passus est mortem ut mortem nostram uin-
ceret resurgendo. Nulla tibi sit fiducia in terre-
nis deliciis se in domino ihesu christo. in ipso confide cum pro

32
re dixerit. In te dñe speravi, nō gfundar ī eter-
nū. Quomō eīz potest gfun di qui ī dño sperat.
O dñe tu scis quia nō mentior, q̄ multis gemit-
bus diuersis me sepius uisitasti ī oportunitatib;
cessitatib;, ī q̄b; tuū auxiliū regrebar, et tandē
post multas lachmas oculis therentes, tu ip̄e on-
sumebas, et ītegratē prouidebas, et tantā auxisti
fiduciā ad tui laudē honorē et gloriā referēdo,
q̄ me taliter ī te gfidere facit, ut rē quātulibet
difficilē credā a te pro hac tua familia cōsequi
et habere. O dulcissimē yhū quis cessabit emitter
lachmas, si om̄ia gsyderāda respiciat, et in tua
morte gsyderet qd de tua morte gustauerit. Audio
eīm xpi fideles et mulieres que cū secute fuerāt
a galilea maxia deuotōe plangebāt, et ip̄m lamē-
tabant acerbē. Apparitorū centurio a lachmis non
cessauit, cū plurimis qui pcutientes pectora sua
filiū dī se occidisse putabāt. Angeli eīm pacis
amare flebāt. i. signa talia ostendebāt q̄ mestitiā
solent ī homīe denotare. Sed si pcuram celū et
terram, et eorū ambitu gtingent, repimus ī eis rea-
liter affuisse dolorē qui ī reb; tanimatis posse cō-
dignoscit. Vbi o sol tua claritas, ubi stetit tunc
reclusa. Et illud qd tibi ppriū est, ut tui radij lu-
cidi uideant, unde obscuritate maxia st̄ uestiti.
Nec eclipsis id potuit opari, cū luna x̄v. tunc
adesset. Sed nec tu luna lūm aliqd habuisti. Ob-
scurata eīm luce tua qui dixisti ego sū lux mūdi,
quis mirabit si morte tua alia luminaria sunt

obscura. Tonitrua cū magna facta sunt. clu-
pides se frangebāt. et ī planetis et stellis signa plu-
rima apparuisse dicūtur. qđ tūc uidens dionys⁹
dixit. aut d^s nature patitur aut totius mundi
machina destruet. Videbat etz scđz cursū astroz
ralia nō procedere ordinate. sed uolentia qua-
dam. ut ex eius sermone cōprehendit. O anima
sydera intra te que cupis deo offerre sacrificiū
pro peccatis. et cū cōpassione recogita lachmas
singultus et penas que ipa dulcissima mater ui-
so filio iam defuncto habuit. que uelut mortua
et exanimis ī tēram cecidit. et dū alq̄tuluz
uersus filiū oculos subleuasset prostrata in ter-
ram pallebat. anima uiuens uiuebat moriens.
uiuensqz moriebat. Et dolorosa uoce dicebat.
Reddite nūc filiū exanimē quē uiuū impie ma-
tri misere denegastis. Cōpleuistis iuida uota
uestra. extinctū iam desolate deponite matri.
O fratres mei. o amici mei yhm meū quē ui-
uentem defendere nō ualulistis. uiuū qz mihi
seruare minime potuistis. mortuū saltem
reddite mihi. illum qđ deponite mihi. ut sic
mihi solatiū funerale. Et iuxta crucē scās ta-
les amarissias uoces amittere nō cessabat. aspi-
ciebat uultu lachmis inundato xpm suū ī alto
stipite crucis pendentē. et qđoqz anxia suum
tangere natū nitens pedibz se leuabat. et san-
guine dulcissimi filij sui madefacta osculaba-
tur eandē. et alq̄do ad tēram male se et colli-

debat et dephensa dolore prostrata iacebat i
 terram. Sed amor qui solet plura sperare q̄ nū-
 q̄ aut raro fieri possūt impetuose eā surgere
 cōpellebat. Extensis manib; iterū cupiens xp̄s
 attrectare nec p̄ altitudinē ualens magno cru-
 ciata dolore terram iterū petere cogebatur.
 Erat marie uultus pallore mortuus et xp̄i san-
 guine rubore p̄mixtus: quoniā guttas sanguis
 preciosi cadentes om̄e tangebāt et q̄doq; terraz
 osculabatur quā cruoris unda rigabat. O utinā
 mater dulcissima tibi tūc he lachryme suffecisset/
 sed aliis tibi dolor applicuit. Cū eīm milites pp̄
 sabbatū procuraret mortē eoz q̄ i cruce pende-
 bant latronib; tibias fregērūt. yhm aut̄ cum
 mortuū iā uidissent unus ex militib; lancea i
 dextro latere uulnerauit. Ex quo sanguis exi-
 uit et aqua. hec illa est plaga latissima et p̄funda
 quā Isaias dicit nō fotam oleo nec circūligatam
 descripsit i p̄sona ip̄ius redemptoris. Cecidisti ut
 mortua mater et maxia mestitia et lachrymis
 abundabas. hinc illud sufficientissimū sacramtū
 baptismatis p̄ciosi aquā separatā a sanguine et di-
 stinctā p̄ quod multi p̄grediūt̄ ad celū et q̄ post
 eū i re culpis grauib; se asserūt impediri ad illū
 p̄ciosissimū sanguinē recūrat et merita dulcis-
 simā yhu n̄i qui mundabit cōscientias nostras
 ab om̄i labe peccati: cuius una minima gutta
 mille mundos esset saluare sufficiens p̄pter ei⁹
 merita infinita. Sed ad te matrē taliter tūc

prostratā cū meo sermone reuertor. ut tuis la-
boribz aliquale remediū tribueret ipse dñs. Joseph
et Nicodemus qui et discipuli yhu erāt occulti ta-
men pp metū. s. iudeoz spiritu ad pilatū intro-
ducti petierūt corpus yhu ut de cruce iā mor-
tuū tollerent. Et qui eius filiū mori uoluit fecit
talē gratiā obtineri. Emptis itaqz aromatibz
et aloē quasi libris centū iuerūt uersus calua-
rie locū ut eū de cruce deponerēt. Ecce dolor
uixit recuperat que iam p angustia debilitate
erant. Videbā eiz mestissia mater a longe gen-
tiū comitiū et ut eū mortuū auferre uellent
dubitas lachrimis cū gemitu iā inuentis uersus
Iohē cepi talia uerba fari. O fili mi Iohs dubito
ne dolor pxime secutus meā animā gladio tras-
figat amaro Magistru eiz tuū et meū filiū pre-
dilectū timeo ne mihi auferat. vade ergo eis ob-
uiam et sciscitare que sit causa aduentus eorū
a me maxie formidati. Iohs itaqz uolens matrē
a tristitia releuare mandatū matris executōi
mandauit. Cūqz xpi amicos et fidos Joseph inueni-
set et et Nicodemū cū aromatibz ueniētes ut
eū de cruce deponerēt dixerūt felicitā hūisse.
Et subito ei facta responsione p eos, matri marie
taliam nunciauit. Tūc Iohs audito sermone ad ce-
lū oculos eleuans dixit. O dulcissime dñs q filiū
tuū et meū unigenitū yhm tā impie laceratū
pro redēptōe huāna uoluisti i cruce ignominio-
se occidi gratias tibi ago qui huic matri mestis-

sime remediū pparasti ut ipm tangere ualeā
 quē amauī. Et his expletis Ioseph et Nicodemus
 matri mestissime iam ppinqui flebile salutatio-
 nis officiū pfecterūt. Quis eīz mente recogitans
 dicta sua ac matris piissima uerba lachrymas g-
 tinebit. Dixit eīz pio et rauco sermone ad eos.
 O fideles amici qui an ueri sint ī morte maxie
 se demonstrāt, licet & occulti hucusq; fueritis p
 metū. s. iudeorū opus nō est ut amorē ī uestro
 corde reclusū pro filio meo ī publicū deducatis.
 Nūc aut uanū timorē expellite iudeorū. uestrū
 magistrū de cruce deponite ut hec mestissia
 mater eū tractando de tanta tristitia aliquod
 ualeat habere solamen. Et cōpatientes eidem
 post pluriā uerba cū lachrymis hic inde nārata
 Ioseph sup scalā sancte crucis arbori thērentēz
 ascendens clauū traxit de dextera postmodū
 de sinistra. Corpus q; pendēs p Nicodemū et Jo-
 hānez sustinebat. donec a pedibz clauos abstra-
 herēt ut optabāt. O dulcissia mater qd corporē
 ipō deposito feceris ac fueris allocuta enarra
 ut deuoti tui uinā uenā reperiāt. lachrymis ir-
 rigari ac osculis mixtis dulcedinis et pene tra-
 ctari. O mestissia mater hoc est cū caput dul-
 cissimi filij mei qui tali fuerat capillorū pul-
 chritudinē decoratū oculis radiantibz p aspectū
 genis cū rubedine sup bruno. videbā eū totū
 spinis acriter pforatū laceratū capillis et barba
 depilatū. faciem pugnis et alapis tumefactā

ad nigredinē propt̄ uerba iā deductā. heu mihi
dulcissimē fili. quicqd de tuo corpore p̄tractabā. su-
bito osculabar. o plage sanctissime quoties nos oscu-
lo p̄apando labia mea illius p̄ciosi liquoris rubea
deuenerūt. nec oborrebat anim⁹ sed iocūdabatur
in eo. Et cū essem p̄ spatiū taliter lamentata cū
meis sororib⁹ et alia comitua corpus ut mos
fuerat iudeorū paratū extitit sepulture. Sepul-
croq; eo maior mihi t̄ualuit abūdantia lachri-
marū. et sicut corpus iā extinctū rigaueram
ita et lapideū monumētū. Et Bernard⁹ aperit.
Talis copia extitit lachrymarū. ut totus lapis esset
abundantissime balneat⁹. Et usq; ī p̄ntē diē de la-
chrymis dicit remansisse signacula sup̄ petrā ip̄ius
sepulture. Ego uō mater stans sup̄ tumulū mei
dilecti filij singultib⁹ potius q̄ uerbis hec lamēta
cū fletu maxio faciebā. Dic fili mi dulcissime. dic
amor unice aīe mee. amor meus. singulare gau-
diū. unicū solatiū. quare me sic dolere p̄mittis?
Quare tā longe factus es a me. deus meus qui
me eras solitus gsolari. respice ī me et miserer
mei. plorabat mater. ut meus ductor proseḡtur
Bernardus monach⁹ gloriosus. quē licet cep̄erim
pro ductore ī hoc opusculo cōpilando. recitator
puru⁹ t̄uenior ī hac lamētatiōe tā pia. paucis qui-
busdā que pietas mihi deduxit ī mentē additis
dictis suis. Ad ip̄m ergo rediēs reperio ī eius con-
tinuatōe sermonis hanc esse seq̄lam. Relique mu-
lieres que cū secute erāt pietate mote lachrymas

cū gemitib; cōmiscebāt. Angeli corpus dñi sui in
sepulchro reclusū lamentabantur et flebāt illo
modo qui ī corporeib; a se assumptis poterat
guenire. Et te lectorē rogo ut magis pius esse ve-
lis q̄ aliquatū curiosus. Si eīz ī eius natiuitate an-
geli assistentes p̄sepio auditi sūt a pastorib; Gloriā
in altissimis deo et pacē hominib; bone uolūtatis
dulcib; modulis decantare: quē nā absurditas eēt
si flere in eius morte eēt sūt auditi? Quis nā ange-
lorū aliorūq; ordinū ḡtra suā naturā illic nō fle-
uisset ad tumulū sui dñi: ubi ḡtra naturā īmor-
talis dē mortuus ut homo iacebat. Videbāt xpi
corpus sic male tractatū ab impijs. Videbāt totā
delectabilem mariā suā beatissimā matrē tantis
cruciari singultib; et tā amaris repleti dolorib;
sic amarissime flere: et ideo nullo modo poterāt su-
as lachrimas ḡtinere. fiebat luctus et meror ab an-
gelis ibi p̄ntib; quales decebat luctus almos. Credo
q̄ eloquor quia dolebāt si dolore ualebāt. hec Ber-
nardus. uoluit ut meus paruus intelligat intel-
lectus Bernarde mi dicere. In agminib; angloz
nulla potest esse tristitia q̄a ubiq; semp aspiciūt
deū uiuū ipm̄q; ḡtemplando iocūditate et beati-
tudine sūt repleti et nullā lachrimā nec dolorem
sentire possūt: ut et demonstrare q̄a absterget dē
omēz lachrimā ab oculis sanctorū: et iā non erit
amplius neq; luctus neq; dolor. Ego eīz respon-
dere negō: sed hec imbecillitas mentis mee tuo
sanctissimo flamine repleat: et p̄ me ip̄e respon-

: alios +

deat qui dixit. cū fueritis ante reges et p̄fides. moli-
te cogitare quomō aut quid loquamini. nō enim
estis uos qui loquimini. sed spūs patris uestri q̄ loq̄r
in uobis. Sic et modo ī me respondendo loquatur.
Consideroq; ut expti sciūt lachrymas hūmōi tam io-
cundas tā letitie plenas ac et gaudiosas ut nō di-
cantur ī aduentu et p̄seuerātia dolorē adducē.
sed cū cessant. O dulcissimē yhu quotiens tua grā
me distasti ut magis mihi placeret esse ī dolorib;
et abundātia lachrymarū tuā meditando asperimā
passionē q̄ si abundasse in letitia mundiali. et tūc
me sentiebā delectatōe priuari q̄do cessabāt hūmōi.
Si eīz pro quia gaudiū est ī ip̄a b̄titudīe radicātū.
et tūc implebit cū eris ī patria beatorū ubi
fas nō est quid esse tristitie. ubi sanctus est glorie. : pat?
nō est credendū ullam eis fuisse tristitiā. nisi que
uenire potest talib; agminib; angloz. quandam
eīz excessiua admiratōe eoz maxie erga homīes
exhibitā. tanta durissia morte crucis. redēptionē
q̄ fore p̄fectā a suo dulcissio redemptore. Tūc tam
determinatōi me submitto o mater eccl̄ia cui intē-
do ī omib; obedire. Teq; Bernardū et alios sanctos
uiros sequor et teneo cū p̄testatōe iam facta
Cū eīz hora esset post multas lachrymas gemit et
dolores inde stredere. et ip̄a nō haberet locū pro-
priū ad quē sic afflicta rediret. iterū lamenta-
tiones exordiens. O fili mi dilecte. nūc derelicta
a te. te corpore nō mente relinquo. O ingrātē po-
pule iudeoz q̄ acerbissie inuenisti grā filiū dī

dulcissimū yhm meū. Et uersus Ierlm cū suis soror-
 ribz iter faciens sic cū pietate plorabat ut om̃s
 qui audiebāt eam moueret ad lachrymas plangebāt
 seq̃ntes lugebāt et obuiantes. Et om̃ia que in sui
 filij morte facta fuerāt recolebat. Ad domū enī
 jōhis dilectissimi filij sibi dati accessit cū multoꝝ
 uiroꝝ ac mulierū comitiua lugentiū qui eā nō po-
 terant gsolari cū uocibz et gemitibz magnis filium
 deplorando cū sororibz et jōhe et alijs sibi notis tra-
 uit ī domū ubi maria afflicta sedebat. Nūc ip̃a ia-
 cebat q̃a p̃ dolore sine magna difficultateambu-
 lare nō poterat. ī nocte plorabat et die nec erat q̃
 eā posset totaliter gsolari. hec ip̃e Bernardus cui⁹
 extiti recitator. Sed nūc ad uos o filie uerto ser-
 mones. capiam⁹ dolores lachrymas et suspiria que
 habuit et ī corde figam⁹ christiqz iesu meditem⁹
 asp̃erim⁹ passionē ubi om̃e gaudiū inuenietur
 a nobis et ab om̃ibz qui pro eius amore parati sūt
 lachrymas emittere uirtuales que potius eius gr̃a
 gseq̃mur q̃ alicui⁹ m̃e p̃prietate uirtutis. Vult
 cū amari et ligi et requiri et diligentes amat
 cū ip̃is morat⁹ et habitat ī uisibit ut ei placet ex
 dono et uirtuat⁹ sua gr̃a nos fouendo et ip̃a sup
 choros residet angloꝝ cui⁹ libqz patriarche faciat
 nos hic sua defensioe potiri et subsidio sustineri ut
 post hui⁹ uite finē ad patriā nos et cūctos fideles
 puenire obtineat a dulcissio filio suo dño yhu
 xp̃o q̃ cū p̃e et spū sc̃o uiuit et regnat ī secula seculoꝝ am̃.
 ¶ Qualiter quis ualeat ad lachrymas puenire :

NTE q̄ ad ultimā particulā gscendā de lach-
 rimis que nobis adueniūt pro desiderio pa-
 tris sup̄nalis ut uisionis optate pijsimū et nostri.
 uolo uos filias admonere et tacite interrogationi
 uestre dei auxilio respondebo. Dicitis intra uos.
 Tu pater de lachymis multa dicis a patribz iā re-
 late. sed quomō ad has ualeam? breuiter puenir
 nō aperis nisi ut supra inuenim? reueratur.
 Quatuor eīm modō recipi de tuis Bernardi di-
 ctis necessarios et cōnexos ut plimū ad lachryas
 hīdas et gemitū ut ī quodā tuo opusculo refe-
 rasti quod claustraliū scala p te extitit nomi-
 natū. Lectio eīz est p̄m? modus et uia oratioq;
 secūds. Tertius meditatio. quartus gtemplatio
 hic ī uia donec pfectā que ī patris erit poteri-
 mus adimplere. Si ergo ad lachryas cupitis p-
 uenire. legim? ī p̄p̄a psat nos aduenas esse et
 peregrinos sicut et p̄res n̄ri. et ut refrigeret p̄s
 q̄ ab eis petijt. cū hic nō habeam? ciuitatē manē-
 rem. futurā. īgreere ab apto admonem. et ip̄e g-
 q̄rit psat dicens hōs q̄rula sua uoce. heu mihi
 q̄ incolatus meus plangatus est. habitauī cum
 habitantibz cedar. multū incola fuit aīa mea.
 Cohabitatio nebulosa ī hui? carnis miseria. que
 animā licet pulcherrimā īfundendo obscurā re-
 digit. post infusā. et postea incipit deplorare. In-
 cola ego sū in tēra. Erga fructus ex tēctione
 raro p̄cipit nisi q̄t legitur meditet? Bernar-
 dus uolens uia gtemplatōis ap̄ire ijs qui tali sūt

et

.lectio. meditatio
 .oro. contemplatio.

31
desiderio extuantes. dicit. Lectio sine meditatioe
arida est. Non eiz intelligi ualent que leguntur.
nisi et meditent. et si talia sint ex qbz aliquale
ex eis capias intellectū. Diuersos eim et uarios
intellectus quolibet potest habere scriptura. Medi-
tatio sine ^{le} orōne erronea. Oratio sine meditatioe
est tepida. Sed cū meditatioe si fiat, est contemplatiois
acquisitio. Contemplatio uō sine orōne aut rara aut
miraculosa. Nā miraculo eiz potest ipse deus miseri-
cors de lapidibz homines filios abrahe suscitare.
Quid eiz fecit ī paulo qui lras acceperat ī clama-
scū ad principes sacerdotū / ut si quos inueniret
huius uie uiros ac mulieres, uinctos pduceret
in iertm / et ut ipse testat se indignū reddens
uocari apm. qā psecutus fuerat eccliaz dei. et post-
ea ī uia uoce diuina pteritus cecidit. et de lupo
rapace factus est mansuetissim' agnus. Sed quid
ab alijs exempla regro. qualiter a te dñe yhu xpe
mutationē recepi. tu qui fecisti si placet in be-
ne fide tr' reuelare. Scis eiz mihi intentionē nul-
lam nec aliquod cogitam fuisse. ut curā gerere
hospitalis. et licet de hoc fuisset ab aliqō requisitus.
negatiua responsionē pui. qā me talia q̄sineet.
Sed cū placuit tibi qui segregasti me ab utero
matris mee. dū essem ante te dulcissimē yhu qui
omnū misereris. et tuū sacratissimū corpus cō-
secratū esset ī manibz sacerdotis ad altare missā
fide tr' celebrantis. meq; ī tua passione taliter fi-
gurata grēplante. cōmotu mihi sūt uiscera pie-

tatis et dū lachryme fluere iam cepissent, a me uox
suauissima est audita ab ipso altari et loco ubi gesserat
sanctissimū corpus tuū. et dixit. vade accepta
hāc curā paupū. nūc uere recedes a diabolo, et uni-
eris deo. hec fuit mutatio dextere excelsi. Et si in-
terrogarer ab aliquo quid fecerim his auditis, uera-
citer dicere, lachryme et singultus ī tanta copia pro-
cesserūt, ut uoces et suspiria exhalantes, nō possent
modo aliquo retineri. Qui eīz in choro fuerūt ī scī
francisci ecclesia paduana testes possent allegare.
Sed tu qui falli nō pōtes nec decipi, scis quia non
mentior. a quo eīz pcesserūt illa uox, effectus postea
indicauit. Scis eīz q nō ualui nec q̄siui modo aliq̄
gradicere tali dicto, imo totatē acceui. O bonitas
infinita et misericordia magna dī, que talem tibi
rebellem ac tibi seruire ueraciter aliquatē remitte-
tem, post p̄cussiones flagellarōes et uerbera me ui-
dens ī totū tuā nō cōsiderare clementiā, talitē eno-
casti, et cor lapideū nō tam adamantinū, cāncū ac
tractabile effecisti tuis mandatis se obedire paratū
respondit, et iugo tuo suauissio posuit collū durum.
Sed tot linimentis ac blandimētis exemplis ac gratiis
taliter me uoluisti ī tali exercitio p̄munire, ut me
bouē īdomitū sic regeres et tua gratia gubernares,
ut nil laboris sentire ī eo, nisi cū necessitas aliqua
iminebat. O dulcissime dñe quot lachrymas gemitus et
suspiria emittere me fecisti, cū aliq̄do mihi decisset,
ex quibz possem paupibz subuenire. Infinitas gratias
dñe tu mereris, sed illas quas ualui licet debiles sepe

reddere nō cessavi. et obligatus sū reddere ī etnū.
 Nunq̄ eīz ut praxo recolo qn subito post petitionē
 cū lachymis ut iubebas subuentio nō adesset. In tan-
 tū eīm ī me de te fiduciā ampliasti ut dñe notū
 habes q̄ me ī securo pro ip̄oz paupū nutrimento
 sentio nauigare. Tu me regis et p̄tegis et scis uera
 que loquor. ob tui honorē et laudē a quo uideo ip̄a
 procedere. Et unde hoc mihi dulcissē dñe ut sim
 in te tanta fide firmatus. nisi ex tua maxima
 gr̄a singulare. nō eīz mihi aliqd tribuo de predictis.
 Confidite filie ī mīa magni dī qui nobis quidet
 abundanter. petamus ab eo ut nos ī sua gr̄a sic con-
 firmet ut de uirtute ī uirtutē nos taliter faciat
 exerceri ut deueniam⁹ ad eius p̄ntiā gloriosam.
 Sed ut ad Bernardi dōctoris mei redeā capio sua
 dicta ī opusculo antedicto. Dicuntur hos duos primos
 gradus lectionē et meditatioē esse communē bonis
 et malis. et ī p̄tims nō inducūt dulcedinē lach-
 ymar. sed a deo est qui dat ad placitū suū. q̄ tum
 uidet ī talib⁹ animā delectari et sui amoris in
 eū om̄em suā dirigere uoluntatē. Legit eīm in
 uerbis ip̄ius saluatoris. beati qui lugent. medita-
 tur aliquē luctū facere fructuosū de generibus
 sup̄dictis. peccatoz scilicet et cōpassionis hui⁹ mōi.
 Et si se uidet aliq̄do aridam. ultra adorationē pro-
 cedit. lachmas inuenit et singultus. et p̄phetam
 legē dñz deprecando. ut suā orōnem exaudiat. et
 suas lachmas dignet⁹ suscipere. Et responsionē cum
 eodē incipit decantare. exaudiuit dñs uocē flet⁹

mei. O felices lachme que nos alloqui faciunt crea-
torem aliquando ut dominus quandoque ut sponsum et medicum
sepissime salutare. Quem mihi dabitis filie qui
post orationem cum lachrimis non se reperiat exauditus
si sua iustificata fuerit oratio. Thobia etiam post
sua orationem et lachrimas. Et Susanna a falsis iudicibus
accusata exaudita cum multis alijs repimur in uete-
ri testamento. Et multorum in eo exempla repiuntur
aperta et auctoritate dignissima. illa dimittam ut
de nouo testamento aliquam ualeam enarrare. Quid
o Magdalena petisti cum lachrimis ad pedes dulcissimi
Iesu nostri cum illos lauabas ex lachrimis tergebas ca-
pillis unguento ungebas ipsos dulcissime osculando.
Respondebis ueraciter nil aliud quam absolutionem
meorum. scilicet peccatorum. ut ueniam ut sibi deo et homini
caritate sincerissima uniretur. Intentum tuum impe-
trasti. latius quam petisses. Tibi etiam dixit. Mulier di-
mittuntur tibi peccata tua. et plenarie subiun-
xit vade in pace ut non solum culpe tibi ab ipso di-
misse essent. sed et dimisse pene que imponebat
tibi fuerant pro eisdem. Sed o pastor ecclesie pro ne-
gatione commissa cum post galli cantum dominus te respe-
xit. existi foras amare flendo. non ne meruisti in
gradu aptico et preminentia pastoralis a domino con-
firmari. ut ipse postea tibi curam omnium et agnorum
speciatim designaret te cognito quod eum cum sinceri-
tate amabas. licet in tertia sua interrogatione
aliquatenus te turbares. respondens ei. Tu scis domine
quia arno te. ut euangelista retulit per aptum.

Sed de te hieronymus si sileat uitiū ingrati-
tudinis incurre infallanter. Cū eīz eras ī illa uasta so-
litudine ī qua coctū quid comedere nō licebat,
et luxurie uitiū putabat, cū monachi et īfirmi
aqua frigida utebant, ubi licet tua esset uita a-
spexima, et sacco psona tua tantū mō tegeret, hu-
mo sterneret mēbra longis ieiunijs et uigilijs,
fatigata ī illo impetu tentatōis tui interioris
emuli ac pessimi inimici tui iā semimortue car-
nis, qđ remediū īuenisti. Certe ut Paulus ī tua
epta nunciasti, licet tanta foret ut septē diē iun-
xisses cū nocte, nūq̃ tam fūisti liberatus ab ea,
nisi cū ad pedes proiectus dulcissimi yhu xpī la-
chymis abluere nō cessasti, crine q; tergendō reperi-
sti te ī agminib; angeloz dulcissū decantando.
In odorem cūrem? unguentoz tuoz. Et tu p̃r
sanctissū Benedicte qui ī tā tenerima etate
diuina gratia sic dotatus fuisti ut miracula
faceres manifesta, ut Gregori⁹ ille sanctus ī suo
dialogo recitauit, ī tua sanctissā uita quid
potuit. Cū tuā sororē Scolasticā sanctā dñi p̃desti-
natōe et uita sua optia suadente uisitasses, et te
regeret ut ibidē p̃noctares, et tu penitē recusas-
ses. Certe nihil poteris respondere, propt̃r dep-
cationē cū multis lachymis quā dño presentauit,
tanta eīz pluuia tūc descendit licet aer fuisset
serenus p̃prius, ut ī spū cōprehenderes eā uolu-
isse dñm exaudire. Et eidē uisu alacri et iocūdo
dixisti. Parcat tibi d̃s o soror, et lachyme habuerit

a dño qđ ipā a te p̄cibz nō poterat impetrare. Sed
tu o Monica gloriosa que pro tuo filio Augustino
quotidie orabas cū lachrimis ut uerus et bon⁹ posset
effici xpianus. Et cū tibi rebellis esset aliquatr uer-
bis suis. Nōne tibi fuit a dño patefactū qđ tecum
ī eandē regulā adhuc esset futurus. Et dū cum
illo venī p̄r de eo uerba faceres ut pro eo orare
ad dñz nōne responsū dedit. Tot lachmaz filius
perire nō potest? Unde ista procedūt o filie nisi
ab illo qui d̄s et homo pro nobis uoluit lachmari.
et nō uult flebilē deprecatoez iuste potentibz dene-
gare? Ad te sanctissimū Augustinū meū diri-
gendo sermonē cū hūilitate qua ualeo peto ut
mihi peccatori respondeas si tua subtilissima
argumenta ex quibz sepe illi tuo sanctissimo patri
Ambrosio timorē intuleras uicerūt lachmas
matris tue an ip̄e uictrices penitus remanse-
rūt? Video sentio et audio te te uictū et ille
sanctissime lachme impetrauit qđ minime tu
uolebas. Non solū eīz te uerissimū uidit xpicalā
sed hereticorū malleū et sancte ecc̄e defensorez.
Hec te sub silentio p̄teribo ī orto cū Alapio con-
sistente cū illas tue mentis ḡtrachictōes ad in-
uicē colluctantes que aliq̄do te ad infima de-
ducebāt aliq̄do te subleuabāt ī altū et cū hec
ī mente reuolueres qđ agendū ipā nobilis con-
tinentia que hortatorie deridebat exēpla plu-
rima de quolibz statu tui cordis oculis prepo-
nendo uictrix extitit tibi penitus interdictes

ne aures pberes talibz delectatōibz uanis et putridis mēbris tuis. Sed quia pater sanctissimē magis me delectat tuū hic recitare sermonē quē in ultio cap. li. 7. c. x. octauo libri gressionū breuiter cōpilasti q̄ mea uerba insipida t̄serere ipsum capiam cū sequela. ¶ Verba Aug^m. de li. gress. 8°.

Alipius affixus lateri meo inusitati motus mei exitū tacitus oprebat. vbi uō a fundo archano alta gsyderatio gtraxit et ggressit totā miserā in gspectu cordis mei oborta est pcella ingens ferens ingentē lachrymaz. Et ut totū effunderē cū uocibz suis surrexi ab Alipio. solitudo mihi ad negotiū flendi aptior suggerēbat et secessi remotius quasi ut posset mihi onerosa esse et eius pntia. sic tūc erā. et ille sensit. nescio quid tūz puto dixerā. in quo apparebat sonus uocis mee iā fletu grauidus: et sic surrexerā. mansit ergo ille ubi sedebamus nimie stupens. Ego sub quadā fici arbore stravi me nescio quo modo. et dimisi habenas lachymis et prupūt flumina oculorū meorū sacri-ficiū tuū. Et nō qdē his uerbis sed in hac sententiā multa dixi tibi. Et tu dñe usqz quo: usqz quo irasceris t̄ finē. ne memor fueris iniquitatū antiquarū mearū. sentiebā tūz eis me teneri. et clabam uoces mirabiles. Felix q̄ diu. cras et cras. quare nō modo. quare nō hac hora finis turpitudis mee. Dicebā hec et flebā amarissā gtritōe cordis mei. Et ecce audio uocē de uicina domo cū cantu dicentis pueri an puellae et crebro repetentis q̄si

a dño qđ ipā a te p̄cibz nō poterat impetrare. Sed
tu o Monica gloriosa que pro tuo filio Augustino
quotidie orabas cū lachrimis ut uerus et bon⁹ posset
effici xpianus. Et cū tibi rebellis esset aliquatū uer-
bis suis. Nōne tibi fuit a dño patefactū qđ tecum
ī eandē regulā adhuc esset futurus. Et dū cum
illo venī p̄r de eo uerba faceres. ut pro eo orarē
ad dñz. nōne responsū dedit. Tot lachrimaz fili⁹
perire nō potest. Unde ista procedūt o filie nisi
ab illo qui d̄s et homo pro nobis uoluit lachrimari.
et nō uult flobilē deprecatoez iuste potentibz dene-
gare. Ad te sanctissimū Augustinū meū dire-
gendo sermonē. cū hūilitate qua ualeo peto ut
mihi peccatori respondeas. si tua subtilissima
argumenta ex quibz sepe illi tuo sanctissimo patri
Ambrosio timorē intuleras. uicerūt lachrimas
matris tue. an ip̄e uictorices penitus remanse-
rūt. Video sentio et audio te te uictū. et ille
sanctissime lachyme impetrauit qđ minime tu
uolebas. Non solū eīz te uerissimū uidit xpicolā.
sed hereticorū malleū et sancte ecc̄e defensorez.
Hec te sub silentio p̄teribo ī orto cū Alapio con-
sistente. cū illas tue mentis ḡtrachictōes ad in-
uicē colluctantes. que aliq̄do te ad infima de-
ducebāt. aliq̄do te subleuabāt ī altū. et cū her-
etice mente reuolueres qđ agendū. ipā nobilis con-
tinentia. que hortatorie deridebat exēpla plu-
rima de quolibet statu tui cordis oculis prepo-
nendo. uictrix extitit. tibi penitus interdictes

imbrō

7

ne aures pberes talibz delectatōibz uanis et pu-
tridis mōbris tuis. Sed quia pater sanctissimē ma-
gis me delectat tuū hic recitare sermonē quē
in ultio cap. l. 7. c. x octauo libri gressionū breui-
ter cōpilasti q̄ mea uerba insipida inserere ipsum
capiam cū sequela. ¶ Verba Aug^m. de li. gres. 8°.

Alipius affixus lateri meo inusitati motus
mei exitū tacitus opiebat. Vbi uō a fundo
archano alta ghyderatio gtraxit et ggressit totā mi-
seriā in gspectu cordis mei oborta est pcella in-
gens, ferens ingentē lachrymaz. Et ut totū effunderē
cū uocibz suis surrexi ab Alipio. solitudo mihi ad ne-
gotiū flendi aptior suggererat, et secessi remotius
quasi ut posset mihi onerosa esse et eius pntia. sic
tūc erā. et ille sensit. nescio quid tūc puto dixerā.
in quo apparebat sonus uocis mee iā fletu graui-
dus: et sic surrexerā. mansit ergo ille ubi sedeba-
mus nimie stupens. Ego sub quadā fici arbore
stravi me nescio quo modo, et dimisi habenas
lachrymis, et prupūt flumiā oculorū meorū sacri-
ficiū tuū. Et nō qdē his uerbis, sed in hac sen-
tentia multa dixi tibi. Et tu dñe usqz quo: usqz
quo irasceris ī finē. ne memor fueris iniquitatū
antiquarū mearū, sentiebā cū eis me teneri. et
etabam uoces mirabiles. q̄clm q̄clm. cras et
cras. quare nō modo. quare nō hac hora finis
turpitudis mee. Dicebā hec et flebā amarissā
gtritōe cordis mei. Et ecce audio uocē de ui-
cina domo cū cantu dicentis, pueri an puelle
et crebro repetentis q̄si

nescio. Tolle lege. Tolle lege. Statimq; mutato uultu
intentissim^{us} cogitare cepi. utrum nā solerēt pueri in
aliquo genere ludendi cantitare aliqd tale. Nec occū-
rebat omīo audiuisse me uspiā. Repressoq; impetu
lachrymar^{um} surrexi nihil aliud interceptans diuinit^{is} mi-
hi iuberi. nisi ut aperire codicē et legerē qđ p̄mū
capitulū inuenissem. Audierā eīz de Antonio qđ ex e-
uangēlica lectione cui forte supuenorat admoni-
tus fuerit. tanq̄ sibi diceret qđ legebat. Vade uende
omīa que habes et da paupib; et habebis thesaurum
in celis: et ueni seq̄re me. et tali oraculo ḡstam ad
te esse gressū. Itaq; concitus redij ad eū locū ubi se-
debat Alipius. ibi eīz posuerā codicē apti cū inde sur-
rexerā. Arripui aperui et legi ī silentio capitulum
quo primū ḡiecti sūt oculi mei. Non ī comessatōib;
et ebrietatib; nō in cubilib; et impudicitijs non in
ḡtentōe et emulatōe sed induite dñz yhm xpm
et carnis p̄uidentia ne feceritis ī ḡcupiscentijs nec
ultra uolui legere. nec opus erat. Statim quippe cū
fine huius sn̄e quasi luce securitatis infusa cordi
meo om̄s dubitatōis tenebre diffugerūt. Tunc intē-
iecto aut digito aut nescio quo signo alio codicē clau-
si. et transḡllo iam uultu indicaui Alipio. At ille qđ
in se ageret qđ ego nesciebam. sic indicauit. Petit ui-
dere quid legissem. et ostendi et attendit et ultra qđ
"legerā ego. et ignorabā quid seq̄ret". Seq̄bat^{ur} uō. Infix-
mū aut in fide assumite. quod ille ad se retulit mi-
hiq; aperuit. Sed tali admonitōe firmat^{us} est. placi-
toq; ac proposito bono et congruentissimō suis morib;

: l' recipite

49
quibz a me t̄ melius iam olim ualde longe qz dista-
bat sine ulla turbulenta cunctatōe coniunct⁹ est.
Inde ad matrē ingredit̄. indicam⁹. gaudet. nāxam
quē admodū gestū sit. exultat et triūphat. et bñ dice-
bat tibi qui potens est ultra q̄ petim⁹ aut intelligim⁹
facere. q̄a tanto amplius sibi a te concessū de me ui-
debat. q̄to petere solebat miserabilibz ciulatibz flebi-
libz qz gemitibz. Conuertisti eū ita me ad te. ut nec
uxorē quērere. nec aliquā spem seculi huius. stans
in ea regula fidei in qua me ante tot ānos ei reue-
laueras. Et cōuertisti luctū eius in gaudiū multo
uberius q̄ uoluerat. et multo carius atqz castius q̄
de nepotibz carnis mee regebat. hec Aug⁹. Quis eū
hōiem mihi dabit cū magno desyderio gratiā a dño
deposcente. nō exauditū si iustū fuerit qđ exposcit.
et uidet dño "expedire" petenti eū? Consideret eū
a quo talis grā postulatur. quia sūmus d̄s. et se qui
petit puluerē et cinerē. Pro certo si assidue depre-
cetur pro iusta re. erit a dño exaudit⁹. Et sic se in-
cipit delectari. ut ipi cordiali affectu grās referat.
atqz oret ut sibi uelit de singlari grā elargiri. ut
ipm sequi ualeat et amare. ac de eo quotidie iocū-
dari. Incipit qz fidelis anima ipi dño firmiter alli-
gari. suū in eū omēz cogitatū ponēs firmissimē. ut
nil petat qđ nō credat firmiter obtinere. Quis g̃
deuotus tandē uacuu⁹ corā dño cōparebit sine co-
pia lachrymarū saltē desyderio cordis sui. Multi eū
lachrymas aliqđo nō habēt. et tam habēt meritum
lachrymarū. si desyderio eas uelint. licet iusto iudicio

deus sibi eas doneget impartiri. Quartus eñ
modus ut lachryme habeant^r est ipius gtemplatoris
amplexus post meditatioē iam dictā: que gñus
fructuosa iocūdaq; sit ne dū describi tmo enar-
rari nō ualet sicut corde sentit^r. Et hec omī per-
fectione dotata de qua in parte alia pñcipali
tractabitur de lachymis gaudiosis et quo dabitur
sermone proferā deo duce. Quot eñ uicib; homī
de tua passione meditati demōstrasti^{te} dominus
crucifixū ad columnā ligatū in sepulchro positū
et aliq̃do ī regia maiestate nō solū uisioni cordis
oculis et mentalib; talia demōstrasti sed corpora-
li et uisioni put uides seruos tuos sitibundos ap-
petere. hieronymū testē afferō qui de Paula uer-
ba faciens eam sibi retulisse enūciat uidisse ad
dnī p̃sepe dū bethleem accessisset mysteriū sacre
natiuitatis dominice ac oblatōes a magis quas
dnō obtulerūt. Sed o Eustachi qui inter cornua
cerui uidisti yhm dñz crucifixū: et que tibi fue-
rit allocutus tua manifestat hystoria. placidas
eñ uocabaris ab omīb; a tue paruitatis initio.
Elemosine quas paupib; impendebas tempore quo
idola tu colebas te grām gsequi a dnō impetra-
runt ut ip̃e suā fidem sanctissimā te doceret et
ut baptizari te faceres cū tua familia tibi dixit.
et ita mandatis suis promptitudīe obedire ī omī-
bus uoluisti. Et scda die que tibi uentura erat
et nūciauit et eius mandato tibi Custodius nōm
fuit. Sed o franciscus paupū patriarcha amator

sanctissime paupertatis / nōne de crucifixi imaginē
 tibi extitit sermo factus ut etiam scī Damiani
 deberes subito reparare. Et licet prius oculos mo-
 re mortui tenuisset / abinde citra aptos tenuit &
 tenet et de pnti. Et si quis hec inficiari uoluerit
 uideat eū p btenū ante suū transitū sigillatum
 qnq; uulnerib; ī psona. ī similitudinē crucifixi que
 ab illo seraphico īflāmente dulcissio yhu xpo īfi-
 xa sūt ī illo monte aluerne altissimo cū tanto splen-
 dore et signis q inficiari nō possūt. Et si qui sunt
 emuli ueritatis et hoc uerū nolint asserere / cesset
 tam id cū malitia ppuanitate negare. Multū eīz
 deo displicet ut serui eius uilificent ad inuicem
 et maxie sancti uiri. Non eīz habitus facit iustum
 sed opatio uirtuosa. Et si diceret quis multi uiri
 sancti fuerūt / et dñs eis ut alicui eorū noluit ta-
 lem gratiā elargiri. Et ego ad eū. Da mihi hominēz
 qui uoluerit tā pfecte uitā euangelicā imitari.
 qui uere paup fuerit et paupū ordinator. Cuius
 uere regulā imitantes a multis hodie uilipensi
 suā paupertatē sectant. Et si talē mihi assignare po-
 tueris / ad qsitū tuū debilis intellectus conabitur
 respondere. Dñs eīz multas uias uiuendi uirtu-
 aliter parauit ad patriā / sicut et multas et man-
 siones. Vnus excedit ī uno / Alius ī pluris. Quidaz
 eīz licet bona habeant ī comuni / sanctissime uiuūt.
 et iā septingentis ānis dei eccā recta fuit ab eis
 qui monachi dicebant. Sed grea auaritiā radica-
 tam francisci paupertas et regula opponere peccauit.

quē dñs suis quinq; sigillis et plagis postea con-
firmavit. Corda eīz hominū dñs intuetur. Et q̃a
Magdalena eius uitā tērenā tantūmō regrebat;
ideo in forma ortulani se uoluit exhibere nec
cognitus a se fuit nisi cū nomīari p̃prio nomīe
se audiuit. nec tangere eū ualuit q̃a dei filiū
eū nō firmiter sentiebat. Vnde audiuit. a dño.
Noli me tangere. nō dū eīz ascendi ad patrem
meū. et tam cū postea fidem habuit. se tangi
uoluit et p̃misit. cū iret aptus nūciare. Sed illis
euntib; ī Emmaus ut peregrin⁹ apparuit. q̃a de re-
surrectione ip̃i eē dubitabāt. Et tam franciscus ut
seraphin crucifixus apparuit. q̃a eū in ardentis-
sima charitate gestabat ī anima et desiderio cor-
dis sui. Quis eīz potest dñe tuā metiri multitu-
dinē gratiarū. et iudicioz tuoz quis poterit ha-
bere notitiā. has eīz dñe gratias largiris et do-
nas cui uis. et q̃do uis. et multos p̃ccatōi ut
rēuertat et uiuat. Sed multi sūt qui hoc non
capiūt. Animalis eīz homo nō p̃cipit que dī sūt.
et tanto magis negat talib; adhibere q̃sensū q̃to
magis ī mūdi dilectōe fixerit pedes suos. Dic
ergo Bernarde ductor egregie. sūt uera q̃ refero.
Certe sic te repis respondere. et ut ī libro quem
de claustralib; edidisti. tali sermone reperio te
locutū. Cur ineffabiles et inenarrabiles affectus
uerbis comunib; conam̃ exprimere. Inexperti
taliam nō intelligerēt nisi ea expressius legerēt
in libro experientie. quos ip̃a docet unctio. aliter

43
aut littera exterior nō prodesset q̄q̄ legenti. modicum sapida est lectio exterioris littere, nisi glōsū et interiorē sensū sumat ex corde. Et in canticis canticorū et te reperio Bernarde hec tuo sermone complecti ut trigēto p̄mo cap° uerbis humiliter referasti. Nil q̄ppe aut deest iam semp uidentib; aut superest semp uolentib;. At talis uisio nō ē uite p̄ntis sed ī nouissimis reservat. ijs dūtaxat qui dicere possūt. Scimus q̄ cū apparuerit similes ei erim; q̄ uidebim; eū sicuti est. Et nūc apparet q̄b; uult, et sicuti uult, nō sicuti est. Sed est diuina inspectio eo differentior ab his quo interior cū p se ipm dignat' ē, inuisere animā querentē se. q̄ tam ad q̄rendū toto se desiderio et amore deuouit. Et signa aduentus eius ab exptis ut ī pluris edocemur. Ignis ante ipm p̄bit. Oportet nāq; ut sancti desiderij ardor pueniat faciem eius ad omne; animā ad quā est ip̄e uentur; qui omne; consumit rubiginē uitioꝝ et sic p̄paret locū dñō. Et tūc scit anima q̄lo iuxta est dñs cū senserit se illo igne succensam. Et cū p̄phā dicit, de excelsō misit ignē in ossib; meis et erudiuit me. Et iterū. Concaluit cor meū intra me, et ī meditatioe mea exardescē ignis. O dulcissimē yhu xpe quoties anime suspirāti in orōne attente miseratus occūris sepe ut medicus ut culpas abluas et roboret sanitatē. q̄tiens eū culpa mortalis uigeret ī anima adempta grā, sepe eam illuminās ut se doleat de cōmissis, ut eā reducas ad grām. O gratia et misericordia que

facis animā in te tantū sua desideria figere, ut p
omne qd est, te qui omnia supas nō uelit offendere.
Robur eīz p̄stas debilibz et robustis, p̄ut utrisque
uideris oportunū. Sed o dñe nunciū aduentus tui
intellexi illū calorem interioris desiderij anhelātis.
Sed nō ne talem ac tantū dñz redemptorē alij nun-
cij debent p̄cedere, faciendo animā aduīsatā ut suū
dominū si nō illa qua decet, illa saltē qua potest re-
uerentia in corde suscipiat. Dum eīm testes et nun-
cij sūt suspiria lachryme que cū deuotōe p̄cedūt, non
ut moris est lachrymarz. Sed iste ḡsolatōez adducunt,
et q̄to plus abundāt, tanto plus gaudio tu replebis,
qui talem es gratiā ḡsecutus. Sed que antiphrasis
est ista dulcissimē ybū xp̄e, ut suspiria ḡsolationem
adducāt, lachryme uō letitiā afferāt gaudiosa. Sed
quid miraris o lector. Nō ne ex ore ueritatis hoc re-
peritur expressū, Lugēbitis et flebitis uos, sed tristitia
uestra quertet in gaudiū. Sed ut dicit Bēnar-
dus ī libro quē scalā claustralium appellauit de la-
chymis describendo si tamē iste dicende sūt lachryme
et nō potius rores interioris desup infusi superflu-
ens abundantia ad interioris ablutōis indicium,
et exterioris hominis purgamentū. O felices lachryme
per quas peccatorū incendia extinguuntur. Beati q
sic lugētis, q̄a ridebitis. In his ergo lachymis agno-
sce anima sponsū tuū, amplectere desideratū,
nūc rōrente uoluptatis te inebria. Suge ab ubere
ḡsolatōis eius lac et mel. hec sūt miranda munu-
scula q̄ dedit tibi sponsus tuus gemitus et lachryme.

et adducit tibi potū ī his lachymis ī mensura: et
 panes tibi sunt die ac nocte: ut cor hominis cōfirme-
 tur. O dulcissime dñe yhu si adeo sūt dulces iste la-
 chrymę que ex memoria et desyderio tuo excitantur,
 q̄ dulce erit gaudiū qđ capietur ex tua sicut ē ap-
 tissima uisione. Si adeo est dulce flere pro te: qđ
 dulce erit gaudere de te. Quis exptus exopto
 talia denegabit. Non certe uideo qua uti ualeat
 ratione. Quoties cū accideret referūt qui talia
 gustauerūt: ut ī tantū lachrymę pabundent et gemit
 cū uarijs corporū passionib; ut uoces et alie non
 ualeant retineri. Et sepe occūrit aliqb; ut uere-
 re dñe p̄sentē habēt ante eos. O anima quatr dele-
 ctaris. Si dicere ut est: nescires aliquatr respondere.
 Sed dubito dñe: et ne anima uagari incipiat: retra-
 he h̄mōi grām: et tuā silicet uisionē: ut ab apto discat.
 Scio abundare et penuriā pati. Cessant lachrymę et
 gemitus: quiescit et fit anima quasi muta. uidet
 cū dñs recessisse: ipsū q̄rit reducere dep̄cando. Sed
 nō om̄is anima hac gratia potietur. sed illa silicet que
 cupit dissolui et esse cū xp̄o: cupiat uehementer: ar-
 denter sitiāt: assidue meditetur. is p̄fecto non secus
 q̄ in forma sponsi suscipiet uerbū ī t̄p̄e uisitatoris
 hora uidelicet qua se astringi intus q̄bdā brachijs
 sapientie: atq; inde sibi infundi senserit sancti sua-
 uitate amoris: et desyderiū cordis eius tribuetū
 ei: et si adhuc ī corpore peregrināti: ex parte tñ
 idq; ad tempus et tempus modicū. Nam cū uigi-
 lijs et obsecratiōib; et multo ymbre lachrymarū q̄stus

affuerit. dū tenet putat elabitur. et rurſū lachri-
manti et ſectanti occurrens. ſe cōphendi patitur. ſed
minime retinet. dū ſubito quaſi e manibꝫ ipſe euo-
lat et recedit. Et ſi iſtiterit ꝑcibꝫ et fletibꝫ deuota
anima. denuo reuertitur. et uolūtate labioꝝ eius
nō fraudabit eā. ſed rurſū mox diſparebit et non
uidebit. niſi deſyderio iterū regrat. Ita ergo poteſt
eſſe ī corpore de ꝑſentia ſui frequēs letitia. ſed nō co-
pia. q̃a ſi uiſitatio letificat. moleſtat uiciſſitudo.
et hoc tū diu neceſſe eſt pati dilectū. donec ſemel
poſita corporea ſaccina auolet et ipſa leuata ꝑenis
deſyderioꝝ ſuoz. liberū iter carpens per campos
gtemplatoꝝ. et mente ſequēs expedita dilectū q̃cūq;
ierit humiliter inſequatur. Nec tam ut in tranſitu
ꝑſto erit ſic om̃i anime. niſi illi dūtaxat quā ingens
deuotio et deſyderiū uehemens et ꝑdulcis affectꝫ ſpon-
ſam probat. et dignā ad quā gratia uiſitandi accellit.
uerbū decorē induat. formā ſponſi accipies. et pauci
ſunt tali affectōe et deſyderio gtemplantes. q̃ ita aīaz
habeat eſtuantē ut ſponſus ipſm deſyderare ualeant.
et amplexibꝫ ſtringere ut uiſere. O dulciſſimā medita-
tio dulcis uerbi. Nam ſepe te tua mīa ita ꝑbes. licet
anime forma ſibi nō uideat idonea. Quis eīz dicere
uere poteſt. ego ſū dignus ſuſcipe uerbū dī. certe nul-
lus. niſi tua gratia et mīa iam ꝑuent. Et q̃to plus de-
ſyderat ſanctis deſyderijs extuari. tanto te ſibi lar-
gius legimꝫ exhibere. Adhereamꝫ ergo dō. cui adhe-
rere bonū ꝑꝑha teſtatur. et ꝑ experientiā gſtabi-
mus ī futurū ſi ei uoleamus toto corde ſeruire.

cū uiscerib; caritatis. et qui hec de gratia nō potēt
 adipisci. cōpungat magis actuū recordatōe suoz
 et loquēs ī amaritudie anime sue dicat deo. noli
 me gdemnare. Et si forte graui tentatōe tenetur
 a propria gcupiscentia. querat a dño remediū sa-
 lutare. hec enī sponsū nō querit. sed medicū. et
 nō recipiet oscula ut amplexus. sed remedia. vul-
 nerib; accipiet. in oleo utiq; et unguentis. ac nō
 sepenumero sic sentim; et sic expimur orantes.
 nos qui nostris quotidie adhuc excessib; tentamū
 p̄sentib; mordem; p̄teritis. Et quis est qui de p̄teri-
 to nō recordet; habere qđ doleat. et de futuro nō
 uideat sibi superesse qđ timeat. O dulcissimē yhu xpe
 Tibi grās refero cū Bernardo. a q̄ta me amari-
 tudine liberaasti. adueniēs tua grā ad medendum
 ḡritū corde. ob meoz facinoz memoria. tuo con-
 spectui cū gemitib; iā deductā. Quotiēs tentator
 ille antiquus uarias et diuersas tentatōes idu-
 xerat cū socijs qui ad meā ruinā ḡtinue sunt
 parati. qui me sicut triticū circūdaueūt dum in
 uallo ponitur ad purgandū. Multas eīz uias re-
 perit ille serpens antiquus qui uocat; drabolus.
 ut hominē deuiet ab illa beatifica uisione. de qua
 ip̄e supbus breui morula se priuauit. nec una uia
 sibi sufficit tentamēti. Si eīz hoc uerū esset. nō tot
 īminerēt p̄cula fragilib; et ī ignorātia ḡstitutis.
 Sed sua p̄fidia peccatori et et iusto cū diuerso me-
 dicamine laqueoso q̄plures sagittas emittit ī illū.
 et illū. prout uidet eius fragilitatē alicui peccato

magis ad lapsū fore proclina. et illū molestat
et opprimit, ut hamo capere possit, et cū ad in-
teritū faciat deuenire. O miser quotiens sub
specie boni opis homines decipis, ut sic aliq̃do sibi
uideantur pre ceteris singulares. cū uigilijs et ie-
unijs taliter eos facis ī opinione sua p̃sisterent
ne dū meritū laboris nō habeāt, sed pp̃ inobe-
dientia eternā damnatores incurant. Et sepe ta-
liter infirmant, ut ī desperationis uitū eos lenit
incidere uideam. hoc fugite filie. melius ē eis
obedire q̃ sanctificare. hanc obedientia exercuit
yhs noster. nō eis uigilijs nō ieiunijs nos uoluit
liberare a potestate diaboli, sed p̃ obedientia sua
acerbissima morte crucis, ut illam inobedientia
primi hominis cancellaret. in qua inciderat. alia ē
specie tentatois occulte, cui fragilitas apta est de
facili p̃sentire, cui tam noster magister resistit
cū ut lapides panes fieret a fallaci demone in
deserto extitit requisitus. Et cū uidet se detegi q̃
quinci ad alia currit sepisse duriorē, ut ī ip̃o
dñō legim⁹ fore factū. Qd̃ eis facit de uita sua ta-
liter p̃fideret, ut nō credāt aliquat̃ q̃d faciant
esse malū, et sepisse glorient de opib⁹ suis. O dul-
cissime dñe, quot tali iaculo perierūt. Decē itaq̃
uirgines describunt, et q̃q̃ asserit dñs depisse.
quia oleum habere ī suis lampadib⁹ noluerunt.
O dulcissime dñe mi yhu, quot uicib⁹ me offendit
fallax serpens, ut appetitū laudis meis sensibus
prepararet gaudiosū. si tui gratia qd̃ gessero uirtuo-

sum. O dñe uires tribue seruo tuo licet sit pro-
 nus ad culpā ut iuste uiuat cū p̄seuerantia dan-
 do tibi semp gloriā cū honore a quo tanta succe-
 dunt. Nec est tentatio tā uenenosa sicut huiusmōi
 et que multos deducit ad inferos. Aliā eīz uiam
 habet paratissimā ip̄e serpens. et p̄ hāc raro solus
 incedit. sed sociā querit carnē nostrā nobis conti-
 nue inimicā. Tu dñe scis quāt̄ ambulauerim
 p̄ānos plurimos ī ḡb̄ nō opus erat ut tentatōēs
 accederet. Sed o miser ego quotiēs ip̄e p̄ueni. et
 causas q̄siui ut meā miserā uoluptatē ad finē
 deducere ḡcupitū. sicut equus et mulus sūt facē
 ḡsueti. Sed cū tibi dñō placuit chamo et freno me-
 as maxillas ḡstringere. tanto me tuo auxilio ro-
 borasti. ut sicut prius om̄is res corporea mihi fe-
 mina uidebat̄. et om̄s loq̄ntes adinuicē. de libidi-
 ne putabā loqui. postea mihi om̄is femina penit̄
 abhōrē. et multotiēs tuo dono circa eas trāsītū
 faciens minime cōprehēdere que nā essent. Et nō
 ualens ip̄e tentator aggredi uigilantē. uoluit deci-
 pere dormitantē. Tu dñe scis q̄ nō mentior et
 qualiter hoc p̄cesserit notū habes. Ductus eīz fui
 ubi multa erant phantasmata mulierū meretio
 more degentiū. et cū anim⁹ uiriliter dimicaret.
 nec ad dexterā ut sinistrā se flecteret transeūdo.
 nec curaret de tali pulchritudinē simulata. una ex
 eis obuiā mihi ueniens man⁹ ī me īiecit uolens
 me ad se trahere uolenter. Ego eīz licq̄ corpore
 dormire. ut uer⁹ dormitare. corde uigil eram. et

tua mīa p̄munitus alapā magnā dedi illi corp̄i
taliter figurato. Et certe dñe somniū reputassey
nisi que dicā taliter accidissent. Tu dñe scis et
qui legūt credant ueraciter hec scribenti. Trib
diebus manus mea dextera qua ip̄e pcusseram
fetoṛē p̄duxit maximū quasi putridū stercus
esset. p̄ qđ cōp̄endi ^{et} certissimē a dñō mihi infirmo
paratā fuisse huiusmōi medicinā. Sed tu dñe scis
qualiter p̄ aliā ut ita dicā uolentē tentationē
conatus est me alia uice mergere in pfundū.
Per fenestras eīz debilū oculoꝝ mortē fuit co
natus iducere sed nō p̄ualuit sed te auxiliante
succubuit. feminā eīz meo p̄sentauit aspectui
cū pectore aliquat̄ discōpto. cū uno iaculo sic
ignito ut ad cor subito pueniret. me q̄ taliter
uulnerauit ut q̄tē in animo minime repirez.
lamentabar intrinsec⁹ suspiria et gemitus emit
tebā. lach̄me uō meas genas abūdantē r̄rigabāt.
Et nō ualens remediū inuenire ad pedes tue ima
ginis dulcissimō yhu care me stravi cū multis lach̄
mis genufloxus osculis et lach̄mis ip̄az imaginē
ma defaciēs. demū ip̄a tentatōe ardenti p̄seq̄nte
ad illā plagā lateri tuo datā os meū apposui plo
rando cū osculis et multis lach̄mis deprecando
ut me uictorē faceres iam taliter debellatum.
Tu ip̄e dñe nosti que refero. Subito uenit ī meo
corde tranquillitas et om̄is tentatio extitit diss
pata et taliter ex animo cancellata ac si nunq̄
mihi talis passio aduenisset. et taliter me fortifi

casti egrotū ut uigrosior surgerē q̄ iam essem. O
 q̄ periculosū est ignē misceri cū palea. sed san-
 cti piculosius putauerūt hominē cū femina con-
 uersari. fugite inquit quersatores huiusmodi, q̄ qui
 tetigerit picem, coingnabit ab ea. Nec confidāt
 aliqui de uita q̄tūlibet sua sancta, q̄ ut ait hie-
 ronymus ī suo transitu ab Eusebio cōpilato. plures
 cōuenere uiri ac et mulieres taliter ḡfidentes. Con-
 fidam? ī dño, sed causas piculi amoueam? a nobis.
 Non eīz David legim? cecidisse nisi post Bersabee
 uisione. Nec senes amore Susāne taliter exarserūt,
 nisi cū uiderūt eā nudā ī balneis se lauātem.
 O quot exempla tā ueteris q̄ noui testamēti possēt
 faciliter assignari. Cū omibz eīz tentatōibz potes
 uixit et p̄sentiatr dimicare et uincere. Cū libidi-
 ne uō uinces tantūmō fugiendo. Non includo di-
 uinā potentiā, que Paulo sic tentato respondit, suf-
 ficit tibi gratia mea. nā uirtus ī infirmitate per-
 ficitur. Sed quia nō sum? similes paulo sic electo,
 timeam? et iterū timeam?. Sed tu dñe qui me ta-
 liter defendisti, cui tot sub cura et sollicitudine
 subiecti, ut sibi circa uictū et necessaria ad tui
 laudem dietim habeā prouidere, et licet grauif-
 simū mihi sit ab ip̄az diuturna uisione, et a con-
 uersatōe nō ualeā abstinere, p̄merita tue dulcis-
 sime passionis, ac matris tue dulcissimē gloriose
 me defende, me custodi, ut nō uideā nec men-
 tem affigā ad aliqua que tibi possint esse gr̄auia.
 Nec timeo inimicū exterū diabolum, nec intimū

carne meā, si te p̄tectoꝛē habuero. Si eīz d̄s pro-
nobis, quis ḡtra nos poterit uictoriā obtinere.
Tacebo ne illam īuasione terribilem et leoninā
quā o iniqui spūs ī me facere p̄curastis. Me eīz
ī crepusculo circa laudes tuas o glōiosa d̄nā in-
tendente, īmundoꝝ spiritūū circūdedit maxia
multitudo, et licet neminē uisu corporeo cōpre-
hendissem: tam spūs ita exiitit stupore repletus,
ut quid facerē ignoraret. Sed tu dulcissimē deus
uolens seruulo tuo ueraciter subuenire, audaciā
tribuisti, ut nullo timore p̄teritus ḡtra eos cū
armis uilissis dimicare. Et ḡspuere cepi cū fer-
uore, tui ignis calore succenso hinc inde: et su-
bito mens mea fuit serenitate repleta in domo
iocundando: aerq; claritate resplenduit, q̄ pp̄us
mihi apparebat obscurus. et letus remansi de
uictoria sic obtenta. Et cū die seq̄nti ad p̄ntiaz
cuiusdā demoniacę deuenisse, dixit uersus me.
Tu habuisti herisero optimū p̄tectoꝛē. maxia eīz
maloz spiritūū multitudo te undiq; circūdedit,
et te male tractassent, nisi tibi tale auxiliū adue-
nisset. Cui ego. o uilissimi spūs. quenā uilior res
potuit inueniri q̄ sputū siue ip̄a salina qua de-
pulsī ietu momentaneo sic fuistis. potens est d̄s
maiora ḡcedere ḡtra uos eis qui ḡfidūt ī eo, et
suā spem figūt et firmāt, ut ab ip̄o realiter tue-
antur. Et quoties fui aliqua tentatōe tentus, ad
tuos o yhu me pedes proiciens cū illis lach̄mis &
gemitib; quos dedisti mihi, sensi iuuamen ad-

hibitū, et cū uictoria remanere. Tibi laus honor
 et gloria qui nō pmittis nos tentari ultra q̄ ferre
 possim. Et cū in te gfidim⁹ facis et de hostib⁹ et ten-
 tatoib⁹ cū trūpho uictores existere. O dulcissime
 yhu qui sanis et debilib⁹ aduenis ut medicus. qui
 sanas gtritos corde. et alligas gtritoēs eoz. Et qui
 hec expti nō sūt. ab ore sentiāt ueritatis. Spūs dñi
 misit me ad euangelizandū mansuetis misit me.
 ut mederer gtritos corde. Et si adhuc reperiant⁹
 increduli. accedāt et probēt. et sic ī semet ipis discāt
 quid sit misericordiā uolo et nō sacrificiū. Sed dicite
 queso qui tanta estis sublimitatis iā gratia sic pūeti.
 ut facti sitis digni ut uobis sponsus uerbū suū am-
 plexus cōicet cū munusculis gratiosis. et q̄ in for-
 ma medici ad uos curandū ipm sentitis. accederē.
 an ultra mentale gaudiū et lach⁹mas gaudiosas cū
 calore et ardore quo cor uestreū estuare sentitis. an
 odorū suauitatē diuersorū aromatu mirabilr ha-
 buistis. sic affirmabitis ut existimo. Sed qd ī eius
 absentia facitis. cū sentitis talib⁹ uos priuari. po-
 testis an lach⁹mas gtrine. puto responsū dabitis
 negatiuū. Si ei⁹ ut dixi aduent⁹ eius letificat mē-
 tem. sanctis q̄ desiderijs eā replet. cū lach⁹mis et
 gemitib⁹ ut pdixi. quomō ī eius inq̄ abntia tales
 lach⁹me abstergi poterūt. et oculi deficcari. nisi il-
 lud de sua gratia dicam⁹ cū paulo. Scio abundare
 et penuriā pati. Vnde Bernardus hec gsyderās. et
 in talib⁹ iam exptus. sic in sermone de cena dñi
 suā nobis dimittere uoluit cantilenā. felice inq̄

illa anima que quotidie gemit et luget: quia aucto-
rem omnium mundi saluatorem christum non uidet. ipsa
perfecto uidebit in die nouissimo, et gaudens gaudebit
in eternum cum christo. Illa uero que non gemit de christi ab-
scissu: uideat ne irrefragabiliter ploret in eiusdem christi
aduentu. Illa sponsa sponsum suum non amat, que pro
desiderio illum uidendi aliquo tempore non suspirat. Non
enim perfecte christum amare quincit, qui pro desyre-
rio christi suis oculis lacrimas non largitur. Sed ille a
christo non poterit diutius separari, qui pro eius amore
quotidie didicit lacrimari. Et alibi in alio sermone
sic ait. Parum illum diligis, si pro eius amore quod
non ploras et gemis. Nam illius absentia sponse di-
ligenti solet fluuius esse lacrimarum. Cum illum querit
et non inuenit, uocat et non respondet: nil nisi fle-
re delectat: et ut ei magis flere libeat, omne quod
triste est coaceruat. Et post interuallum sic ipse so-
iungit. Credo quod parum illum diligis, si pro eius amo-
re non suspiras et plangis. Si sic es, monachus non es.
Sed dicis, non possum flere. Ad quem ego. Ideo non ploras,
quia christum perfecte non amas. Lacrimae ergo sunt testis
amoris. Si non ploras pro amore patrie, plange tamen
pro timore gehene. Sed dicis, nec hoc possum. Cui ego.
Si hoc non potes, nec times mortem, nec uitam amas.
Et si times, aut parum, aut ex toto nihil. O Bernardus
dulcissime, tu blandis et mellifluis uerbis homi-
nes inuitas ad lacrimas, ut postea mundentur a ui-
tiis, et purgati incipiant letificari in uia, ut eorum
gaudia postea perficiantur in celis. Qui ut filij te au-

dire nō curāt. te ut magistrū acriter cōminātez
 audiant. et gemere īcipiant. et lachrymari et ne
 ī futurū illius duci examis sūaz sentiant damna-
 tiuā. qā ab illo saltē timore incipiens. ad filiālē per-
 ueniet g̃fidenter. Et habebit hic gaudiū temporale.
 a dño uisitabit. cū ip̃o loq̃tur. et et sepissimē habitabit.
 iocūditate repletus. Credo ēz. et si mihi liceret.
 dicere. certus sū qd cū illo qui ī eo sp̃e suā figit et fir-
 mat semp maneat et praro eū carere sua p̃sentia
 faciat. nisi ut maiore desyderio cupiat. Qui ēz sū
 cogitatū iactat ī eū. de eo cogitat et et meditatū.
 cū ip̃o loquitur siue bibat siue comedat. ut alia exer-
 citia faciat. Nec ēz potest falli scriptura quā posuit
 dulcis yhs. vbi duo sūt ut tres ī nōie meo ggregati.
 ī medio sū eorū. O fideles duo. qui nūq̃ ab inuicem
 separant. q̃do se ī tali unione repiūt. ut de deo sit
 eorū cogitatio locutio et meditatio. spūs et caro.
 et nostre potentie animales. memoria. intellectus.
 et uoluntas. q̃do in deo hec suas radices ponunt.
 et suo rore madent. nōne faciūt fructus ī t̃p̃ib;
 suis bonos nō malos. qā nec uellent mali ne dū qd
 facere. sed nec et cogitare. Et hi postea in futurū
 habitabūt in gloria sempiterna. Nec p̃pterea filie
 dubitetis. si has grās forsitan nō habetis. Incipit q̃so
 lactis prius sumere nutrimentū. delectemini lachry-
 mas effundere per grā sup̃dicta. peccatorū faciendo
 memoriā. et meditari ī yhu dulcissimi passionē. ip̃e
 eīm ad hoc t̃uitat quālibet animā xp̃ianā. Audite
 eū p̃ os salomōis ī canticis canticorū. Surge p̃pera

Amica mea, coluba mea, formosa mea, et ueni. iam
hyems transiit, imber abiit et recessit, flores appa-
uerunt in terra mea. tempus putatoris aduenit. vox tur-
turis audita est in terra mea. ficus protulit grossos suos.
vinee florentes odore suum dederunt. Surge amica
mea, speciosa mea, et ueni. coluba mea in foraminibus
petre, in caernis macerie. ostende mihi faciem tuam,
sonet uox tua in auribus meis: quia uox tua dulcis et fa-
cies tua decora. Licet etiam in hoc breui sermone multa
iocunda tractaueris o Bernarde, solum ad propositum
meum illud capiam quod me et ceteros inuitat ad lach-
rymas effundendas. Animam etiam sibi taliter famulan-
tem, amicam suam uocat. colubam suam que felle carens
nescit iniurias continere, et prompta dicitur esse ad
lachrymas, et uocem mentis semper dicitur facere, siue
gaudeat, siue et gressitet: et hanc uocem turturi possu-
et similare: quia dum anima hic flebitur ingemiscit,
in sincerissima castitate se nutriendam auditur in terra
nostra: coram quo ipse lachrymosas orationes ascendunt. Et
tantum in his sponsus se delectat et et iocundatur: et eam
aliquatenus quiescentem imperat et requirit. Surge ami-
ca mea, speciosa mea, coluba mea in foraminibus
petre, in caernis macerie. Quid aliud dicit spiritus
domini uoluisse, quam mentem uigilem facere, ut in forami-
nibus petre debeat habitare, et in caernis macerie.
Petra autem erat Christus taliter fossa, tunc perforata pedi-
bus ac manibus, ac in caernis lateris Iesu Christi in quibus
absconsa sunt et et patefacta ecclesiastica sacramenta.
In eis habitando reperietur esse tutissima ab accipitres

diabolico qui sua fraude et rapina q̄rit ḡtinue
 animas ad interitū et p̄ditionē deducere. O plage
 sanctissime, o signacula dei uiui cū humanitate
 uniti, ut a mortalib; cōprehendi nō ualeat quoquo
 modo. Et tantū has meditatōez et lachrimas cū gēmi-
 tib; reputat esse iocūdas, ut eas semp audire libeat.
 Sonet uox tua ī aurib; meis: q̄a uox tua dulcis, et
 mihi de quo ḡtinue meditaris, pro quo ḡtinue gē-
 mis et luges. Et tibi dulcior erit ī patria q̄ ad p̄ns
 tibi uideat in uia. Et facies tua decora, tā assidue
 lota lachrimis, et ab excessib; emūdata, et uirtuali
 ornamento decora opando ut orando potius q̄ do-
 cendo. hec eīz legendo meditando orando insuper
 et postea ḡtēplando ueniam? ī sanctis desyderijs
 extuantes ḡsyderare illius sup̄ne ciuitatis q̄ta sūt
 gaudia, et ip̄az patriā ingrem? fugiendo a ciuib;
 nefandissime babylonis. nos eīz de ciuitate dī esse
 uelimus. ego eīz nil aliud appeto. licet graue onus
 quo anima tegitur, me sepe a recto tramite faci-
 at deuiare. Sic rogo uos filias, ut toto corde ciues
 esse conemini illius tēre sancte. Sed quid faciam
 dulcis d̄s, illa auctoritas pauli que uidet̄ idixisse
 silentiū, me tēret, et os claudere sepe facit. Dixit
 eīz. Et uidit archana dī, que nō licet homini loqui.
 Ab alia eīz ardor et calor estuans me facit timorē
 expellere, quia ḡfidentia tua facit, qui habenas re-
 tinēs imperabis, ne uagans incedam p̄ loca que
 non conueniunt peccatori.

DE Auxilij impetratōe ut de sup̄na ciuitate aliq̄ enārent:

1
In hoc eij ultimo articulo in quo debem totis vi-
ribus insudare, ut dicā aliqd licet minimū, īspecto
eo qđ remanet ī occulto, de quo hic paruus et debi-
lis intellectus nō potest habere notitiā, ut anima
trahi ualeat ad illā meditationē, qualem dabit do-
minus supnoꝝ, et illam ciuitatē sanctā Ierz ali-
quāt moditet. Ad te fontē uiuū qui salus es omi-
bus qui ī te credūt, recūro sitiens, et anhelās aqua
tue dulcedis satiari. laua cor meū et munda cri-
minib; et delictis. ignitoq; calculo rubiginē amoue.
et de rore tuo tāt imbue linguā meā, ut nil ab-
sonū dicā nec menti alicui rediosū. sed solū que ad
tui laudē sint, et salutē et animaz. Et tu mater
dulcissia dī genitrix gloriosa, quo semp pia et deuo-
ta et aduocata fuisti huius paruuli serui tui, a dño
impetra ne ī hoc mari tā procelloso nauigās ī hac
miserrima nauticula huius carnis naufragus pe-
ream: sed a te remediū habeā et iuuamen, ut una
cū palmitib; uitis istius, in illa hietm recipiar
celesti cū agminib; beatoꝝ. Nec te Bernardū de-
sero, qui fidelissim; es amicus dñe m̃e sancte Maie,
et eius filij yhu ñi. ora p me et exora cū impetra-
tione q̃ quero, ut de ipā ciuitate gstructa ex lapidi-
bus p̃ciosis, et habitantiū charitate, cū aliquali mi-
nimo glorie diuinalis, possim hac balbutienti ac
sicca lingua proferē, nō que mihi gueniūt, qā nō
debere os ponere ī excelsō, sed que ip̃e dñs digna-
bitur elargiri, qui potest sua gratia id efficere quod
desyderat spūs meus, et multo et maiora dictum

cū hominib; opatur: qui trinus et unus uiuit et re-
gnat cū patre et spū scō bñdict; et laudabilis ī secta-

DE ciuitate ierlm̄ superna: — (seculor; Amē.)

IVITAS igr̄ ierlm̄ que tērena est, pro introitu
capitur: et aliqua meditemur ī ea: si ad sup̄nā
leuius uolum; puenire. habet eīz ista p̄cipua ex no-
uem lris nom̄ eius: trib; circūdata muris: et pacis
uisio appellat; ad typū celestis: que ex nouē choris an-
gelor; dicit; adornata triplici ierarchia: et pacis uisio
tentio et possessio reperitur. O q̄ magna ciuitas regis
magni: ut Ezechiel ait spū dī. et nom̄ ciuitatis dñs.
ipse eīz est pax nr̄a: reges nr̄a: satietas nr̄a: unio
nostra: p̄ quā nos ciues efficit ī se ip̄o. Nam dedit no-
bis potestātē filios dī fieri: qui nō ex sanguinib; uis;
neq; ex uolūtate carnis: neq; ex uolūtate uiri: sed ex
ip̄o nascim; p̄ uerā fidē ī nom̄e ipsius: opando fidei
que p̄cepit: ut et. ps̄. uoluit declarare. Ego dixi: dij
estis et filij excelsi om̄s. et paulus ip̄e expressit. here-
des aut; dī. coheredes aut; xp̄i. O ciuitas gloriosa li-
cet balbutiens ac cecus nō ualeā de te ut uenit ha-
bere sermonē: et dubitē inchoare: tuo auxilio pre-
munus illa que dabis referā: et que me feceris
inuenire de dictis sanctor; qui tuo lumīe iā pre-
clari: aliqua dulcia p̄stinxerūt. Repio eīz dulcis-
sime yhu ī typo plura te nom̄a habuisse. Aliq̄do te
ut leo: ut petra: ut uitis: ut lapis: ut ostiū: et ut ouis
reperio nominatū: nō ut p̄petas: sed ut figura note-
tur. Quare eīz leo amantissimē yhu nom̄ habere iter
alia uoluisti: ex genesis lib; possū p̄bere sermonem.

1
In hoc eij ultimo articulo in quo debem' totis vi-
rib' insudare, ut dicā aliquid licet minimū, īspecto
eo qđ remanet ī occulto, de quo hic paruus et debi-
lis intellectus nō potest habere notitiā, ut anima
trahi valeat ad illā meditationē, qualem dabit do-
minus supnoꝝ, et illam ciuitatē sanctā Ier'z ali-
quāt' meditet'. Ad te fontē viuū qui salus es omi-
bus qui ī te credūt, recūro sitiens, et anhelās aqua
tue dulcedis satiari. laua cor meū et munda cri-
minib' et delictis. ignitoq; calculo rubiginē amoue.
et de rore tuo tatē imbue linguā meā, ut nil ab-
sonū dicā nec menti alicui tediosū, sed solū quē ad
tui laudē sint, et salutē et animaz. Et tu mater
dulcissia dī genitrix gloriosa, quē semp pia et deu-
ta et aduocata fuisti huius paruuli serui tui, a dño
impetra ne ī hoc mari tā procelloso nauigās ī hac
miserīma nauticula huius carnis naufragus pe-
ream: sed a te remediū habeā et iuuamen, ut una
cū palmitib' uitis istius, in illa hietm recipiar
celesti cū agminib' beatoꝝ. Nec te Bernardū de-
sero, qui fidelissim' es amicus dñg nre sancte mae,
et eius filij yhu nri. ora p me et exora cū impetra-
tione q̄ quero, ut de ipā ciuitate gstructa ex lapidi-
bus p̄ciosis, et habitantiū charitate, cū aliquali mi-
nimo glorie diuinalis, possim hac balbutienti ac
sicca lingua profere, nō quē mihi gueniūt, qā nō
deberē os ponere ī excelsis, sed quē ipē dñs digna-
bitur clargiri, qui potest sua gratia id efficere quod
desyderat spūs meus, et multo et maiora dictim.

cū hominib; opatur. qui trinus et unus uiuit et re-
gnat cū patre et spū scō bñdict; et laudabilis ī secula.
DE ciuitate ierlm̄ superna. — (seculor; Amē.

IVITAS igit̄ ierlm̄ que tērena est. pro introitu
capietur. et aliqua meditemur ī ea. si ad supnā
leuius uolum; puenire. habet eīz ista p̄cipua ex no-
uem lris nom̄ eius. trib; circūdata muris. et pacis
uisio appellat̄. ad typū celestis. que ex nouē choris an-
gelor; dicit̄ adornata triplici exarchia. et pacis uisio
tentio et possessio reperitur. O q̄ magna ciuitas regis
magni. ut Ezechiel ait spū dī. et nom̄ ciuitatis dñs.
ipse eīz est pax nra. reges nra. satietas nra. unio
nostra. p̄ quā nos ciues efficit ī se ip̄o. Nam dedit no-
bis potestātē filios dī fieri. qui nō ex sanguinib; nō.
neq; ex uolūtate carnis. neq; ex uolūtate uiri. sed ex
ip̄o nascim; p̄ uerā fidē ī nom̄e ipsius. opando fidē
que p̄cepit. ut et. ps̄. uoluit declarare. Ego dixi dñi
estis et filij excelsi om̄s. et paulus ip̄e expressit. herē-
des aut̄ dī. coheredes aut̄ xp̄i. O ciuitas gloriosa li-
cet balbutiens ac cecus nō ualeā de te ut quērit ha-
bere sermonē. et dubitē inchoare. tuo auxilio pec-
munitus. illa que dabis referā. et que me feceris
inuenire de dictis sanctor; qui tuo lumīe iā pre-
clari. aliqua dulcia p̄stinxerūt. Repio eīz dulcis-
sime yhu ī typo plura te nōia habuisse. Aliq̄do te
ut leo. ut petra. ut uitis. ut lapis. ut ostiū. et ut ouis
reperio nominatū. nō ut p̄petas. sed ut figura note-
tur. Quare eīz leo amantissimē yhu nom̄ habere iter
alia uoluisti. ex genesis lib̄ possū p̄bere sermonem.

Quadragesimo et nono cap. Patriarcha Jacob cum suis filiis benedicens ad Iudam perueniens: sic de te domine prophetavit. Iuda te laudent fratres tui. manus tua in certuibus inimicorum tuorum. adorabunt te fratres tui. Catulus leonis Iuda: ad predam fili mi ascendisti: requiescens ut leo accubuisti. et quasi leona quis suscitabit te? Et an in dulcissimo Iesu Christo hoc suum habuerint implementum in mente consideranda. De tribu Iuda ex matre ortum dominum habuisti: et fratres tui respectu humanitatis assumpti te adorare desiderant. cum effectu inimicos tuos sub pedibus calcasti. Ascendisti ad predam in salutifero ligno crucis: ut ambulantes in tenebris luce uisa tua presentia consolaberis. et ad celos reduces. Quieuisti ut leo qui in morte uires sumit: et clamore maximo suos mugitus exprimit: ut tu facere uoluisti. tui sic euangeliste testantur: et Paulus ipse hoc asserit. clamore ualido multisque lacrimis iam emisisti: te pro tua reuerentia exauditum. Et si tu leo non fuisses et uicisses de tribu Iuda: quomodo ille terribilis leo rugiens fecisset de nobis qui circuit querens quem deuoret? cui tuo auxilio resistentiam faciemus in fide. Petram et te sentio nominari: et tuo aplo petro talia nunciasti. Tu es petrus. et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Et Paulus similiter in sua epistola ad hebreos. Bibebat autem omnes de spirituali petra: petra autem erat Christus. Et si et lapidem dixeris: uerum dicam: qui dum reprobat es et taliter laniat? duorum parietum es coniunctio sempiterna. licet enim reprobat ab illis: a deo autem electus. et de lapide te

2
dominū figurante locutus est ps.^{ta} lapidē quē repro-
bauerēt edificantes, hic factus est in caput anguli.
a dño factū est istud. Et uitis dñe diceris, et nos
palmites, sicut te dñe appellasti. Vt quē admodum
palmes sine uite esse nō potest ut uiuat: sic nec
nos uiuere possim⁹ sine te, nec boni aliqd opari. O
ouis dulcissia, quē ducta ad uictimā uocē nō dedit,
ut Isaias antea pphetauit. Si eīz ex te omīa bona
sunt, nec aliqd doli potuit tueri in te, quia pec-
catū nō fecisti, nec tuentus est dolus in ore tuo:
quis absurdū esse putabit, te uoluisse nom̄ ouis
assumere, cui omīa bona sūt, et uiliora. Sic ci-
uitas illa figurās et figurata ē, plurīa nomina
reperitur habere. Reperi eīz p q̄ plurīos de nostris do-
ctorib⁹ approbatū, q̄ multa sūt nomīa ī scriptūis
quē supnā patriā denotant, et deū ipm significant.
Paradysus uidelicet, Ierlm, Templū dñi. Dom⁹ dñi.
Mons syon, et alia plura, quē ī longū me traherēt,
si uellē in hui⁹ mōi pmanere. Muri eīz ipius figu-
rantis Ierlm triplices sūt, qui ipam circūuallant
ciuitatē, ut fortior uideat⁹. Qui et supne ciuitati
uident⁹ assistere. Tres eīz legimus Ierarchias ex or-
dinib⁹ angeloz. Anteq̄ eīz ad fortilitiū sume sapie-
uentiam⁹, p choros gradatim nos oportet ascenderē
angeloz: et ut erūt merita, sic erim⁹ cū beatis
spiritib⁹ collocati, suis uirtutib⁹ et pprietatib⁹ simi-
lantes. Q̄to eīz quis ī charitate sit feruidus, ut
in scientia luminosus, tanto ppinquior est dul-
cissio dō nrō p maiore gloriā et lūmī claritatē.

vnde reuelatū est cuidā sanctissio uiro Beato fran-
cisco tanq̃ uere humillio et ardentissio charitate
sedē guenire et a dño deputatā de qua ille pestifer
angelus dicitur occidisse et sua supbia ruisse. fue-
rat eiz prius q̃ rueret i peccatū ornatus omi lapi-
de p̃cioso. vnde p̃p̃ha sic loquitur de eo ad eundem.
Tu signaculū similitudis. plenus sapiā et p̃fectus
decore i delicijs paradysi fuisti. Omnis lapis p̃ciosus
opimentū tuū. Sardius Topazius. Iaspis. Crysolit⁹
Onix et Berillus. Saphirus. Carbūculus. et Smarag-
dus. Et sicut nouem sūt p̃ciosi lapides numerati.
sic nouē sūt ordines angloꝝ diuersis tam officijs
occupati. diuersis nomib⁹ nūcupant⁹. Et uidi Gregori-
um sup lucā ubi de decima dragma p̃dita suus
facit sermonē taliter allocutū. Angelus grece. lati-
ne dicit nūcius. quoties nobis aliqua nunciantū
que nō sūt magna. per anglos referūtur. Si autem
magna et ardua. p̃ archanglos patefiūt. Et cuilibet
angelo talia referenti. potest tale guenire nomen.
et si de sup̃mis existat. ut i maria dicim⁹ de archa-
gelo Gabriele. fuit eiz de sup̃iorib⁹ anglis. et maior
ex diuersitate officij taliter nominat⁹. Illa em̃
que nobis dictim exhibent⁹ et fiūt. ad ip̃ius trini-
tatis numerū reducūtur. Et sic nouē ordines an-
gloꝝ ad tres ierarchias redacti. sub trib⁹ nomib⁹
cōprehendūt⁹. vna eiz que ad dī fortitudinē p̃tinet
a michaelis denominatōe cōphendit⁹. Dicit⁹ eiz micha-
el fortitudo dī. Alia ad sapiām dulcis dī. que sub
uexillo dicit⁹ Gabrielis. Alia uō dei medicina uo-

catur, quod continet sub nomine Raphaelis, quod medicina
 dei ab interprete appellatur. Et hinc est quod ille anti-
 quus serpens, qui dixit eo modo quo ualuit. Ascen-
 dam super altitudinem nubium, similis esse altissimo con-
 cupiuit. Et quia potentie dei resistere cupiebat,
 et se parare facere creatori, conueniens fuit ut Micha-
 el cum dei fortitudine eum pessimum cum suis sequacibus
 debellaret, ut eius interpretatio manifestat. Quis enim
 ut deus fortis esse desiderat? Unde psalmista. Non est fortis
 sicut deus noster. Et alibi. Dominus fortis et potens, dominus
 potens in prelio. Et inter rationales creaturas pre-
 lium factum est magnum in celo, de quo Iohannes in apocalypsi
 refert. Et cecidit ille draco serpens antiquus qui uo-
 catur diabolus cum complicibus suis, et uictus est in sanguine
 agni. hec enim est eius sententia, licet sua uerba non referat
 seriose. Et licet nomina dixerit angelorum, tamen de sin-
 gulis ordinibus referendo, officia cum Gregorio percurat,
 ut ipse recitator. Quis ob breuitatem aliqua de suis
 dictis reseruari, solum sententiam retinendo. Prima enim
 tres continet ordines hierarchia, Angelos, Archangelos,
 et virtutes. Secunda uero alios tres continet. Principatus, po-
 testates, et dominationes. Throni, cherubim, et seraphim
 sub tertia continentur. Et si singulorum officium requiram?
 de Angelis et Archangelis patefacto. virtutum officium
 est signa et miracula frequentius propalare. Potesta-
 tes refrenant aereos et infimos spiritus quolibet tene-
 brosos, ne suam maliciam impleant contra nos, ut eorum
 desiderium semper cupit. Et qui principatus nomine
 appellantur quandam preminentiam in inferioribus angelis

habent: que sunt implenda mandante dñi uolun-
tate. Sed et alius ordo superior qui habet ceteris
inferioribus dominari. et hi dominationum nomina
sunt uocati: et in his mira est potentia ceteris im-
perandi que procedunt a maiestate diuina. Thronorum
officiū si regis. Spiritus sunt in quibus dominus sua iudicia ma-
nifestat: que tanta sunt quiete uibrata: ut sicut se-
dendo homo quiescere dicitur: sic et deus quiescendo
iudicat et decernit. quod et psalmista sensit et uoluit.
sedes super thronum qui iudicas iustitiam. Et si ad che-
rubin ordinem uelim perungere. Ipse est deo uicini-
or ut plenitudo scientie in tali agmine repleatur cum
maxima claritate: et tanto clarius omnia sciunt quanto
propinquius deo post spiritus seraphicos descendendo
per gradum eis fienda omnia demonstrant: et ab ipso or-
dine in inferioribus successiue. Nam omnia que fiunt
non omnibus nota sunt: sed illis tantummodo quibus dominus uo-
luerit palam esse. et per prius a primo ordine incho-
ando: ad alios ut ei libet postea ueniatur. Nam
et hoc Isaias de domini ascensione loquens in persona an-
gelorum admirantium: qui formam redemptoris peni-
tus ignorabant: ut eorum uerba ut eis quoniam ap-
tissime demonstrant. Quis est iste qui uenit de edon
et de orientis uentibus de bosra. Sed ille ordo superior
uocatus est seraphin: quasi ardens in domini charita-
te. Tanta enim est propinquitas ipsius cum deo: ut supra
ipsum ordinem spiritus angelici non existat. O felix de-
siderium talis chori: qui taliter diceris extuare et
calore repleti diuine charitatis et gratie ut ar-

-dere dicaris. et alios cū feruore ad ignē amorosū
 uenire facitis. iussu dī. hoc uoluisti ppha dicens
 ī psal. Qui facit anglos suos spūs. et ministros su-
 os ignē urentem. Dicite q̄so unde hoc sepiissime
 procedit hominibz qbz dñs gratiā exhibet desyderij.
 cor accendat ut se sentiat quasi uri. nec potest ha-
 bere lachrymis sic pstringi. qn effrenate labantur
 et fluant. et tanto ac tali ardore audiui hominē
 sic accendi. ut cor suū tanq̄ cera liquescens ī medio
 uentreis sui. labi sentiret et uerius distillari. Et
 si licet & re dulcissime bone yhu interrogare. an tunc
 ibi tua adsit pntia. licet corporei oculi nō cōpre-
 hendāt. puto responderes hilariter et iocūder tan-
 tū tibi placitū fore. ut cor ī tuo desyderio ardeat.
 q̄ ibi esse pntialiter iocūdaris. Et ut mens taliter
 extuet signa pparas quę tuā pntiā antecedunt.
 Dicant expro unde sepe meditando ut orando pro-
 cedūt illa flumina lachrymar. gemitus singultus.
 et quis eis p suā prudentiā iam abortiā putauerit
 resistendū. qn uelit nolit emittat intrepide. et si ī
 multoz fuerit comitiua. Responione certissimaz
 mihi dabūt. q̄a sicut nō possunt ī tali gratia intro-
 ire. nisi sibi diuinit̄ largiat. sic nec ipam ualent
 repellere nisi cū placuerit largitori. Scio eīz ho-
 minē talia habuisse. et dū ipaz grām lachrymarū et
 gemitus habuisset ī usu. putabat sepe cū uellet pos-
 se ad tales lachrymas deuenire. sed fallebat ut uidit.
 quia tanta siccitas sepiissime sibi fuit. ut ne dū eas
 sed nec signū earū mereret habere. quod mente

discutiens errorē suū cognouit. et dolens de tali pre-
sumptione culpā suā dixit creatori. et patri et spiri-
tuali. Et subito ad grām pristinā est redactus. de ipsius
dñi largissimā bonitate. Cū eīz sedes ex hominibus
sint implendo. nec maior erit numer' electorū
q̄ cōfirmatorū ī grā. sicut scriptū est. statuit termi-
nos gentiū. scđz numerū angelorū dī. et dragma
decima pfectū numerū integrabit. et omis p̄dicta
ad centenariū numerū deducet. que sup humeros
yhu xpi necesse habuit reportari. Et ut fidelis Gre-
gorij inueniar recitator. eius uerba sumā que ī
iam dicta omelia cōtexuit nos hortando. Debemus
et nos aliquid ex illis angeloz distinctōibz supnoeuz
ciuiū ad usū nostrē cōuersatoris trahere. Nos qz ipos
ad incrementa uirtutū bonis studijs īflāmare. q̄
illic tanta creditur ascensura multitudo homi-
num q̄ta multitudo remansit angeloz. Superest
ut ipi quoqz homīes qui ad celestem patriā redeūt.
ex eis agminibz illuc reuertentes imitent. Distin-
cte nāqz cōuersatoēs hominū singloz agminum
ordinibz cōgruunt. et ī eoz sorte p cōuersatoris si-
militudinez deputant. Nam sūt pleriqz q̄ parua
capiūt. sed tam cact parua. ānunciare fratribus
nō desistūt. Isti itaqz ī angeloz numerū currūt.
Et sunt nōnulli qui diuine largitatis munere re-
fecti secretorū celestiuū sūma et capere p̄ualent et
alijs nunciare. Quo ergo isti nisi iter archangeloz
numerū deputant. Et sunt alij qui mira faciūt
signa ualenter opant. Quo ergo isti nisi ad signaz

uirtutū sortē et numerū congruūt. Et sūt nōnulli
 qui et de obsessis corporib; malignos spūs fugāt, eosq;
 uirtute orōnis et uel accepte potestatis accipiūt. quo
 ergo isti nisi inter potestatu celestiu nūm sortiūt.
 Et sūt nōnulli qui acceptis uirtutib; et electorū ho-
 minū merita transcendūt. cūq; bonis meliores sūt,
 electis quoq; frīb; principant. Quo g̃ isti sortem suā
 nisi inter principatuū numeros acceperūt. Et sunt
 nōnulli qui sic i semet ipis cunctis uitijis omib;q; de-
 syderijs dominātur: ut ipos uice mundicie di; inter
 homines uocent. unde ad moysē dr. constitui te deū
 pharaonis. Quo g̃ isti quorū cōparatōe ceteri homīes,
 ut ita dixerī serui sūt, nisi inter numeros dñatiōis
 cūrūt. Et sūt nōnulli qui dū sibi met ipis uigilati
 cura domināt; dū se solita intentōe discutiūt diui-
 no timori semp iherentes, hoc i munere uirtutis
 accipiūt, ut iudicare recte et alios possint. quorū
 profecto mentib; dū diuina gtemplatio p̃sto est. i his
 uelut i throno suo dñs p̃sicens, aliorū facta examinat,
 et cunctoz facta mirabilr de sua sede dispensat. Ad
 ergo isti nisi throni sui gditoris sūt. uel quo nisi ad
 supnarū sediu numeros ascribunt, p quos dū sancta
 ecclia regitur, plerūq; de qbusdā suis i firmis actib;
 et electi iudicant. Et ut uerissimū dictū Gregorij
 cōprehendas et certū: tolle illud psalmigrafi dictū
 suauē et et preciosū. Beati quorū remisse sūt iniqui-
 tates, et quorū recta sūt peccata. Et alibi ip̃e Gregori;
 latius hoc expressit: peccatū talib; iustis nō scriptum
 i libro damnatoris eterne: sed in suspensio esse propt̃

subitam penitentia quā uidet dñs imminere. Si
in his grauib; hoc exprimit; de leuiorib; fortius
id dicendū. Et ut ordinū celestium spirituum
ip̄o pficiā ut asserit recitare ad ip̄m redeo re-
ferendo. Et sūt nōnulli q̄ tanta dei et pximi di-
lectione pleni sūt, ut iure cherubin nominētur.
Quia eīz ut pfati sum; Cherubin plenitudo scū
dicitur, et paulo dicente didicim; q̄ plenitudo
legis charitas. Om̄s qui dī et pximi charitate ce-
teris amplius pleni sunt, meritorū suorū sortem
inter cherubin numeros p̄ceperūt. Et sunt nō-
nulli qui sup̄ne contōplatois facib; accensi ī so-
lō ḡditoris sui desyderio anhelant, nil tam in
hoc mundo cupiūt, solo eternitatis amore pascū-
tur, tērena quoq; abiciūt, cuncta t̄p̄alia men-
te transcendūt. amant et ardent, atq; ī ip̄o suo
ardore regescūt. amando ardent, loq̄ndo et ali-
os accendunt, et quos uerbo tangūt, ardere pro-
tinus ī dei desyderio faciūt. Quid istos nisi se-
raphin dixeri, quorū cor uersū ī ignē, lucet
et urit, quia et mentiū oculos ad sup̄na illumi-
nant, et cōpungendo cū fletib; uitioz rubiginē
purgāt. Qui q̄ ita ad amorē sui ḡditoris īflam-
mati sūt, quo nisi inter seraphin numerū sorte
sue uocatois acceperūt. Sed ne uerborū formalia ^{multi}
ip̄o dimittā, sententiāq; eius conabor amplecti, ut
domin; ip̄e donabit. Pensate filie. gustate lectores,
et qui uestra p̄sentia hec auditu p̄cipitis, si aliq̄
sint ī nobis que gueniāt p̄fatis agminib; angloz.

Et studeam^{us} ad ea ptingere munera, que d^{omi}n^{us} nobis
 uoluerit ppter m^{ea} bona opa elargiri: licet nō pro-
 prie nostra dici possint: sed eius p^{re}sent^{is} et gr^{ati}a
 indigem^{us}. q^{uia} tam m^{ea} libera uolūtas bonū ample-
 ctitur faciendū: nō minus tribuit ip^se d^{omi}n^{us}, q^{uam} si to-
 tū ex nobis ēt processisset: et plus p^{re}miat q^{uam} sit labō.
 Et qui minora habuit: nō t^{em}ideat ei qui habuit
 altiora. Non eīz t^{em}idia esse potest ī illa ciuitate
 sup^{er}na, ubi se talib^{us} reperit denudatū. Consyderet
 quid sibi t^{em}ineat ī futurū. incipiat gemere sua
 mala ī hoc seculo: ne ī alio gemat postea grauīa.
 Sed qui habet quo gaudeat, gemat ut altius eleuē-
 tur, illā patriā anhelantos, istā penitētes et rep^{er}ientes.
 dicentes cū paulo. Non habem^{us} hic manētē ciuitatē,
 sed futurā inq^{ui}rim^{us}. Et taliter hic agam^{us}, ut secure
 dicere possimus cū eod^e. cupio dissolui, et esse cum
 xpō. Multa eīz necesse habem^{us} facere, docere, et pati:
 ante q^{uam} ad illā p^{er}fectionē ueniam^{us}, que nos cū xpō
 faciat coheredes. Et lenia sūt amanti: q^{uia} iugum
 eīz meū suauē est, et onus meū leue, ut ueritas
 ip^sa suis fidelib^{us} recitauit. Holenti autē est durū et
 asperū, ut retrocedentes discipuli p^{re}dixerūt. Durus
 est hic sermo, et istis ardua eris uia que ducit ad
 patriā. Sed cū ea t^{em}ipiūt degustare: nil durum,
 nil amarū sentiūt: sed omⁿia cū iocūditate faci-
 unt, memores illius psalmi dulcissimi. Letat^{ur} s^{eu}
 in his que dicta sūt mihi, ī domū d^{omi}nⁱ ibimus.
 O felix ciuitas cuius custodes et nunciij sūt ad p^{ro}-
 p^{ter}itā obedientiā dominātis. Alij eīz ang^{eli} et arch^{an}g^{eli}

mittuntur. Alij q̄templantes ante deū dicuntur.
Et hoc uoluit ille Dionysius ariopagita de anglica
Ierarchia, ut refert ip̄e Gregori⁹, dictūq; Danielis
allegat ad probationē p̄dictorū. Milia milium mini-
strabant ei, et decies centena milia assistebāt ei.
hi eīz ministrāt qui ad nos ueniūt aliqua nūciare.
Qui uero assistūt, taliter ī q̄tēplatorē intima p̄seu-
untur, ut foras ad explenda op̄a nō descendant.
Et unus aliū destināt atq; mittit, ut Zacharias
in sua p̄phetia testatur et dicit. Ecce angelus qui
loq̄batur ī me egrediebatur et alius ingrediebatur
in occursum eius, et dixit ad eū. Curre et loquere ad
puerū istū dicens. Absq; muro habitabit Isrl̄. Et licet
mittant et mittant, semp̄ et dicunt assistere. Et si
q̄do reperis angelū missum alio nomīe nominari,
intellige officiū id fecisse, ut in Isaiā dicitur. Vola-
uit ad me unus ex Seraphin, et ī manu eius calcu-
lus, quē forcipe tulerat de altari, et tetigit os meū.
Et nē mireris si tali nūcupet nomē, q̄d ab officio ig-
nitōis assumpsit. Sed an p̄ se maiores hoc faciāt, uel
subiecta agmina angelorū Gregori⁹ nō affīmat, nisi
quātis testimonijs poterit apparere. Hec tam̄ credatis
o filie, q̄ licet uni ordini angloz aliqd largi tribuat,
q̄ de hoc ceteri sint exptes, nō sic, sed et alij participāt
de eodem. Et si exemplū in uno ponetur, sufficiet ad
reliqua capiēda. Seraphin dicit ardens ī sincerā
charitate. Sed nōne om̄s conciuēs eccl̄ie triūphantis
dicunt charitate repleti? Tam̄ q̄a ī charitatē sunt
feruidi magis, ignita, merito nom̄ h̄mōi assup̄str̄.

Sic et in thronis deus dicitur residere. sed an in alijs
 eū residere dicam? certe sic, nō solū de ijs qui in
 beatitudinē sūt adepti: sed nobiscū adhuc in hoc exi-
 lio cōmorantib; gñstet in plurimis et q̄scit. Qui enī
 manet in me, et ego in eo, ex ore yhu dulcissimi unū
 cū patre dictū recipim⁹ et uerū. Et sic de cherubin
 et de alijs potest dici. Sed idō illa specialia nomina
 habuerūt, quia plus participat de p̄dictis. Quis enī
 talia cogitando, et se exulē a tali patria uidet esse,
 nō lacrymet⁹ et ploret pro hoc longissim⁹ incolatu, in quo
 habet semp aliquid quo de p̄terito doleat, et casurus
 se timeat in futurū? Et ad illos qui sui obliti sūt et
 redemptoris, dico cū Paulo qui ad Galathas se restri-
 xit. O insensati homines qui redemptore ^{auē} postposito, in
 mundi diuitijs, filijs, ut honorib; uestra felicitatem
 putantes, solū delectamini in hac patria iocundari,
 et uestros appetit⁹ in omni uitio satiare. Nōne omnia fi-
 nem habent que hic nobis p̄parant⁹ ad uitā, et etiā
 ad ornatū? Mori nos minime cogitatis. Si illud me-
 morie uestre esset: aut a talib; fugerētis, aut lapi-
 dea corda uestra, q̄tra deū directe facere niteremini,
 ut desperati de uestra saluto p̄tinus nō curantes.
 Quis enī liberabit uos a futura ira. Leuate oculos
 uestros, qui creati celū respicere, nō debetis in fetidis
 ḡcupiscentijs taliter excecari. Quid enī habere po-
 teritis gaudij, si omnis uoluptuosa uestra ḡcupiscentia
 impleat⁹: que ut ait hiero⁹, ensis diaboli est, et plures
 demergit in lacū, q̄ cetera uitia simul iuncta. In omni-
 bus enī uitijs licet recipiat⁹ aliqua delectatio sensual⁹!

tamen amaritudo que sequitur si tale non fuerit peccatum confessione mundatum infernum preparent in eternum. Si autem ad bonum corda nostra leuemur pro certo plorare placebit et lacrimas emittere deprecando ad dominum ut nos purgatos reducat ad patriam ad quam si toto desiderio anhelemus et pro eius absentia lugeamus si dominus exhibebit pro certo etiam iure hereditario consequemur saltim ut eius filii adoptiui. Cum Bernardo filio decantem. Omnis a me interim procul recedat letitia quousque ueniam uisurus quem diligit anima mea nec mihi gaudium iam esse poterit dum auctorem gaudij sic a me abesse contigerit. Et licet non conueniat in compilationibus eadem uerba et orationes replicare sermonem tamen ista auctoritas quam supra retuli tantum deuotis et christi fidelibus attulit nutrimenti quod ne dum bis in opusculo poni posset sed deberet in quolibet angulo cordis et oris aureis uerbis annotari. Eam repetam pro deuotis et si lector tibi nauseam generaret appone colirium super mentis oculos et medicum illum uoca qui te sanet sua gratia tam suauis ut et tibi placeat sepius id audire. Felix inquam illa anima que quotidie gemit et lugeat quia auctorem omnium christum saluatorem mundi non uidet. ipsa perfecte uidebit in die nouissimo et gaudens gaudebit in eternum cum christo. Illa uero que non gemit de christi abscessu uideat ne irrefragabiliter ploret in eiusdem christi aduentu. Illa sponsa sponsum suum non amat que pro desiderio illum uidendi aliqua hora non sospirat. Non enim perfecte christum amare quincit qui pro desiderio christi suis oculis lacrimas non largitur. Sed ille

a xpo nō poterit diutius separari / qui pro eius amore
 quotidie didicit lachrymari. Amemus & eū sup omnia
 que habent. nec eū amamus ueraciter / nisi eius man-
 data seruem. Ipse enī dixit aptis. Vos amici mei estis.
 si feceritis que ego p̄cipio uobis. Et alibi. Si diligitis me
 mandata mea seruate. Si diligimur diligimur a patre
 et filio et spū scō. qui mansionē facient apud nos hic
 ī uia: ut nos apud ipām trinitatē mansionē facia-
 mus ī patria. vbi ipse dulcissim⁹ yhs n̄r regnāz cū
 patre et spū scō. nos collocet p̄ īfinita secula seculorū. Am.

DE Charitate que uiget ī ciuitate sancta Ierusalem:

ECVNDVM qđ desidero tangere nō rimari debi-
 litate huius paruissimi intellectus / est de illa ca-
 ritate amoreq; dulcissio qui ī illa n̄ra supna ciui-
 tate uiget / scđz merita beatorū. Quis eūm posset mē-
 te percipere quanta sint illius supne ciuitatis gaudia.
 Angelorū choris interesse. cū beatissimis spiritib;
 glorie gđitoris assistere. p̄sentē dī uultū cernere.
 Incircūscriptū lumen dī uidere. nullo metu mōtis
 affici. et īcōruptōis p̄petue munere letari. que ani-
 mus audiens iam ardescit. illicq; iam cupit assistere.
 ubi se sperat sine fine gaudere. hec Gregori⁹. Mirō nāq;
 quate tērena sic sapiant. que sic sūt modo momentanea
 et caduca: que potius pondus q̄ subsidium sunt merito
 appellanda: et tam multos deuiant a letitia sempiter-
 na. et uitā faciūt derelinqui. morti eterne homines
 subiciūt. et demergi faciūt ī pfundū. O utinam
 homo suā rectitudinē inspiceret et uideret. nō enī
 loquor de primi hominis iustitia tā sublimi. cui nil se

in gratiarum apponebat: quā si cognouisset, nullatenus
gratia dñm sic exasset. Sed cū in honore esset, nō intellexit,
comparatus est iumentis insipientibus et similis factus
est illis. Sed de illa quā post naturā lapsam, homines
adepti sūt p̄ regeneratores, et merita ihu xpi, nūq̄
ad aliqua illicita deuenirent. Si. eīz charitas ip̄a d̄s
talem ī nobis gratuite charitatē exercuit, nos crean-
do, bona gratuita et naturalia latissime largiendo, &
maiorē illa nobis aptissime demonstrauit humanā
naturā sumendo nostrā, et mortē timere noluit,
ut nos a potestate diabolica liberaret. Que nā esse
possent iocūditates et glorie aut diuitie tp̄ales,
que nos deberēt separare ab h̄mōi charitate, que
ut ait ap̄ls talis est potentie et nature, ut nulla bo-
na prosint, nisi ī charitate sint facta. Si linguis īq̄
hominū loquar et angeloz, charitatē aut nō habē.
an̄ factus sū uelut es sonās, aut cimbālū tinnies. r̄.
Et si ip̄a nominatī inspiciā, et ḡclusionē eiusdē, nul-
la proficiūt ad salutē, si sine ī charitate fuerūt op̄ata.
sunt tam dispositiua ad grām ḡsequendā, de quo hic
tractare nō expedit p̄ p̄nti. Si aut ī charitate fiat,
que grām p̄supponit, amore scilicet redemptoris, cū
spe ī ip̄o firmiter radicata, poterim⁹ cū eo dicere.
Quis nos separabit a charitate dī. Non mors non
gladius. r̄. Et quare ad dictū recūrim⁹ pauli, cū
exempla pluriā habeam⁹. Martyres ip̄i testificant⁹,
qui tot grā passionū passi sūt, ut ad illā gloriā et
increatā charitatē, charitate sincerissā puenirent.
In uia eīz dilectissīe filie ceteriqz lectores tanta cha-

ritate nos refouet ipsa uita, ut bonis opibus et persecutio-
 nibus gaudeamus: et ut letificet mentes nostras, non dedi-
 gnatur et cordis oculis se monstrare et personam ap-
 parere. O Bernarde dux noster, quod ne sentis, responde-
 bis cum gaudio iubilando. Diligentibus Christum, magnus
 erit gaudium, magnus tripudium, magna exultatio,
 magna gloriatio. Et ipsa ueritas dixit. Qui diligit
 me, diligetur a patre meo, et ego diligam eum, et ma-
 nifestabo ei me ipsum. O promissio magna ualde
 et beatitudinis arrea iam prestita dilectoribus dei. Quid
 enim tibi uidetur amator Christi Bernardus interrogat.
 O cultor dei, despector tui, de premio amoris tui: Quid
 tibi mali poterit nocere, aut quid tibi poterit de-
 esse, si ille te diligit, qui ex nihilo cuncta creauit?
 O inquam felix, et ultra quam possit dici beatus, quem pater
 diligit, et filius eius, cum spiritu Christi et dei. Quid
 inquam felicius, quam inquam beatius, quam ab illo diligi qui est dominus
 paradysi, qui habet potestatem uite et mortis, damna-
 re et saluare, damnare quos odit, saluare quos dili-
 git. Sicut enim non potest saluare quos odit, ita non potest
 damnare quos diligit. Iustus es domine, merito premia
 uirtutibus tribuis, et demeritis penas, et in uia sepissimum
 inchoando: ut mali reuere reducantur ad uiam qua pos-
 sint ad lucem accedere ueritatis, et boni solidentur
 et sperent, certissimi quod reddantur quod beati erunt, et
 sunt qui te diligunt corde mundo. Si enim ita dilecto-
 ribus suis facit in uia, ubi ipse a nobis ad plenum ut man-
 datum sonat amari non potest, scilicet ex toto corde, ex
 tota anima, et ex omnibus uiribus nostris: quod erit in patria.

ubi facie ad faciem eū uidebim? ī ipō gtnus con-
templabimur et satiabimur ipā dulcissima uisione.
O charitas ineffabilis et īdicibilis que nec mente
cōphendi ī minima parte potest. et tanta est ipā
charitas amor et unio: ut anime et corpora bea-
torū nil aliud q̄ ipm qui est om̄iūz dulcis amor,
in quē prospiciūt anḡlī et prospicere iocūdantū.
Et plus gaudij q̄libet anima recipit de gloria unī
beatorū q̄ si illa gloria sibi particularitē p̄beretū.
Et unde hec dulcis dilectio nisi a fonte amoris
qui nos amauit prius q̄ eū amare ceperimus.
Dic o mi aduocate hieronyme an itidē Augu-
stino ī illa migratōe sanctissā cū tua aīa fuit
a corpore separata dixisti: ut ipē ad Cyrillum
scribens manu ppria īdicauit. O dulcissimē fi-
lie et iocūdissimī auditores gaudete mecum
qui de dilectoribz yhu xpi esse desydero licet ad-
huc palpitando uadā tanq̄ puerulus qui utitur
dulci lacte nō potens fieri solidissio cibo pp̄ opa
leuiora. Rogemus simul illū qui ignē uenit mit-
tere ī terram nrām uelit ut ardeat: et nos ta-
liter habitacula p̄parem? ut nō fumi gtagione
turpemur sed ignitis operibz abundem? cū hyla-
ritate cordis et animi et in aspectu. uidebimus
deū saluatōrē nostrū nō solū mente sed corpora-
li et sua sanctissā uisione put ipē dignabitur
impartiri. Et ipē absterget om̄em lachmā ab
oculis nostris et leuabit ab eis coliriū q̄ nos se-
pe pro eius amore induxit ad lachmas et dolores.

quia nō erit amplius luctus neq; dolor. Et dedu-
cet nos ī pascuis eius, ī qbus īgrediemur, illam
sanctissimā trinitatē aptissimē cognoscentes: et
egrediemur ad humanitatē misericorditer sic
unitā cū ipā diuina essentia. Et quā hypostaticā
ī uia hacten⁹ appellauim⁹ unionē: tūc cognoscem⁹
prout erit ueraciter, ut ait apłs. Cognoscā sicut
et cognitus sū. et alibi. Videbim⁹ eū sicuti est. Et
ipā ueritas apłs suis loquens dixit. Tūc cognoscetis
quia ego ī patre, et pater ī me est. Et qđ de hoc cer-
tissim⁹ est qlibet fidelis xpīcola: nō curo Job et ali-
os rēcitare, qui hec et tetigerūt. Videbo deū sal-
uatōrē meū. Tu qđ dulcissimē yhu tuis dilectorib⁹
te totū dabis tenendū, fruendū, et possidendū,
plus ut minus p̄t sua merita ascenderēt. Nec po-
test anim⁹ g̃lyderare letitiā et tui lumīis clari-
tatem: et multo minus calamo ānotare. Cōfun-
ditur eīz noster debilis intellect⁹ tā alte ascendē,
cū tērena plene nō ualeat degustare, que sunt
ad patriā pductiua. Et hoc ipā ueritas aperuit
Nichodemō. Si tērena dixi uobis et nō creditis: quo-
modo si dixero uobis celestia, credetis? Si tot dul-
cia et iocūda sperant habere ipius dñi amatores:
ipī nō qui mūdū amāt et deū fugiūt cū gremptu,
quid g̃señtū adiscite. Qui seminat in cōruptōe,
de cōruptōib⁹ et metet. deū nō uidebit: sed ī iudi-
cio tremebundo te dñz yhm xpī quē taliter offen-
sionib⁹ pupugerūt, iterū te cencifigentes, terri-
bilem iudicem intuentes sup omīa tēribilia for-

midabūt. O q̄ sit stultū et sine omī ratione fun-
damentū, male facere, et sperare gloriā gsequi
sempiternā. Non eīz pueniri poterit ad illā pa-
triam tā iocūdā, nisi p magnos labores, tribu-
lationes et penas, gemitus et suspiria, sitim et
famē. ut psal^{ta}. nobis ē patefecit. Transiimus
per ignē et aquā, et deduxisti nos ī refrigeriū.
Si eīz xpm oportuit pati, et ita intrare ī gloriā
suā, quomō nos sine labore et penis intrare po-
terimus ī nō nostrā. Laborem⁹ igr. et corpus
uigilijs ac ieiunijs affligamus, gemit⁹ et lachry-
mas quotidie effundam⁹. Et si lach⁹mas habet
nō possum⁹ ponam⁹ in oculis cordis colyrium,
ut lōta rubigine uitioz, ad cōpassionē et naturā
sui mansuetam homo faciliter reuertatur. Qui
eīm talia expti sūt, sciūt q̄ sint animo gaudio-
so et magis letentur ī lach⁹mis et dolorib⁹, q̄ si sine
eis fuerūt pmanētes. Et ī fine dicet⁹ ad nos, fili
recepisti mala et dura ī uita tua, nūc aut tibi
dabitur letitia sempiterna. Et quia fuistis socij
passionū xpi, eritis et gsolationū. Et ita nobis con-
cedere dignet⁹ ille dulcissim⁹ dñs yhs noster, qui
cū p̄re et spū scō uiuit et regnat ī secta sectoz Am.

a
D Tertiū qđ pposui de īenārabili gloria diui-
nali, occurrūt mihi pro principio illud Jere-
mie dictū. A. a. a. nescio loqui. qđ q̄ dicere ualeo, sed
nō qđ erat est, quia nē dū dici, nec ēr ualet aliq̄r
cogitari. Quid igr ī hoc nauigio fragili et corrupto

faciam.

61
- faciā sine remis ī tam alto mari me trahere nō audebo.
Sed tu dulcissime dñe yhu qui petro dixisti. trahē in
altum et laxari iussisti retia in tuo nōie laxata
ceperūt pisciū multitudinē copiosā. leua me ī altū.
et in trinitate pfecta mihi uelis concedere que sūt
ad salutē tui debilis serui filiarū tuarū quas tu crea-
sti ex materia iā cōrupta huius maximi peccōis
legentiū utilitatē cunctoz fideliū meoz et con-
iunctoz. et ad laudem et gloriā sanctissie trinitatis.
Tu dñe qui me per spaciū diei mediū naturalis sile-
re fecisti. scis quātē me tepidū ante te feruere et
cupiente ne te euomere īcipem si ad frigiditatē
recūrerē. memoria excitasti. ut īuisibilia medi-
tator ī singulis elementis. qbz te participē esse eter-
no glorio decreuisti. illudq; dictū tui apłi ad men-
tem meā efficaciter reduxisti. qđ ad Romanos pō
reperi descripsisse. Inuisibilia cū ipius a creatura
mundi p ea que facta sūt ītellecta aspiciunt. Ter-
ram inq; pquirā nō p singlas regiones et loca
particularit̃ discūrendo. sed gñalit̃ de aliquibus
in ea manentibz nascentibz qz dictim attingā pau-
ca gratia breuitatis. ad ea que solū essentia dicū-
tur habere deueniens. O dulcissime dñs m̃s cū qbus
nos participes effecisti tuas rationabiles creatu-
ras. Et q̃te pulchritudis ualoris et p̃cij aurum et
argentū et reliqua metalla. lapides pretiosi de
quibz supra nouē species iam p nōm ppriū nomi-
naui. et multi alij nō expressi. qui quantis et qbz
uirtutibz polleant. qui expti sūt notitiā habuerūt.

Quidam cordis letitiā tribuit p̄ aspectū. Quidam
uero tam uirginib; dicitur ggruere ut si uirgo
eū haberet cū suā uirginitatē amitteret. et suo
legitimo iuncta uiro. fractionē subito patitur.
Sic & Smaragdus est qui labem h̄mōi non patitur
ut asseritur p̄ expertos: nec ī cōruptis dicit signū
aliquod demonstrare. Quidā ēz partū gseruat in
utero. Quidā ferentē suisibile facit et reddit. Si
ēz tanta pulchritudo uirtus et p̄ciū ī uobis gstit
o insensate res que merū esse habuistis a dō! Quid
de auctoris uestri potentia pulchritudine et uirtute
noster anim' iudicabit. Sed ne ī talib; pedē figā
ad ea que esse habent. et uegetatiuā a dño animā
acceperūt me trāsferens. herbas uarias. arbores.
cuiuslibet gnis fructus et producentes. quante
dulcedis et uarietatis sint partim natura demō-
strat scd; uarias regiones: et omnia ad uitā regi-
men et salutē homīs facta sūt: quot ēz uarijs uir-
tutib; fulgeāt et quantā amenitatē tribuāt de-
gustanti. ac uidenti delectatōz p̄bent. exp̄ientia
manifestat. duarū gñā. ficuū uarietas. pomorū
et aliorū fructuū pulchritudo cū amenitate saporis
in annū p̄ orbē reposita gfundere debent quēlibet
qui suo creatori nō tribuit sermot ipm. cui ipse
se tribuit et talia nutrimenta. Quot cū ī herbis
uirtutes imineāt Macer ille descripsit. ī minimis
que reddūt infirmis debitā sanitatem. cecos illu-
minat. ut ī irundinib; dicitur p̄ exp̄ssū: et coctus
ad uiriditatē faciūt denuenire. ut ī omīs coruorū

immo

dicitur p̄ exptos: que si coquantur et ī nido postea
 reponantur tacta cū quadam herba de qua euz
 natura dotauit: coctura tollitur et pulli nascūt
 ex eis sicut si minime cocta foret. Quot eīz uarij
 flores et lilia uarijs uestibz adornati ut nunquā
 Salomon ī omī gloria sua tale habuit uestimētū.
 Et itērogent hūmōi quis uos fecit? deus ingent
 omniū creator et tēra nostris ornatibz comā fecit.
 Sed si tuus anim⁹ funditur ī tam uarijs de qbus
 rationē habere nō uales et tā mirifica sūt dulcia
 et amena: quid tu dñe qui talia tuo uerbo creasti
 ut Genesis scđo legim⁹ fore factū. Producat terra
 herbā uirentē et lignū pomiferū ī gñe suo. Si eīz
 inspicias illā nō solū esse et uegetari sed sentire
 habēt ut animalia cuncta q̄ repiuntur ī tēra quā
 uarietate habeant ī pulchritudinē et fecunditate
 uirtute malitia ferocia et amena ex naturis
 ipāz leuiter gsyderari poterūt ī se ipis. Quis
 eīz leonū uelox pardoꝝ ac elephantoꝝ poterit
 ferocitate gstreingere nisi a paruitate alantur
 et tam facilliter redeūt ad pristina feritatem. pan-
 thereq; pulchritudinē ac multoꝝ que ī pellibus
 natura depinxit uarijs gñibz ornamēti. armili-
 noꝝ uarioꝝ q; gñā quis nārabit. Serpentes et
 alia gñā uenenosa q̄ sint homini inimica expe-
 rientia docuit multos ab eis audiui⁹ interfe-
 ctos. O infelix homo qui p̄ peccatū Ade habuisti
 hūmōi inimicos: q̄ primo patri ī sua rectitu-
 dine p̄manenti prompti erat ī omibz obedire

et ad sui mandatū omnia pcessissent sine aliqua
feritate. sed licet tale uitiū p baptismū cancellatū,
qd nos pducatur ad grām, altissimi: nūq̄ tam ut raro
reuerтимur ad qcordiā cū p̄dictis, nisi ex op̄ia
op̄atōe uirtutū, que nos ita facit deo esse q̄formes
ut et feris bestiis imperem⁹ et nobis obediāt. Anto-
niū eīz abbatē ī testō adduco, qui sepulturā pau-
li primi heremite a leonib⁹ fodi fecit et sua simi-
liter adinuenta. Et qd hieronym⁹ fecerit de leo-
ne, eius hystoria manifestat: qui feritate depo-
sita custos erat aselli, cuius sine mandato fuisset
propria sepultura. Multa eīz ī sacra scriptura,
et ī uitis patrū possent exempla leuiter inue-
niri. In penā peccati ista nobis rebellauerunt:
et nō de facili ad obedientiā se reducūt. Alia eīz
sūt uermiculi leuiore. qui q̄tinue nos molestāt
ut nostra supbia subiugēt. et aliq̄ procedūt ex
cōruptōe rerū et putrefactōe earū. Aliq̄ a nobis
ex nostro supfluo gnānt. Pediculi eīz sunt ex q̄b⁹
homo magis q̄fundit⁹ quasi ex se genitis, magis
ei sūt odio q̄ pulices qui ex tēra cecant⁹, et uer-
mes qui creant⁹ ex ligno, licet magis fetidi, et
putredine sūt repleti. Et pro nr̄a q̄fusione, et
humilitate habonda, talia sūt creata. Et si omi-
bus que hnt animā sensitiuā dices, quis uos crea-
uit: dicite iam q̄renti, deū suū factorē q̄fite-
bunt. cū cū p̄phā b̄ndicendo laudabūt eo modo
quo eis quēnit. Vnde p̄phā pro eis exp̄ssum non
ualentib⁹ formare sermonem, dixit. Benedicite

63
montes et colles dñō. Bñdicite uniuersa germi-
nantia ī tēra dñō. Et infra. Bñdicite om̃s bestie
et pecora dñō. Et alibi. Montes et om̃s colles, li-
gna fructifera et om̃s cedri. Bestie et uniuersa
pecora, serpentes et uolucres pēate. Viuamus
Arenue o filie. Deū cordiatr diligam⁹, q̃a maiora
ē faciemus. Si eīz dñs tribuit seruis suis qui
firmiter fidem habent, ut montes trāstēat in
nomīe suo, demones fugent, q̃to fortius facient
leuiora. Et ne nimio sermonē plixior fiam, ad
aquaticū uenio elemētū. Q̃ uaria inueniantur
in eo q̃sydēro, maxia flumīa que p̃ orbē, et loca
que aquis occupata p̃legim⁹, que minima respectu
eorū que penitus ignorant⁹. Quot eīz loca sunt in
quib⁹ nauigia nō descendūt, et propt̃ solitudinē
habitari nō possūt. in q̃b⁹ aquarū g̃gregationib⁹
q̃ sint uaria tam esse habentia, q̃ et uegetata,
ut perlatū arbuta, coralli q̃ et alia multa in-
numerabilia, magis exptus intelligit q̃ qui scri-
psit. Et pisces et alia que sensitiuā dicunt⁹ ha-
bere, qui maris et fluminū secreta scrutātū
intelligāt. Mirabilia eīz audiui a q̃ plurib⁹ enar-
rari, que magis tacere decreui, q̃ hic mendaciū
inserere. Et si ab eis fuerim⁹ sciscitati, quis uos
produxit in esse, dicent. d̃s noster fecit hec om̃ia.
Merito eū bñdicere iuitant⁹. Vndē psal̃. eos iui-
tando sic cecinit. Bñdicite fontes dñō. Bñdicite
maxia et flumīa dñō. Bñdicite Cete et om̃ia q̃
mouent⁹ in aquis dñō. Et taliter hec dominus

ordinauit ut scđz uaria tpra ad uitā hominū se pre-
sentent. Varij eīz sūt pisces ī equort qui certis
tpribz capiūtur ī multitudīe copiosa. Maritima
habitantes loca idonei testes sūt. Si eīz aerem
intrauero elementū quot uarias aues īueniam
diuersorū generū et colorū scđm gna regionū.
pauonū eīz genus q ornatiissimū sit et nra regio
manifestat et multiplices partes mundi. Et si p
nomia particularia deuenire uellem nō possem lon-
gissime scripture spatio terminare. Varietas em
eorū et sua dulcia modulamina nos trahere cu
his debent ad laudem et memoriā creatoris.
Si eīz eorū uirtutes addiciā. Alique ad medelam
et nutrimentū sūt hominū ī hac uita. Et licet
ppter uolatū hec possint dici aerea tam et terna
sua gressatōe et aquatica possūm nominare non
uim facio: qā pur ī eis om̄ipotentia sapientia et bo-
nitas diuina refulgent mirabiliter et iocūde. Sed ē
alia species aniū ī aere collocata que ad necem
et pditiōē hominū quotidie moliūtur. Demones
uidelicet qui nimis rebelles fuerūt altissio creatōi.
propt̄ eīz gtraditiōē quā facere lucifero negle-
xerūt licet ī eis gsensu expresso se minime cōcor-
dassent de celo empirico sic deiecti ī caliginoso aere
remanserūt. Et hi sūt qui multos decipiūt diuer-
sas formas capiūt animalū ut corporū aliorum
ut leuius homīes seducant. O quot inuaduntū ab
eis qui uaria nūciāt qbz fides debet minime ad-
hiberi et īcantatōibz gstringūtur. Et multa possem

64
de talibz enarrare. Sed qdā referā breuiter, ut me-
delam postea inferā quā audiui et seruoꝝ dī con-
silio adhibui ī me ipso. Xp̄o. ferme mensibz ī domo
ī qua familiariter habitabā fui ab his spiritibz fa-
tigatus de illusionibz pluꝛis, libros sepe de studio
amouendo, apertos p̄ tēram diuersis et varijs mo-
dis, ut citius me possent ad iracūdiā prouocare.
Reposita sepe licē sub clauibz proiciebāt ī publi-
cum. carnes que coq̄bant sepius abscondebant.
Domū taliter stercore deturpabāt, ut ab omnibz ui-
derentur luporū et canū fuisse talia sic emissa. Et
cū hec mihi ad fastidiū deuenissent et familie
quā habebā, magis ip̄e furebat, lapides picendo
per domū, raro tam aliquē ledebat ex eis. Et dū
quadā die corā aligbz, unus eoz dixisset, me cū
uelle habere sermonē, ut a mea uxore tūc rela-
tū extitit, accessi ad locū in quo dixerat se ma-
nere, et dū ī quadā camera ubi tūc p̄ calores
cogna exercebat, intrassem, dixi. O bestia putrida
quid ne dicis. Et rauco sermone incipies, plura di-
xit, et a quadā p̄sona que eū astrictū habuerat p̄
ānos pluꝛios, hec facere arcebat. et post multa
suasit mihi, ut īquisitori eā denūciare, ut puni-
retur ex hoc. et dū uox puerilis aliquat̄ uideret̄
et alta, dixi. ubi es tu? Respondit ī capite huius lecti.
et uox que alte resonat, ab hoc p̄cedit, q̄a uentus
sum. Et subiūxit se uelle comedere. qd̄ ego ītel-
ligens, subito reprobaui. Imunde spūs, nō tuū est
comedere put dicis. licē forsitan ita fingas, tam

posui panē et carnes ī quodā loco qui ab omnib; uide-
batur et om̄s expulsi de coquina, ut a nullo remoue-
retur cib; appositus. rediens nihil reperi de eodem.
Et instigatus gtra illā psonā pcedere ad uicariū ep̄i
et īq̄sitorē accessi, q̄relā huiusmōi exponendo. Et om̄ia
dū domi redissem reperi ceteris de familia ip̄m que-
gesserā nūciasse. Et se uelle iterū mecum loq̄ expressit.
Ego uō cupidus a tali uexatōe liberari, accessi ad
illā met camera, ubi primo eū fuerā allocutus. Et
statim loqui cepit, me p̄uocās ad uindictā. Et uolēs
sua turpissimā arte uti, uocē mutauit quasi alius
loq̄retur, dicens, sine me dicere, quod audies subi-
to nō suā aduertēs negitiā, ad irā me p̄mouit acu-
ram, et credens uocē suppositā de domo vicini
procedere, in cōsulte quoddā parauentū lecticē im-
petuose destruxi. murū tam reperi sine aliq̄
lesione. et exptus uidi uocē nō fore possibilez sic
fieri p̄ aliquē qui nō esset ī camera in qua exam-
nisi ab eo qui est deceptionū pater et maximus
indagator. Illam eīz domū reliqui, et ī aliā ha-
bitatū iui, ubi similit̄ p̄secutus, ad om̄s etiā seruos
recūri, ut pro me orōnē effunderent corā dō. mt-
ra eīz iterū rerū damna recipiens, timebaz po-
tius de uxore p̄gnante ne pateret̄ abortū, q̄ alia
ratione. Tandem d̄s qui om̄ib; subuenit eū īuo-
care uolentib;, seruū suū ad me misit ordinis
beati b̄ndicti albo uestitū, et libellū dedit cū certis
licitis exorcismis, et ut eū legere singulis diebus
admonuit, cū aqua b̄ndicta ut domū aspergerem

demandauit: qđ feci alacriter omib; tñ prius de
 domo confessis, ac deuote recepto dulcissio sacra-
 mento. Et uere dñe tu scis ista, et omia alia q̃
 nolui hic nārare propt̃ longitudinē sermōis ui-
 tandū esse uerissia. Fui tandē tua pietate a tali
 uexatione dñe liberatus cū ip̃a familia. Et qđ du-
 rissia clades fuerit et tempestas inexpecti iudica-
 re nō possent. Gratias tibi ago dulcissime yhu xpe,
 qui pro salute mea omia pmisisti. nō dū cū te
 dominū ueraciter cognoscebā: sed ad curiā pala-
 rinā periculosā artem procuratoris exercens, in
 multis diabolo cōplacebā: et ut cognoscerē qđ sit
 amara sua comitina, et aspera, ī paucis me uexa-
 ri dñe pmisisti: ut desisterē a iā ceptis, ne tam
 acerbē a q̃plurib; in eternū postea cruciarer. hec
 eīm dñe fuit una uocatio, sed cā minime intel-
 lexi. Nec simitr alia de alia iuene rusticana a
 diabolo sic possessa, ut talia faceret, que nisi uisa
 minime crederent. O q̃ta ciuiū multitudo pa-
 tauine ciuitatis scirēt de gestis et uisis profere-
 sermonē. hec eīz et lēali sermonē. hec eīz loq̃batū,
 ad idioma qđlibet respondebat: audini ad vnga-
 ricū dare responsū, grecū similit̃ et hebreū. Suā
 imaginē deformabat, nigra, liuida, faciēs oculos
 quasi bouis, linguā ratr ingrossabat ut sepe unius
 uituli uideret. Obscura sepe dicebat in publico,
 et sepe passus plurios sacre scripture corā omib;
 recitabat: et dū ī ecclia beatī Antonij ducta es-
 set ī patania ciuitate, et itērogaret, ad qđ monita

spiritus daret de bene uiuendo. Respondit: nō uo-
luntarie me putetis sed coacte. a magno magist.
Et dū quis esset ille magnus magister iterogant,
se genuflectens, ceruice in terrā deposita, fortiter
exclamando dixit. Dñs dñs est ille magn' magist.
Omiseri peccatores qui differtis uerti ad dñm,
ne excusationē aliquā habeatis, diabolus factus
est uobis p̄dicator et nūcius, habuistis eīz multos
optios p̄dicatores, quibz multi credere noluerūt.
nūc diabolus uobis nūciat, ut abstineatis a malis,
ab usura, a luxuria, a supbia, ab ira, et gula, et a
uitio pessimo detractōis, a quo glib& maxīe intel-
ligens debet omīmode abstinere. o uitii detesta-
bile, lic& sit a paucissis cogitatū. Si sciretis penas,
que uobis dabunt' pro uitijs ī inferno, multa ma-
la facere uitaretis. ignis uiuus et ardens diuina
iustitia opante, spiritus nūc cruciat p̄ īmensum,
et post finale iudiciū, corpus et animā damna-
torū pro uitijs erūt et cruciatur. hec comitiua ter-
ribilis spirituum īmūdoz, qui uos usqz ad iudiciū
cruciabūt, postea uō uobiscū tradent' in penis.
Et multa obmittere iam decreui, tū grā bre-
uitatis, tū et ne tales testes adducā, cū nobis hec
sancta scriptura denūciat. Et ip̄e dulcissim' dñs
noster yhs eos īcrepās, nō sinebat ea loqui, cum
clamabāt dicentes, yhu fili dauid cur uenisti an-
te tempus torquerē nos. Et si moysē et p̄phas non
audiūt peccatores, quomō uni ex talibz spiritibus
credēt: qui lic& unum uerbū asserat ueritatibz,

multa uadūt mendacia cōmiscendo. Multos enī
tūc audiui ad uia religionis deductos qui talia
audierūt. et multi et sua desyderia prosequētes
finaliter cōruere. Vnū obmittere pposueram.
quod dicere fui postea excitatus. Dū illa inuenis-
satur uexaret. et forma naturalis uisus totate mu-
taretur. ut potius diabolicū corpus diceret q̄ ue-
re humanū. pceptū fuit spiritui eatur conquassati.
ut diceret quatr dulcissima mater nra recipit aīas
beatorū. et quatr ī gtemplatōe gisteret. vere nō
possem exprimere ullo modo. quatr illa mutatio
facta fuit. sicut enī sine cōparatōe facta est terri-
bilis ī aspectu ultra formā suā. spūs terribilitatē
ostendens. sic facta fuit pulcherrima ultra suum
esse primū. in tantū q̄ nisi ab ijs qui uidisset sine
difficultate maxia crederet. et brachijs ad mediū
nō ut crucifixi sed ut gtemplantis officiū demon-
straret. uisu hylari atq; iocūdo ore. atq; oculis
ad modestū risū placide pparatis. et uere non
mentior. credo ultra mille psonas tūc puocatas
ad lachrymas ī ecclia dicti sancti. ubi quadā die
personatr me reperi cū pdictis. Et uolēs se ad
populū. iocūdiffimā se ondit quasi uenientē re-
cipet ad se ipām. et iterū ad altare se uolens.
fixos oculos retinebat ī eū. sicut anime nostre
suū aspectū in deū uiuū gtinuo retinebunt.
Sed tunc iussu alterius cui dñs uires dederat
interrogata quid diceret et faceret aīo damna-
torū. Respondit. misericōdiā fortiter postulabāt.

ad quos ip̄a dñā respondebat sepius. Non est locus
nūc m̄e quā habere in seculo noluitis: nā solū
iustitia locū habet. Multa eīz tēribilia dixit cū
gemitu asserens q̄ talia dicere recusaret si posset
aliter facere: q̄a sūt hic aliqui qui iā septē anni
sūt ī gh̄ a ḡfessione debita cessauerūt. nūc aut̄ con-
fitebunt̄ heu mihi heu mihi et m̄iaz consequunt̄.
Nec putet quis me talia somniasse. Nam et Ven^{us}
p̄r fr̄ Jacobus de Marchia orctis minorū p̄dicator
feruentissim⁹ eā audire uoluit ī ecclia sc̄i vrsule
paduan̄. Et cū multa dixisset ut si demon esset ex-
primeret, se spiritū diabolicū esse dixit. Cui tres
proposuit q̄stiones. Vna principat̄ fuit si uerbū
carnē debere sumere cognouerūt. Si uirginem
posse parere cōprehenderūt. Si xpm cognouerūt
in terra. Et post multa cū difficultate respōdit.
Cognouim⁹ uerbi incarnatōez, sed ḡfuse. Virginē
nūq̄ intellexim⁹ pariturā, Xpm ī teris cognoui-
mus: sed nr̄a supbia tanta fuit ut extimarem⁹
ipm̄ nō posse nobis aliqd mali facere nec nocere.
Et cū ab illa iuvene ut recederet imperaret. Re-
spondit, nō est uolūtas dī ut hic recedā. cui p̄p̄z
patrē extitit replicatū. nec uolo aliud q̄ uelit d̄s.
Et licq̄ multa alia dicere ualeā de hac et alijs
nolo īstistere ne meo sermone fastidiū auditorib⁹
generē et iaculū aliqd iaciā in me ipm̄. Ad ma-
teriā pristinā redeundo, Si celoz planetas consy-
derem⁹ et domos et quatr cursū faciāt ut a suo
factore sibi extitit iniunctū: quis debet a lau-

lū

datione cessare: quis celi lune metiri poterit,
 ut suā magnitudinē gtemplari, et quid habeat
 in inferiorib; corporib; influere. licet nunq̃ turis
 liberi arbitrij necessitate coartet: ne uel bona q̃
 facimus p̃miū nō habeāt nec culpa pena: q̃a sapi-
 ens astris dicitur dñari. Obmisso igneo elemento,
 a cuius uirib; luna et opante ueniūt coruscatio-
 nes et fulgura, grandines atq; niues, ut ī metha-
 ura p̃ p̃m dicitur esse tacta: et ab alijs. et obmissis
 domib; planetarū: Si iā dicta inspicim; quis potest
 diuinā metiri potentia, ut aliquat̃ meditari: Si
 consyderabim; stellatū celū q̃ innumerabiles nobis
 appareāt et quanti sint lumis coruscatoe fulcite, q̃s
 poterit sine stupore manere. Si eīz gsyderam; alti-
 tudinē et distantia qua celū distat a tēra, ut mo-
 laris lapis septingentis ānis staret ante q̃ a celo de-
 ueniret ī tēram ut astrologi iam dixerūt: p̃ certo
 ne dū mirandū, sed res stuporis tam maximi est,
 que manifestissie arguit om̃ipotentia magni dei
 eiusq; sapientia et uirtutē. Et si ip̃a intērogentur, a
 nobis de suo conditore. Respondēt cū b̃ndictōe como
 quo ī eis locutio potest esse. B̃ndicite sol et luna dño.
 B̃ndicite stelle celi dño. Et alibi. Laudate eū sol et lu-
 na, laudate eū om̃s stelle et lumen. Et quales sint
 uirtutes solis et lune, om̃s qui ī talib; sūt periti as-
 serūt et affirmāt, q̃ si p̃ diem sol nō esset sup tēraz,
 om̃ia ruerent, et ad interitū ducerent. Et quis
 tales radios et splendores ualet ī actu respicere
 put sūt, ut breui spacio p̃spicaci acumine intueri qui

nō sit ab ip̄a luce tā magna ad propriū lūm̄s cecita-
tem deductus. Aquilā tantū nō legim⁹ intuentē. et
tantū se soli p̄ximat ī uolatu ut ab eius ignitis ra-
dijs eius p̄nt de facili comburant⁹ et noua remit-
tit. antiq̄s penitus derelictis. Sic et aīa nr̄a que se
leuat in deū. īmo leuata a deo. quia nemo uenit
ad me nisi pater meus traxerit eū: et sine me ni-
hil potestis facere: et tracta ḡsentit. talitē se illi lu-
ci inaccessibili p̄pinquat. ut accendat⁹ ab ea: ut nō
solū penās antiquas dimittat et lasset uitia om̄ia re-
spuendo: sed nouas p̄ducit aptissimas ad uolandū: et cō-
templatois uīa ingrediens: in ea facili⁹ ducit⁹ et
morat⁹. Et cū p̄p̄ha clamat et dicit. Quis dabit mihi
penās et uolabo. Et si quales petieris sint he penē. dicit.
Penne colūbe de argente: et posteriora dorsi eius
in pallore auri: q̄d ī nobis puritatē significat cum
aurea caritate. Et si mirabilia ḡsyderem⁹ hui⁹mōi. et
quāt oīs obediāt creatori. siue fixe stelle teneant
firmamētū. siue mobiles planete et signa que cur-
sum suū faciūt. ut est sibi a dño stabilitū. stabimus
stupēfacti. maxīe si fas est eos int̄rogare. et de
cursu uelocissio sciscitari. ac responsiones accipere
ab eisde. nec ratio habeatur ab eis. nisi de sūmi con-
ditoris lege firmissimā. Quis eīm tibi Saturno spatū
triginta taxauit ānorū ut faceres cursū tuū. Et
tam̄ lune solū triginta dies experientia et theoreica
repperit sibi datos. Soli aut̄ ānus. et sic de ceteris.
Certe firma dari ratio efficacior nulla potest q̄ ea
quā psal. deduxit. Ordinatio tua p̄souerant dies.

19
quonia omnia seruiunt tibi. Dicite q̄so om̄s qui talia
cognoscitis et uidetis: nō ne omnia om̄ipotentia, sapi-
entia ac bonitate p̄dicat creatoris. Si cuncta licet
sensu careant, deū laudat, ut dī uestigia. Quid tu o
homo: qui ad suā imaginē es creatus ex nihilo, de-
bes ḡtinue facere. Certe sc̄z rectitudinē respōdebo
in deū laudando, honorando, ac et dēp̄cando totum
t̄ps meū ponere debeo ac et stabilire. Cū plura me
uideā dona a d̄no p̄cepisse, q̄ aliqua alia creatura.
Et si eīm ad creationē inspiciā: omnia subiecit sub pe-
dib; hominis, oues et boves uniuersas, et pecora cāpi.
uolucres celi et pisces maris qui pambulat semitas
maris. Ea eīm creauit ad sui uestigiū: q̄ multuz
ab imagine differre dicitur et distare. hominē aut
ad imaginē que minus differt ab ip̄o sicut creatori
q̄ que p̄ uestigiū sūt creata: et triplicē uirtutē de-
dit in anima. memoriā sicut, intellectū et uolūta-
tem, ut ip̄a trinitas appareat in ea. memoriā eīz
dedit que patrē significat. Ex memoria intellectus pro-
ducitur. Ex utroq; uoluntas libera: que memoratū
et intellectū determinat firmo pede. Pater eīz sic intelli-
git sūmū bonū. filiū generat. Ex utroq; amor reci-
procus procedit et manat. spūs sanctus et paraclytus
nominat. Et sicut he tres persone, unā solā declarāt
essentiā diuinālē: q̄a ego et pater unū sumus. unus
d̄s est ī trinitate ueracissia p̄sonar, cui terne pro-
prietates queniūt. Om̄ipotentia, Sapiētia, et bōitas
infinita: ut ī p̄sonis proprietates, et ī maiestate ado-
retur equalitas: et omnia que d̄s facit ab extra, tota

trinitas dicitur opari. licet etiam assumptio humane
nature filio retribuat: ut ignorantia qua pecca-
uit adam, a summa sapientia reformaretur, atque et
pater et filius et spiritus sanctus naturam sumpservit huma-
nam, que omnia passa fuit ipsa unione durante: quia
quod semel assumpsit nunquam dimisit. Si enim hec o-
lector considerabis in animo, multo plus deo obligatus
es quam cetera creatura. et omnis humana et rationabilis
creatura sub hoc iugo debet persistere. Sed plus ultra
tenemur, quia ut sui eterni regni faceret nos esse
participes, misit filium suum unigenitum, factum sub
lege, ut nos redimeret a potestate principis tene-
brarum. Carnem assumpsit passibilem et mortalem, et tanta
ignominia et confusione percussus, suo precioso sanguine
nos redemit, mortem in cruce patiens, ut nos suum
populum liberaret. Et hec sunt illa duo precipua que
a deo habuimus, pro quorum minimo tota humana na-
tura pro una solum anima non posset debitas impe-
dere gratias. Sed adhuc alia voluit largiri. quod
etiam beneficia in eruditione dietim didicimus ac suf-
fragia in vivendo. O anima preciosa que omnem
thesaurum excedis quamlibet preciosum: quomodo te facis
ingratam terrenis te taliter delectando, ac falsis de-
licijs te iocundans, que sunt tam brevi spatio peri-
turo: et tuum deseris creatorem, redemptorem, magi-
strum, dominum, ac et nutritorem. Vide et iterum vide
anima, ne contra te illud psalmigraphum dicat. Deum
qui te genuit dereliquisti: et oblita es dei creatoris
tui. Vidit dominus et ad iracundiam excitatus est, quia

49
prouocauerūt eū filiū sui et filie. Et ait abscondam
faciem meā ab eis: et cōsiderabo nouissimā eorū. Ge-
neratio eīm perversa et infideles filij. ipsi me pro-
uocauerūt in eo qui nō erat d's: et irritauerūt in
uanitatib; suis. Quomō eīz potest anima taliter ta-
liū obliuisci: ut q̄libet minima delectatio eam con-
uertat a deo et ad infidelitatē et idolatriā facilē
se deducat. Si eīz aurū amas, aurū es. Nam ubi the-
saurus tuus, ibi et cor tuū. Cōsiderem illud qđ
alibi ip̄e p̄pha dictauit. Si obliui sum^{us} dñi n̄rī nomē,
et si expandim^{us} manus n̄ras ad deū alienū. Nōne
deus regret ista: ip̄e eīm nouit abscondita cordis.
fac nos dñe tibi puro corde seruire: et sup om̄ia
te diligere ualeam^{us}. Et nos ī cantilena fac dicere
cū p̄pha. Misericordias dñi in eternū cantabo.
Et semp de te nostrā fecū dare memoriā: ne te
obliuioni tradam^{us}: ne obliuioni det^{ur} dextera n̄ra.
adhereat lingua n̄ra faucib; n̄ris: si nō memine-
rimus tui. Si nō p̄posuerim^{us} iertm ī principio le-
titie n̄re. Om̄is eīm letitia que nō est fundata
in dño, nō potest subsistere nec durare. O pre-
clara beatitudo fideiū. Quis eīz posset de unius
anime beatitudiē pro parte minima recitare.
Si eīm uniuerſa posset creatura rationalis, ange-
lica et humana de hoc suū p̄fere sermonē: non
attingeret minimā particulā glorie quā speram^{us}.
Nec mihi credatis, sed Augustino credite recitati,
qui sibi a hieronymo ī sua cellula retulit nūciatū,
ut sibi ad Cyrillū sua epta patefecit. O Augustine

quid queris? putas ne breui imittere uasculo mare
totū breui includere pugillo tērarū orbem? Celū
firmare ne usitatos cursus exerceat? Que oculus
nullus hominū uidere potuit: tuus uidebit. Auri-
um nulla p sonitū hausit: audiet tua. Que cor hu-
manū nullatenus intellexit nec cognouit: ut cogi-
tauit existimas te posse intelligere? Infinite rei
quis inexit finis? Immensa qua mensura metie-
tur? Potius totū mare ī artificio clauderet uascu-
lo: potius tērarū orbem paruulus teneret pugillus:
potius a motu continuo celū desisteret. q̄ gaudiorū
et glorie quibz beatorū anime sine fine potiūtū
minore intelligeres particulā: nisi uti ego experi-
entia docereris. discute adhuc breue spatiū tēris:
impossibilia facere ne coneris. Donec impleatur
uito cursus: hic nō q̄ras que nō alibi q̄quo feliciter
propero iueniri possunt. hic satage talia exercere
opera: ut postmodū ibi que hic aliquatū intelligere
cupis: totaliter ī eternū habeas. Inde qui intrāt
nullatenus exeūt. Multi eīm uaria habuerunt:
aliqui uisiones: aliqui reuelatoēs: aliqui ex fide
firmissima quid cōprehendūt: ut scilicet anima
sit omī satietate repleta: et qd ex parte habebat
in uia: nūc pfecte sortiatur ī patria: et magis
perfecte cū facta erit resurrectio gñalis. Ex trās-
figuratoē dñi yhu recitari audiuim⁹ p Matthe-
um. facies eius resplenduit sicut sol: et uestimēta
eius facta sūt alba sicut nix: nō q̄ nō sit lucide-
or: ipsa lux ad quā accedi nō potest p aliquē intel-

lectū, et spirituale et uisionē: sed quia inter nos
 reperiri nō ualeat res que lucidior sole sit, nec al-
 bior ipa niue. Ideo tale nobis exemplū p̄buit ut
 prodixi. Si eīz luna lucebit ut sol: et sol erit sicut
 lumen septem dierū: et iusti sicut sol fulgebūt in
 g̃spectu dei. Quis igitur linguā apponet ī talibus?
 Ipse eīz aperit quibz uult illud parū ut minimū
 prout libet. Scio eīm hominē dū inter quosdam
 sermo dei deuotissimē haberet, de apparitorē quaz
 fecerat dulcis yhs cuidā homini laboranti. Tūe-
 ste albiſſima decoratus, tempore quo iter xp̄ico-
 las illa processit nouitas g̃h̄alis, ut cuncti uesti-
 rentur ex albo, penitentiā et m̄iam postulantes,
 habuisse hāc uisionē. p̄sonā s̄licet hominis maxima
 claritate fulgentē, uestibz albiſſis, ut niue in al-
 bedine excedere uiderent, facie fulgida et et
 colorata. et licet ī p̄mis t̄rorē inferret, tam post-
 ea dulcedinē adhibuit, cū copia lachrymarum. m̄ti
 eīz talis p̄sentatio facta fuit, nō oculis carnis
 sue. Sed quid hoc ad gloriā quā speram⁹ habere?
 nō certe potuit cōparatōez facere coequalem.
 Et tanta erit lux illa sanctissimā que redūdabit
 in anima gloriosa, et ab ea ī corpore, ut sic ab
 extra reluceat, sicut intra. Exemplū quero, sed
 nō ualeo t̄uenire. Miserrimi mei qui in tanto
 pelago maneo, nullū exemplū ualens simile in-
 uenire. Capiā ergo ut parauit mei grossities in-
 tellectus. Si laterna cristallina esset magni lu-
 minis capax, ī qua lumen poneretur īmensum,

quale lumen redderet a te ipse quod sidera. Et sicut quilibet eius pars esset maxime luminosa: ita corpus nostrum multo efficacius lucem dabit: et sensus nostri perfectionem habebunt maximam in se ipsis. Et tunc euacuabitur quod ex parte est: quia perfecte uisus et ceteri sensus suam operationem habebunt: prout ibi est licitum operari. Quis cum unquam faciem suam uidit prout est: certe nullus nisi in speculo ut alio quod ipsam speciem representet. sed tunc homo uidebit se ipsum: ne dum ante se: sed supra se, et intra se, et post se: taliter erit sensus humani perdotatus: ut non solum scientias uideat alienas: sed et corpus organizatum et interiora omnia que pro decore et pulchritudine cum corporibus habebuntur: ut sic maior gloria altissima prebeat de largitate sua et misericordia consueta quam suis electis exhibuit: et qui eam uoluerit acceptare. Si enim ipse est lux uera que illuminat omnes hominem uenientem in hunc mundum: quanto magis illuminabit in patria remeantem. Et ipse et ait. Ego sum lux mundi: de homine loquebatur quem prius fide illuminat: postea eum per premia illustrando. Et tu domine bone ihesu scis qualiter tuo seruiulo partem aliquam claritatis placuit demonstrare. Erat enim aspectu pulcherrimus: ut solis lumen excederet suam faciem cernendo per partes: sicut nunc facimus alienam: albo panno uestitus in habitu benedicti in quod plurimum iuuentum comitua claritatis eiusdem. sed unum reuertit sic uidentem: quod per dictos socios sic astantes: sic lucidos et indutos: dictum sibi extitit. octo dierum spatium tibi dat: an uelle sic esse deliberes: et facto

modico intervallo se cepit ī quadā diploide se in-
 dutū ī pristino statu quo esse solebat. Et aliquatr
 tremefact⁹ ne a te deberet dñe reprobari, p tuaz
 creaturā solamen et remediū tribuisti, asserens
 finē hui⁹mōi uisionis, graue nre carnis substantiaz
 et obscurā denotare. tu ip̄e dñe et uidentē et et con-
 fortantē adiua: et fac ut tuis mandatis seruatis
 tibi semp obediāt. Similr q; ceteros peccatores et in-
 stos ī tua uolūtate custodi. Dotes oīz quas corpus
 glorificatū habebit, luciditatis, agilitatis, subrilita-
 tis, et impassibilitatis a q plurimis doctorib; iam ex-
 pressas, quorū nō essem dignus nomīa recitare, de-
 creui obmittere. hec eīm que posui partī mutatis
 uerbis, ab alijs percepi, partī ille mihi p̄buit ī quo
 ip̄e confido: cui ago gratias quales possū. q̄ sepe. n.
 pparauit aspectui que q̄rebā. multorū q; dicta
 retuli, prout mihi utilius usū fuit, q̄ uerba mea
 inserere ī quo alius fuerat iam locutus. hec aut
 posui ut nullus se a lachymis excusaret. Quis ergo
 hec legendo, meditando, audiendo lachymas conti-
 nebit. Et nr̄m p̄pham repetendo sequamur. Sitiuit
 anima mea ad deū fontē uiuū, q̄do ueniam et
 apparebo ante faciem dī: fuerūt mihi lachyme
 mee panes die ac nocte, dū dicit mihi quotidie
 ubi est dīs tuus. hec recordatus sū et effudi ī me
 animā meā, quoniā transibo ī locū tabernaculi
 admirabilis, usq; ad domū dī. In uoce exultatōis
 et gossionis sonus epulantis. O quot iocūditates
 et letitie habūdabūt. et q̄libet sensu suā perfe-

ctionē habebit. cantilenas et sonos ac alias melo-
dias habebit auditus. Sanctus scūs, scūs dñs deus
sabaoth. et ut Johs ī apoc. testatur et dicit. Et cum
aperuisset librū quatuor animalia et xxiiij^{or} senio-
res ceciderūt corā agno hñtes singlas citharas,
phialas aureas plenas odoramentoy que sūt ora-
tiones sanctoy. Et cantabāt canticū nouū dicētes.
Dignus es dñe dñs accipe librū et aperire signacula
eius quoniā occisus es, et redemisti nos ī sanguīe
tuo ex omī tribu et lingua et populo et natione, et
fecisti nos deo nrō regnū, et sacerdotes, et regna-
bunt sup terram. Et angeli decantantes erant mi-
lia milium dicentiū uoce magna. Dignus est agnus
qui occisus est accipere uirtutē et diuinitatē, sapi-
entiā et fortitudinē et honorē et gloriā, et bñdictio-
nem et omēz creaturā q̄ in celo est et sup terram,
et mare et que in eo: et omēs audiui dicentes sedē-
ti in throno et agno. Bñdictio honor et gloria et
potestas ī secula seculoy. et quatuor animalia dice-
bant Amen. Veritas eīm p euangelium nota fuit ho-
minib; per animalia ip̄a, patrefactū. hec iubilatio
hec musica et cantilena quā beati in patria docēn-
tabūt. O dulcissime dñe yhu qui me taliter promo-
uisti, ut illicita mihi odio stabiles, et desiderio
me facis sepissime extuare, ut ea faciā que tibi pos-
sint esse gratissia, et si mortē corporalē afferrent.
illumina oculos utriusq; hominis, ne uideā uanita-
tem. Et sicut me seruū tuū tuis spiratoib; monuisti
ad talia exercendū ad tui laudē filiar; q; letitiam

salutare me uelis tua gratia sic dñe p̄munire cum
 plantulis p̄labatis, et om̄i populo xp̄iano qui tuis man-
 datis uoluerit obedire, ut exercitiū nostrū sit, ut nō
 solū ex dolore peccōrū lach̄mas effundam ac gemitus,
 sed et gratia cōpassionis tue amariss̄e passionis, et
 gaudiū salutiferi qđ speram⁹ tue dulciss̄e et delectabi-
 lis uisionis: ut dicam⁹ cū p̄ph̄a hic ī hoc exilio existēte.
 Ostende dñe faciē tuā et salui erimus. Et a te audita
 "dulciss̄a" tua cantilena. Venite b̄ndicti patris mei p̄-
 cipere cognū uobis paratū ante mūdi ḡstitutōez: qui-
 libet nostrū respondeat leto corde. In te dñe speraui nō
 ḡfundar ī eternū. Et illud. In pace ī id ip̄m dormiā et
 requiescā. Et Satiabimur cū apparuerit tua glōia sem-
 p̄iterna. Nec aliū ad thronū ip̄ius deitatis cū huma-
 nitate unite licet uerbis ascendere. Si eñz uas illud ele-
 ctū que uidit noluit recitare, loq̄ns sub uelam̄e de-
 seip̄o. vidit archana dei que nō licet homini loq̄: quo-
 modo ego uermiculus qui nec mente ne corpore ali-
 quid ualui p̄cipere de p̄dictis, de tali materia me in-
 tromittam. Auertat d̄s: et tu mater dulciss̄a que sup̄
 choros angeloz om̄i uirtute et grā es dotata gaudēs
 cū dulciss̄o yhu nr̄o. Ab eo impetra gratiā pro hoc mi-
 nimo seruo tuo, ut mihi ac cōiunctis meis et omni
 populo xp̄iano peccata dimittat. Et de tui licentia
 dñā dulciss̄a finem huic opusculo imponem⁹ ultimū.
 quod mihi restat p̄stringam breuiss̄e. Viuam⁹ ergo
 strenue o filie: contra uitia dimicantes, demones
 superemus: Mundi et carnis desyderia ḡculcemus.
 Virtutes placeant, uigilias et ieiunia obseruādo, obe-

dientia amplectendo non solum maioribus sed et minoribus cum gaudio et sincera iocunditate. Diligamus ad invicem, proximosque fauentes, si non rebus quibus fors ministerare caveamus, saltem compassione quae maxime placet creatori. Oremus pro ecclesia sancta dei et nostro pastore sanctissimo, cuius nomen sanctissimum effectus manifestissime indicavit. Auxit enim ecclesiam sanctam dei, Scismaticos grecos ad fidem sanctam catholicam reducendo, suis dimissis erroribus universis, in quibus iam annis septingentis fuerunt cum suorum periculo animarum. Oremus et pro cuncto populo christiano, ut iusti in sua iustitia conserventur, peccatores ad penitentiam veniant, ut simus gloriosi in ecclesia triumphanti, in qua vivit et regnat dulcissimus ihesus noster cum patre et spiritu sancto in secula seculorum. Amen. Deo gratias :-

finis. die viij. Januarij. MCCCXXXvij. Laus deo;

dientiā amplectendo. nō solū maiorib; sed et mino-
rib; cū gaudio et ^{sincera} iocunditate. Diligamus ad
inuicem. proximoq; fauentes. si nō rebus quib; forsan
ministratōe caremus. saltē compassione quē maxīe
placet creatori. Oremus pro ecclia sancta dī et no-
stro pastore sanctissimō. cuius nomen ^{faberrimum}
effectus manifestissimē indicauit. Auxit eīz eccliam
sanctā dei. Scismaticos grecos ad fidem sanctā ca-
tholicam reducendo. suis dimissis errorib; uniuersis.
in quibus iam annis septingentis fuerūt cū suaz
periculo animaz. Oremus et pro cuncto populo
xpiano. ut iusti ī sua iustitia conseruentur. peccato-
res ad penitentiam ueniant. ut simus gloriosi in
ecclia triūphanti. in qua uiuit et regnat dulcissi-
mus yhs noster cū patre et spiritu sancto ī secula
seculorum. Amen. Deo gratias :-

finis. die viij. Januarij. mccc lxxxviij. laus deo ;

